

**A Kúria
Nemzetközi Főosztályának
Hírlevele**

2022. február 28.
XIII. évfolyam 2. szám

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	5
Általános közigazgatási jogterület.....	5
Pénzügyi jogterület.....	17
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	18
POLGÁRI ÜGYSZAK	19
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	24
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	27
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	27
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	30
Általános közigazgatási jogterület.....	30
Pénzügyi jogterület.....	39
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	42
POLGÁRI ÜGYSZAK	43
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	44
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	47
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	48
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	48
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	48
Általános közigazgatási jogterület.....	48
Pénzügyi jogterület.....	50
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	57
POLGÁRI ÜGYSZAK	57
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	68

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 81

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	81
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	87
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	88
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	88
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	93
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	93
POLGÁRI ÜGYSZAK	93
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	98

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

1. A Rechtbank Amsterdam (Hollandia) által 2021. szeptember 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-562/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Annak a bíróságnak, amelynek határoznia kell egy jogerős szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtásáról, melyik kritériumot kell alkalmaznia annak vizsgálata során, hogy a kibocsátó tagállamban az ítélethez vezető eljárás során sérült-e a törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz való jog, jöllehet e jog esetleges megsértése esetén nincs helye hatékony bírósági jogorvoslatnak?

2. A Rechtbank Amsterdam (Hollandia) által 2021. szeptember 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-563/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Helyénvaló-e a 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality (Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai) ítéletben meghatározott, és a 2020. december 17-i Openbaar Ministerie (A kibocsátó igazságügyi hatóság függetlensége) ítéletben) megerősített vizsgálat alkalmazása, ha fennáll annak valós veszélye, hogy az érintett személlyel szemben olyan bíróság előtt indul eljárás, amelyet nem törvény hozott előzőleg létre?

2) Helyénvaló-e a 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality (Az igazságszolgáltatási rendszer hiányossága) ítéletben (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) meghatározott, és a 2020. december 17-i Openbaar Ministerie (A kibocsátó igazságügyi hatóság függetlensége) ítéletben (C-354/20 PPU és C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033) megerősített vizsgálat alkalmazása, ha az az átadni kért személy, aki az átadását vitatni kívánja, nem felelhet meg a vizsgált feltételeknek, mivel az adott időpontban az ügyek véletlenszerű kiosztásának módja miatt nem lehetséges azon bíróságok összetételének megállapítása, amelyek előtt vele szemben eljárás indul?

3) A bírák lengyelországi kinevezése érvényességének vitatására irányuló hatékony jogorvoslat hiánya olyan körülmények között, amikor nyilvánvaló, hogy az átadni kért személy az adott időpontban nem állapíthatja meg, hogy azok a bíróságok, amelyek előtt vele szemben eljárás indul, érvénytelenül kinevezett bírákból állnak, a tisztességes eljáráshoz való jog lényegének olyan megsértését eredményezi-e, amely megköveteli, hogy a végrehajtó tagállam megtagadja az átadni kért személy átadását?

3. A Rayonen sad Nesebar (Bulgária) által 2021. október 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-655/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethetők-e a 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben megállapított szabályokkal a szellemi tulajdonjogok jogellenes gyakorlásával okozott károk

tekintetében azon jogszabályok és ítélkezési gyakorlat, amelyek szerint a jogosult részéről felmerült kár az NK 172b. cikkének (1) és (2) bekezdése szerinti bűncselekmények tényállási elemeinek minősül?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: összeegyeztethető-e a 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben megállapított szabályokkal a Bolgár Köztársaságban az ítélkezési gyakorlat által a kár megállapítása érdekében felállított azon vélelem, amely a kár összegét az eladásra kínált áruknak a jogszerűen gyártott áruk kiskereskedelmi ára alapján kiszámított értékében állapítja meg?

3) Összeegyeztethetők-e a bűncselekmények törvényességének az Európai Unió Alapjogi Chartájának 49. cikkében rögzített elvével az olyan jogszabályok, amelyekből hiányzik a szabálysértés (a jelenleg hatályos ZMGO 127. cikkének (1) bekezdése és a 2016-ban hatályos ZMGO 81. cikkének (1) bekezdése) és az NK 172b. cikkének (1) bekezdése szerinti bűncselekmény, valamint – az első kérdésre adott nemleges válasz esetén – az NK 172b. cikkének (2) bekezdése szerinti bűncselekmény közötti elhatárolás?

4) Összeegyeztethetők-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikkének (3) bekezdésében foglalt elvvel (a büntetések súlyossága nem lehet aránytalan a bűncselekményhez mérten) az NK 172b. cikkének (2) bekezdésében előírt büntetések (öt évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, valamint 5000 levától [BGN] 8000 BGN-ig terjedő pénzbüntetés)?

4. A tribunal correctionnel de Villefranche-sur-Saône (Franciaország) által 2021. október 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-660/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a 2012. május 22-i európai parlamenti irányelv 3. cikkét (A jogokra vonatkozó tájékoztatáshoz való jog) és 4. cikkét (A jogokról szóló írásbeli tájékoztató az őrizetbe vételkor), a 2016. március 9-i európai parlamenti irányelv 7. cikkét (a hallgatáshoz való jog) az Európai Unió Alapjogi Chartájának 48. cikkével (Az ártatlanság véelme és a védelemhez való jog) együttesen, hogy azokkal ellentétes annak megtiltása, hogy a nemzeti bíróság hivatalból vizsgálja a hivatkozott irányelvekben biztosított védelemhez való jog megsértését, különösen pedig annak megtiltása, hogy – az eljárás semmissé nyilvánítása céljából – hivatalból vizsgálja, hogy az elfogás időpontjában a hallgatáshoz való jogról történő tájékoztatásra nem vagy csak késedelmesen került sor?

5. A Curtea de Apel Pitești (Románia) által 2021. november 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-709/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A bírák függetlenségének az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének az EUSZ 2. cikkel és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdésében megerősített elvével ellentétes-e a román alkotmány 148. cikkének (2) bekezdésében foglalthoz hasonló, a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság, Románia) 390/2021. sz. határozatában értelmezett nemzeti rendelkezés, amely határozat szerint a nemzeti bíróságok nem jogosultak arra, hogy megvizsgálják a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) határozatában alkotmányossá nyilvánított nemzeti rendelkezésnek az uniós jog rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségét?

2) A bírák függetlenségének az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének az EUSZ 2. cikkel és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdésében megerősített elvével ellentétes-e a bírák és az ügyészek jogállásáról szóló 303/2004. sz. román törvény 99. cikkének §) pontjában foglalthoz hasonló nemzeti rendelkezés, amely lehetővé teszi a bíróval szembeni fegyelmi eljárás megindítását és fegyelmi büntetések alkalmazását a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) ítélete tiszteletben tartásának elmulasztása miatt abban az esetben, ha e bírótól az uniós jog elsőbbségi alkalmazásának elismerését kérik a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) határozatának

preambulumbekezdéseivel szemben, amely nemzeti rendelkezés megfosztja a szóban forgó bírót attól a lehetőségtől, hogy az Európai Unió Bíróságának ítéletét alkalmazza, amelyet elsőbbséget élvezőnek ítélt?

3) A bírák függetlenségének az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének az EUSZ 2. cikkel és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdésében megerősített elvével ellentétes-e az a nemzeti bírói gyakorlat, amely a fegyelmi büntetések terhe mellett megtiltja a bírácoknak, hogy az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatát alkalmazzák a büntetőeljárásnak a román büntetőeljárásjogi törvénykönyv 4881. cikkében szabályozott észszerű időtartamára vonatkozó jogvitához hasonló büntetőeljárásokban?

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

7. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2021. február 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-84/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e az uniós joggal – különösen pedig a 2007/46/EK irányelv (e közösségi irányelv 10., 19. és 28. cikkében szereplő) rendelkezéseivel, illetve az egyenlő bánásmód, a pártatlanság, a teljes körű verseny és a közigazgatási eljárás során való gondos ügyintézés elvével – az, hogy az ajánlatkérő számára lehetséges, hogy különös tekintettel a közszolgáltatási célokra szánt autóbuszok cserealkatrészeinek közbeszerzési szerződés keretében történő beszerzésére, egy meghatározott járműhöz szánt olyan alkatrészeket fogadjon el, amelyeket a jármű gyártójától eltérő gyártó állított elő, tehát amelyek nem a járművel együtt részesültek típusjövahagyásban, a fent említett irányelv IV. mellékletében („A járművek EK-típusjövahagyásához szükséges követelmények jegyzéke”) található műszaki szabályokban előírt alkatrész-típológiába tartoznak, és amelyeket a közbeszerzési eljárásban a típusbizonyítvány csatolása és a tényleges típusjövahagyásra történő bármely hivatkozás nélkül szerepelnek az ajánlatban, ráadásul azon feltevés alapján, hogy nincs szükség típusjövahagyásra, mivel a típusjövahagyással rendelkező eredeti alkatrészekkel való egyenértékűségére vonatkozó, az ajánlattevő által tett nyilatkozat is elegendő?

2) Összeegyeztethető-e az uniós joggal – különösen pedig a 2007/46/EK irányelv 3. cikkének 27. pontjával – az, hogy a közszolgáltatási célokra szánt autóbuszok cserealkatrészeinek közbeszerzési szerződés keretében történő szállításával kapcsolatban megengedett az ajánlattevő számára, hogy egy meghatározott jármű valamely meghatározott, nem eredeti alkatrésze „gyártójának” minősítse önmagát, különösen, ha a szóban forgó nem eredeti alkatrész a 2007/46 irányelv IV. mellékletében („A járművek EK-típusjövahagyásához szükséges követelmények jegyzéke”) található műszaki szabályokban előírt alkatrész-típológiába tartozik, vagy épp ellenkezőleg, a szóban forgó ajánlattevőnek az ajánlatában szereplő alkatrészek mindegyike vonatkozásában, azoknak a közbeszerzés műszaki leírásával való egyenértékűsége tanúsítása céljából bizonyítania kell, hogy a típusjövahagyó hatósággal szemben személyesen felel a típusjövahagyási eljárás valamennyi szempontja tekintetében, a gyártás és a vonatkozó minőségi színvonal megfelelőségéért, illetve azért, hogy a típusjövahagyás tárgyát képező alkatrész legalább néhány gyártási szakaszát közvetlenül maga végzi, és amennyiben ez így van, azt is tisztázni kell, hogy a szóban forgó bizonyítás milyen eszközökkel végezhető el?

8. A Tribunal Supremo (Spanyolország) által 2021. július 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-469/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e az (EU) 2016/161 felhatalmazáson alapuló rendelettel és különösen annak 25., 31., 32., 35., 36. és 44. cikkével az a nemzeti szabályozás, amely az adattár szolgáltatásban álló eszköz

gyanánt az államigazgatás tulajdonában lévő és általa kezelt csomópontot hoz létre?

2) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén összeegyeztethető-e az (EU) 2016/161 felhatalmazáson alapuló rendelettel és különösen annak 25., 31., 32., 35., 36. és 44. cikkével az a nemzeti szabályozás, amely arra kötelezi a gyógyszerárakat, hogy a nemzeti egészségügyi rendszer által finanszírozott gyógyszerek kiadása során az említett csomópontot használják?

3) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén összeegyeztethető-e az (EU) 2016/161 felhatalmazáson alapuló rendelettel és különösen annak 25., 31., 32., 35., 36. és 44. cikkével az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy amennyiben az államigazgatás és a nemzeti adattár kezelő szerve között nincs megállapodás az adott csomópontnak a nemzeti adattárba történő integrációjáról, az integrációról egyoldalúan, kötelező érvényű miniszteri rendelettel lehet határozni?

9. A Verwaltungsgericht Wiesbaden (Németország) által 2021. szeptember 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-552/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 78. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 77. cikkének (1) bekezdését, hogy a felügyeleti hatóság által az érintettel közölt eredmény

a) a jellege alapján petícióra vonatkozó határozatnak minősül? Ez azzal a következménnyel jár-e, hogy a felügyeleti hatóság által a panasz tárgyában hozott határozatnak az általános adatvédelmi rendelet 78. cikkének (1) bekezdése szerinti bírósági felülvizsgálata főszabály szerint arra korlátozódik, hogy a hatóság foglalkozott-e a panasszal, megfelelően megvizsgálta-e a panasz tárgyát, és tájékoztatta-e az ügyfelet a vizsgálat eredményéről,

vagy

b) azt az ügy érdemére vonatkozó hatósági határozatként kell értelmezni? Ez azzal a következménnyel jár-e, hogy a felügyeleti hatóság által a panasz tárgyában hozott határozatnak az általános adatvédelmi rendelet 78. cikkének (1) bekezdése szerinti bírósági felülvizsgálata azt eredményezi, hogy a bíróságnak az ügy érdemében hozott határozatot tartalmilag teljeskörűen felül kell vizsgálnia, minek során a bíróság az adott esetben – például a mérlegelési jogkör nullára való csökkentése esetén – az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke értelmében vett konkrét intézkedésre is kötelezheti a felügyeleti hatóságot?

2) Összeegyeztethető-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. és 8. cikkével az olyan gazdasági információs magánvállalkozásnál történő adattárolás, amelynél az (EU) 2015/848 rendelet 79. cikkének (4) és (5) bekezdése értelmében vett „nemzeti adatbázishoz” hasonló közhiteles nyilvántartásból származó személyes adatokat konkrét indok nélkül abból a célból tárolnak, hogy megkeresés esetén tájékoztatást tudjanak adni?

3) Főszabály szerint jogszerűek-e az állami adatbázisok mellett létrehozott olyan párhuzamos magánadatbázisok (különösen az információs vállalkozások adatbázisai), amelyekben az állami adatbázisokból származó adatokat (a jelen ügyben a fizetésektelenségről szóló hirdetményeket) a nemzeti joggal összefüggésben értelmezett (EU) 2015/848 rendeletben előírt szűk keretnél hosszabb ideig tárolják, vagy az általános adatvédelmi rendelet 17. cikke (1) bekezdésének d) pontjában foglalt, az elfeledtetéshez való jogból az következik, hogy ezen adatokat törölni kell, ha

a) a közhiteles nyilvántartásra vonatkozó adatkezelési időtartammal azonos adatkezelési időtartamot írtak elő,

vagy

b) a közhiteles nyilvántartások tekintetében előírt tárolási határidőt meghaladó tárolási időtartamot írtak elő?

4) Amennyiben az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének f) pontja

a gazdasági információs magánvállalkozásoknál történő adattárolás kizárólagos jogalapja lehet a közhiteles nyilvántartásokban is tárolt adatok tekintetében, a gazdaság információs vállalkozás jogos érdekét már akkor meg kell állapítani, ha ezen információs vállalkozás konkrét indok nélkül átveszi a közhiteles nyilvántartásban szereplő adatokat abból a célból, hogy ezen adatok megkeresés esetén rendelkezésre álljanak?

5) Felfüggeszthetik-e az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének f) pontjában előírt mérlegelést a felügyeleti hatóságok által az általános adatvédelmi rendelet 40. cikke alapján jóváhagyott olyan magatartási kódexek, amelyek a közhiteles nyilvántartásokra vonatkozó tárolási határidőket meghaladó vizsgálati és törlési határidőket írnak elő?

10. A Verwaltungsgericht Wiesbaden (Németország) által 2021. szeptember 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-564/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az következik-e az Alapjogi Charta 47. cikke szerinti tisztességes eljáráshoz való jogból, hogy a hatóság által iratbetekintés vagy bírósági felülvizsgálat keretében bemutatandó hatósági aktát – elektronikus formában is – úgy kell bemutatni, hogy az teljes, és végig folyamatos oldalszámozással van ellátva, és így követhetők a módosítások?

2) Ellentétes-e a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 23. cikkének (1) bekezdésével és 46. cikkének (1)–(3) bekezdésével az olyan nemzeti közigazgatási gyakorlat, amely szerint a hatóság rendszerint csak egy olyan, az elektronikus dokumentumkezelési rendszerből származó kivonatot mutat be a menedékkérő jogi képviselőjének és a bíróságnak, amely elektronikus PDF-fájlok nem teljes, strukturálatlan és időrendi sorrendbe nem szedett halmazát tartalmazza, anélkül, hogy e fájlok struktúrával rendelkezzenek, és az események menetének megfelelő időrendi sorrendben követnék egymást, és azok még csak az elektronikus akta teljes tartalmát sem adják vissza?

3) Az következik-e a 2013/32 irányelv 11. cikkének (1) bekezdéséből és 45. cikke (1) bekezdésének a) pontjából, hogy a határozatot a menekültügyi hatóság döntéshozójának saját kezűleg kell aláírnia, és azt az aktához kell csatolni, vagy azt saját kezűleg aláírt iratként is kell kézbesíteni a kérelmezőnek?

4) Biztosított-e a 2013/32 irányelv 11. cikkének (1) bekezdése és 45. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett írásbeliség, ha a döntéshozó aláírja a határozatot, azt azonban ezt követően beszkenelik, és eredeti példányát megsemmisítik, tehát csak részlegesen biztosított a határozat írásbelisége?

11. A Raad van State (Hollandia) által 2021. szeptember 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-568/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a dublini rendelet 2. cikkének 1) pontját, hogy a valamely tagállam által a diplomáciai kapcsolatokról szóló bécsi egyezmény alapján kiállított diplomataigazolvány az e rendelkezés értelmében vett, tartózkodásra jogosító engedélynek minősül?

12. A Verwaltungsgericht Wien (Ausztria) által 2021. szeptember 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-575/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

I. Ellentétes-e a 2014/52/EU irányelvvel módosított, 2011/92/EU irányelvvel az olyan nemzeti

szabályozás, amely a „városfejlesztési projektek” esetében a környezeti hatásvizsgálat elvégzését legalább 15 ha-s területfelhasználás és 150 000 m²-t meghaladó bruttó alapterület küszöbértékének elérésétől, valamint attól teszi függővé, hogy egy átfogó, multifunkcionális, mindenesetre lakó- és kereskedelmi épületekkel – a projekt területét meghaladó kiterjedésű, az épületek megközelítését biztosító úthálózatot és a projekt területét meghaladó vonzaskörzettel rendelkező, az ellátást szolgáló létesítményeket is ideértve – történő területbeépítésre irányuló fejlesztési projektről legyen szó? Jelentőséggel bír-e e tekintetben, hogy a nemzeti jog különös tényállásokat állapít meg

- a szabadidő- és vidámparkok, sportstadionok vagy golfpályák (bizonyos mértékű területfelhasználástól, illetve bizonyos számú parkolóhelytől),
- az ipari vagy üzleti parkok (bizonyos mértékű területfelhasználástól),
- a bevásárlóközpontok (bizonyos mértékű területfelhasználástól, illetve bizonyos számú parkolóhelytől),
- a turisztikai szálláshelyek, mint például a szállodák, üdülőtelepek – a segédlétesítményeket is ideértve – (bizonyos ágyszámától, illetve bizonyos mértékű területfelhasználástól, a zárt lakóterületeken kívüli területre korlátozva), valamint
- a nyilvánosság számára hozzáférhető parkolók vagy parkolóházak (bizonyos számú parkolóhelytől) tekintetében?

II. Megköveteli-e a 2011/92/EU irányelv – különösen a III. melléklet 2. c) pontjának viii. alpontjában foglalt rendelkezésre tekintettel, amely szerint annak eldöntése során, hogy a II. mellékletben felsorolt projektek esetében kell-e környezeti hatásvizsgálatot végezni, „a táj[at], a történelmi, kulturális vagy régészeti jelentőségű területek[et] [helyesen: a történelmi, kulturális vagy régészeti jelentőségű tájak[at] és területek[et]]” is figyelembe kell venni –, hogy a különleges történelmi, kulturális, várostervezési vagy építészeti jelentőségű területek, mint például az UNESCO világörökségi helyszínei tekintetében (az első kérdésben említett) alacsonyabb küszöbértékeket vagy alacsonyabb küszöbértékű kritériumokat határozzanak meg?

III. Ellentétes-e a 2011/92/EU irányelvvél az olyan nemzeti szabályozás, amely az első kérdés értelmében vett „városfejlesztési projekt” vizsgálata során arra korlátozza a más hasonló és térben összefüggő projektekkel való összevonást (összeadást), hogy e tekintetben csak az utolsó öt évben engedélyezett kapacitások összegét – a kérelmezett kapacitást, illetve kapacitásbővítést is ideértve – kell figyelembe venni, ennek keretében a városfejlesztési projekteket, illetve azok részeit a végrehajtásukat követően fogalmilag már nem kell városfejlesztési projekteknek tekinteni, és elmarad annak egyedi alapon elvégzendő megállapítása, hogy a hatások összeadódása miatt várhatóan jelentős káros, zavaró vagy terhelő hatást gyakorol-e a projekt a környezetre, és ezért el kell-e végezni a környezeti hatásvizsgálatot a tervezett projekt esetében, ha a tervezett projekt kapacitása nem éri el a küszöbérték 25 %-át?

IV. Az első és/vagy a második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: korlátozódhat-e meghatározott védelmi szempontokra, például egy meghatározott terület védelmi céljára a tagállami mérlegelési mozgáster túllépése esetén a nemzeti hatóságok által (a 2011/92/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének, valamint 4. cikke (2) és (3) bekezdésének – ebben az esetben közvetlenül alkalmazandó – rendelkezései alapján) egyedi alapon azzal kapcsolatban elvégzendő vizsgálat, hogy a projekt várhatóan jelentős hatást gyakorol-e a környezetre, és ezért azt környezeti hatásvizsgálat alá kell-e vetni, vagy ebben az esetben a 2011/92/EU irányelv III. mellékletében felsorolt valamennyi kritériumot és szempontot figyelembe kell venni?

V. Lehetővé teszi-e a 2011/92/EU irányelv – különösen a 11. cikkben foglalt jogvédelmi előírásokra tekintettel –, hogy a negyedik kérdésben említett vizsgálatot első alkalommal a kérdést előterjesztő bíróság végezze el (építési engedélyezési eljárásban és saját hatáskörének vizsgálata keretében), amelynek eljárásában a „nyilvánosság” a nemzeti jog előírásai alapján csak rendkívül korlátozott keretek között vehet részt félként, és amelynek határozatával szemben csak rendkívül korlátozott jogvédelem illeti meg az „érintett nyilvánoságnak” a 2011/92/EU irányelv 1. cikke (2) bekezdésének d) és e) pontja értelmében vett tagjait? Jelentőséggel bír-e az e kérdésre adandó válasz szempontjából, hogy a nemzeti

jog szerint – a hivatalból történő megállapítás lehetőségétől eltekintve – csak a projektgazda, a közreműködő hatóság vagy az Umweltanwalt [környezetvédelmi ombudsman, Ausztria] kérheti annak külön megállapítását, hogy a projekt esetében kötelező-e környezeti hatásvizsgálatot végezni?

VI. Lehetővé teszi-e a 2011/92/EU irányelv, hogy az ezen irányelv II. mellékletének 10. b) pontja szerinti „városfejlesztési projektek” esetében a szükséges környezeti hatásvizsgálat elvégzése előtt vagy azzal párhuzamosan, illetve a környezeti hatások – a környezeti hatásvizsgálat szükségességének megállapítására irányuló – egyedi vizsgálatának befejezése előtt a városfejlesztési projekt egészének részét képező egyes építési intézkedésekre építési engedélyeket adjanak ki, amely engedélykiadással összefüggésben az építésügyi eljárás keretében nem kerül sor a környezeti hatásoknak a 2011/92/EU irányelv értelmében vett átfogó vizsgálatára, és a nyilvánosság csak korlátozott ügyféli jogállással rendelkezik?

13. A Tribunal Administrativo e Fiscal de Braga, Juízo Administrativo Comum (Portugália) által 2021. szeptember 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-604/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 98/34/EK irányelv 1. cikkének 3. pontját, hogy az ugyanezen irányelv 8. cikke (1) bekezdése rendelkezésének alkalmazásában a bioüzemanyagok azon százalékos arányának meghatározása megfelel az „egyéb követelmények” fogalmának, amely arányban egy meghatározott gazdasági szereplő a 98/70/EK irányelvnek a 2009/30/EK irányelv által beillesztett 7a. cikke értelmében és a 2009/28/EK irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében foglalt célkitűzésnek megfelelően köteles bioüzemanyagot hozzáadni az általa szabadforgalomba bocsátott üzemanyaghoz, mint a vitatott nemzeti jogszabály esetében is?

2) Úgy kell-e értelmezni a 98/34/EK irányelv 8. cikkének (1) bekezdését, konkrétan a „kivéve, ha az csak egy nemzetközi vagy európai szabvány teljes szövegét ülteti át” fordulatot, hogy az a 98/70/EK irányelvnek a 2009/30/EK irányelv által beillesztett 7a. cikke (2) bekezdése rendelkezésének értelmében, a 2009/30/EK irányelv 4. cikkében foglalt célkitűzéssel összhangban, kizár egy olyan nemzeti jogi szabályt, amely meghatározza a bioüzemanyagok hozzáadásának százalékos arányát?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2009/30/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdése második albekezdésének rendelkezését, valamint az (EU) 2015/1513 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének rendelkezését, hogy azok a 98/34/EK irányelv 10. cikke (1) bekezdésének harmadik franciabekezdése értelmében vett, kötelező erejű közösségi jogi aktusokba foglalt védzáradékoknak minősülnek?

4) Amennyiben az előző kérdésekre adandó válaszok fényében a jelen kérdésre adandó válasz nem bizonyul szükségletlennek, úgy kell-e értelmezni a 98/34/EK irányelv 8. cikkének (1) bekezdését, hogy a gazdasági szereplővel szemben nem érvényesíthető egy, a jelen ügyben vitatotthoz hasonló olyan nemzeti rendelkezés, amely a 98/70/EK irányelvnek a 2009/30/EK irányelv által beillesztett 7a. cikkének (2) bekezdését átültetve meghatározza a bioüzemanyagok hozzáadásának százalékos arányát?

14. A Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Hollandia) által 2021. október 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-614/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A dublini rendeletnek az Európai Unió Alapjogi Chartája 1., 4., 6., 18., 19. és 47. cikkével összefüggésben értelmezett (3), (32) és (39) preambulumbekzdésére tekintettel úgy kell-e értelmezni és alkalmazni a dublini rendeletet, hogy az államok közötti bizalom elve nem osztható, így az uniós jog súlyos és rendszeres megsértése, amelyet az esetlegesen felelős tagállam az átadás előtt a dublini rendelet alapján visszatérésre kötelezettnek (még) nem minősülő harmadik országbeli állampolgárokkal szemben elkövet, abszolút módon kizárja az e tagállamnak való átadást?

2) Az e kérdésre adott nemleges válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni a dublini rendeletnek az Európai Unió Alapjogi Chartája 1., 4., 6., 18., 19. és 47. cikkével összefüggésben értelmezett 3. cikkének (2) bekezdését, hogy amennyiben a felelős tagállam súlyosan és rendszeresen megsérti az uniós jogot, az átadó tagállam nem alkalmazhatja az államok közötti bizalom elvét, hanem minden kétséget el kell oszlatnia azzal kapcsolatban, hogy a kérelmező az átadását követően az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikkével ellentétes helyzetbe kerül, illetve valószínűsíteni kell, hogy ez nem fog megtörténni?

3) Milyen bizonyítékokkal támaszthatja alá a kérelmező azon érveit, hogy az átadása ellentétes a dublini rendelet 3. cikkének (2) bekezdésével, és milyen bizonyítási mérce alkalmazandó? A dublini rendelet preambulumban szereplő uniós jogi vívmányokra való utalásokra tekintettel terheli-e az átadó tagállamot együttműködési vagy ellenőrzési kötelezettség, illetve a harmadik országbeli állampolgárokkal szemben elkövetett súlyos és rendszeres jogsértések esetén kell-e a felelős tagállamtól arra vonatkozó egyedi biztosítékokat kérni, hogy az átadását követően (valóban) tiszteletben tartják a kérelmező alapvető jogait? Más választ kell-e adni erre a kérdésre, ha a kérelmezőre bizonyítási teher hárul, amennyiben a következetes és részletes nyilatkozatait nem tudja dokumentumokkal bizonyítani, miközben a nyilatkozatok jellegére tekintettel ez nem várható el?

15. Az Administratíven sad Sofia-grad (Bulgária) által 2021. október 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-621/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Alkalmazhatók-e a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (17) preambulumbekkezdése alapján az Egyesült Nemzeteknek a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló, 1979. december 18-i egyezményében [kihirdette: az 1982. évi 10. tvr.] és az Európa Tanácsnak a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló egyezményében szereplő fogalom meghatározások a nőkkel szembeni nemi alapú erőszaknak a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi genfi egyezmény [kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.] és a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti nemzetközi védelem megadása indokának való minősítése céljából, vagy a nőkkel szembeni nemi alapú erőszak mint a 2011/95 irányelv szerinti nemzetközi védelem megadásának indoka az említett nemzetközi jogi okmányok szerintitől eltérő, önálló jelentéssel bír?

2) Nőkkel szembeni nemi alapú erőszak alkalmazására való hivatkozás esetén kizárólag az üldöztetés (erőszak, amely egy nő ellen irányul csak azért, mert nő) áldozatának biológiai vagy társadalmi neme bír-e jelentőséggel a meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás mint a 2011/95 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerinti üldöztetési ok megállapítása szempontjából, meghatározóak lehetnek-e a (30) preambulumbekkezdés nem kimerítő jellegű felsorolásában szereplőkhöz hasonló konkrét üldözési formák/cselekmények a származási ország körülményeitől függően „a csoport társadalmi láthatósága”, vagyis annak megkülönböztető jellemzője szempontjából, vagy e cselekmények csak a 2011/95 irányelv 9. cikke (2) bekezdésének a) vagy f) pontja szerinti üldözési cselekményekre vonatkozhatnak?

3) Megfelelő indokot képez-e a biológiai vagy társadalmi nem a 2011/95 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerinti meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás megállapításához, ha a védelem kérelmezője nemi alapú kapcsolati erőszakra hivatkozik, vagy egy további megkülönböztető jellemzőt is meg kell állapítani a 2011/95 irányelv 10. cikke (1) bekezdése d) pontja szövegének olyan szó szerinti értelmezése esetén, hogy a feltételeknek együttesen, a nemi szempontoknak pedig vagylagosan kell fennállniuk?

4) Abban az esetben, ha a kérelmező nemi alapú kapcsolati erőszaknak a 2011/95 irányelv 6. cikkének

c) pontja értelmében vett, az üldöztetés forrását képező, az államtól független szereplő általi alkalmazására hivatkozik, úgy kell-e értelmezni a 2011/95 irányelv 9. cikkének (3) bekezdését, hogy az okozati összefüggéshez elegendő a 10. cikkben felsorolt üldöztetési okok és az (1) bekezdés értelmében vett üldözési cselekmények közötti összefüggés megállapítása, vagy kötelező jelleggel meg kell-e állapítani a hivatkozott üldöztetéssel szembeni védelem hiányát, illetve fennáll-e az összefüggés azokban az esetekben, amelyekben az üldöztetés forrását képező, az államtól független szereplők nem tekintik nem alapúnak önmagukban az egyes üldözési/erőszakos cselekményeket?

5) Megalapozhatja-e a kiegészítő védelemnek a 2011/95 irányelvnek az EJEE [kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.] 2. cikkével (senkit nem lehet életétől szándékosan megfosztani) összefüggésben értelmezett 15. cikkének a) pontja alapján történő megadását e védelem megadása egyéb feltételeinek fennállása esetén becsületgyilkosság tényleges kilátásba helyezése a származási országba való esetleges visszatérés esetére, vagy ezt a 2011/95 irányelvnek az EJEE 3. cikkével összefüggésben értelmezett 15. cikkének b) pontja szerinti sérelemnek kell-e tekinteni az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatában a további nemi alapú erőszakos cselekmények veszélyének átfogó értékelése mellett elvégzett értelmezésnek megfelelően, illetve elegendő-e a kiegészítő védelem megadásához, hogy a kérelmező szubjektíve nem kívánja a származási ország védelmét igénybe venni?

16. A Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) által 2021. október 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-626/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Úgy kell-e értelmezni

— a 765/2008/EK rendelettel és az 596/2009/EK rendelettel módosított, az általános termékbiztonságról szóló, 2001. december 3-i 2001/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, különösen annak 12. cikkét és II. mellékletét,

— a termékek forgalmazása tekintetében az akkreditálás és piacfelügyelet előírásainak megállapításáról és a 339/93/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. július 9-i 765/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet (HL 2008. L 218., 30. o.), különösen annak 20. és 22. cikkét, valamint

— az általános termékbiztonságról szóló 2001/95/EK irányelv 12. cikke alapján létrehozott Európai Unió Gyors Tájékoztatási Rendszer (RAPEX) és annak értesítési rendszere alkalmazására vonatkozó iránymutatások megállapításáról szóló, 2018. november 8-i (EU) 2019/417 bizottsági végrehajtási határozatot, hogy

1. e rendelkezésekből közvetlenül következik a gazdasági szereplőknek a RAPEX-értesítés kiegészítéséhez való joga?

2. az Európai Bizottság (Bizottság) rendelkezik hatáskörrel az ilyen kérelem elbírálására?

vagy

3. az adott tagállam hatósága rendelkezik hatáskörrel az ilyen kérelem elbírálására?

(A harmadik kérdésre adott igenlő válasz esetén:)

4. az ilyen határozattal szembeni (nemzeti) bírósági jogorvoslatnál elegendő, ha azt nem minden gazdasági szereplő számára, hanem csak a (kötelező) intézkedéssel érintett gazdasági szereplő számára biztosítják a hatóság által hozott (kötelező) intézkedéssel szemben?

17. A Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Hollandia) által 2021. október 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-631/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ha együttműködő (természetes és/vagy jogi) személyek közös vállalkozással rendelkeznek (a jelen esetben közkereseti társaság formájában), akkor

— az együttműködő személyek mindegyikének külön egységes európai közbeszerzési dokumentumot kell benyújtania, vagy

— az együttműködő személyek mindegyikének és a közös vállalkozásuknak is külön egységes európai közbeszerzési dokumentumot kell benyújtania, vagy

— csak a közös vállalkozásnak kell egységes európai közbeszerzési dokumentumot benyújtania?

2) Jelentőséggel bír-e e tekintetben az, hogy

— a közös vállalkozás ideiglenes vagy nem ideiglenes (állandó) vállalkozás-e,

— az együttműködő személyek maguk is vállalkozók,

— az együttműködő személyek a közös vállalkozáshoz hasonló, de legalábbis ugyanazon a piacon jelen lévő saját vállalkozást működtetnek,

— a közös vállalkozás nem jogi személy,

— a közös vállalkozás mindazonáltal (a társaság tagjainak vagyonaától) külön vagyonnal rendelkezhet (amellyel a társaság helyállni tartozik),

— a közös vállalkozás képviselheti-e a nemzeti jog alapján az együttműködő személyeket az egységes európai közbeszerzési dokumentumban szereplő kérdések megválaszolása során,

— a nemzeti jog alapján a közkereseti társaság tagjait terhelik a közbeszerzési szerződésből eredő kötelezettségek, és egyetemlegesen felelnek (tehát nem maga a közkereseti társaság felel) e kötelezettségek teljesítéséért?

3) Ha a második kérdésben felsorolt tényezők közül több is jelentőséggel bír, akkor hogyan viszonyulnak egymáshoz ezek a tényezők? Egyes tényezők nagyobb jelentőséggel bírnak, mint más tényezők, vagy akár döntő jelentőséggel is bírhatnak?

4) Kijelenthető-e, hogy közös vállalkozás esetében mindenképpen szükség van arra, hogy az együttműködő személy külön egységes európai közbeszerzési dokumentumot nyújtson be, ha a közbeszerzési szerződés teljesítéséhez (többek között) olyan eszközöket (például személyzetet és üzemeltetési eszközöket) használnak fel, amelyek e személy saját vállalkozásához tartoznak?

5) Meg kell-e felelnie a közös vállalkozásnak bizonyos követelményeknek ahhoz, hogy egyetlen vállalkozásnak lehessen tekinteni? Ha igen, milyen követelményeknek kell megfelelnie?

18. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2021. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-636/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 220. cikkével, valamint a 2019. augusztus 2-i (EU) 2019/1323 bizottsági végrehajtási rendelettel az (a Decreto Ministeriale del 15 gennaio 2020 del Ministero delle politiche agricole alimentari e forestali [a mezőgazdasági, élelmiszerügyi és erdészeti minisztérium 2020. január 15-i rendeletében] [szereplőhöz] hasonló), úgy értelmezett és alkalmazott nemzeti szabályozás, hogy a madárinfluenza által okozott károkkal kapcsolatos kompenzációs intézkedésekhez való hozzáférés azokra a vállalkozásokra korlátozódik, amelyek a kérelem benyújtásának időpontjában nem szüntették meg tevékenységüket?

19. A Raad van State (Hollandia) által 2021. október 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-637/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikkének (4) bekezdését, hogy a huzamos tartózkodásra jogosult uniós polgárnak a fogadó tagállamban való minden – bármilyen rövid – jelenléte elegendő ahhoz, hogy a fogadó tagállamtól való, több mint két egymást követő éven át tartó távollét időszakát megszakítsa?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén: milyen szempontokat kell figyelembe venni annak megállapításához, hogy az ilyen uniós polgárnak a fogadó tagállamban való jelenléte megszakítja-e a fogadó tagállamtól való, több mint két egymást követő éven át tartó távollét időszakát? Van-e jelentősége e tekintetben annak a körülménynek, hogy az érintett uniós polgár az életvitelének központját egy másik tagállamba helyezte át?

20. A Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Hollandia) által 2021. október 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-646/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az elismerési irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontját, hogy azokat a nyugati normákat, értékeket és magatartásformákat, amelyeket a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodásuk révén identitásképző életszakaszuk jelentős része alatt tettek magukévá, miközben teljes mértékben részt vesznek a társadalmi életben, meg nem változtatható közös háttérnek, illetve az identitás olyannyira alapvető jellemzőinek kell tekinteni, hogy nem követelhető meg az érintett személyektől, hogy azokat feladják?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén, azon harmadik országbeli állampolgárok, akik a szóban forgó indoktól függetlenül valamely tagállam területén való tartózkodásuk révén identitásképző életszakaszuk jelentős része alatt összehasonlítható nyugati normákat és értékeket tettek magukévá, az elismerési irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében „meghatározott társadalmi csoport tagjainak” minősülnek-e? Ezzel összefüggésben azt a kérdést, hogy „az érintett országban egyértelműen elkülöníthető identitással rendelkező, meghatározott társadalmi csoport” fennáll-e, tagállami szempontból kell-e értékelni, vagy e kérdést az elismerési irányelv 10. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az a meghatározó, hogy a külföldi állampolgár bizonyítani tudja, hogy a származási országban valamely meghatározott társadalmi csoport tagjának minősül, illetve legalább annak megfelelő jellemzőkkel rendelkezik? Összeegyeztethető-e az elismerési irányelvnek a visszaküldés tilalmának elvével és a menedéjjoggal összefüggésben értelmezett 10. cikkével az a követelmény, amely szerint az elnyugatiasodás csak akkor alapozhatja meg a menekült jogállást, ha az vallási vagy politikai indokokon alapul?

3) Összeegyeztethető-e az uniós joggal, különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája [(a továbbiakban: Charta)] 51. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 24. cikkének (2) bekezdésével az olyan nemzeti joggyakorlat, amely szerint a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálása során a határozatot hozó hatóság anélkül súlyozza a gyermek mindenek felett álló érdekét, hogy azt elsőként (valamely eljárásban) konkrétan megállapítaná, illetve megállapíttatná? Eltérő-e a fenti kérdésre adott válasz, amennyiben a tagállamnak a tartózkodás engedélyezése iránti kérelmet az általános okok alapján kell elbírálnia, és a kérelem elbírálásához figyelembe kell venni a gyermek mindenek felett álló érdekét?

4) Milyen módon és a nemzetközi védelem iránti kérelem értékelésének mely szakaszában kell figyelembe venni és súlyozni a Charta 24. cikkének (2) bekezdésére tekintettel a gyermek mindenek felett álló érdekét, különösen azt a sérelmet, amelyet a kiskorú valamely tagállamban való tényleges huzamos tartózkodás miatt szenvedett el? Van-e jelentősége e tekintetben annak, hogy a tényleges tartózkodás jogszerű volt-e? Jelentőséggel bír-e ezen értékelés keretében a gyermek mindenek felett álló érdekének súlyozásakor, hogy a tagállam az uniós jogban előírt határozathozatali határidőn belül határozott a nemzetközi védelem iránti kérelemről, hogy egy korábbi időpontban előírt visszatérési kötelezettséget nem teljesítettek, és hogy a tagállam mellőzte a kiutasítást azon kiutasítási határozat meghozatalát követően, és a kiskorú ennek következtében tartózkodhat továbbra is ténylegesen e tagállamban?

5) Összeegyeztethető-e az uniós joggal a Charta 24. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikke alapján az olyan nemzeti gyakorlat, amely abban az értelemben tesz különbséget a nemzetközi védelem iránti új és ismételt kérelmek között, hogy a nemzetközi védelem iránti ismételt kérelmek esetében nem veszik figyelembe az általános okokat?

21. A Conseil d'État (Franciaország) által 2021. október 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-653/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) A 2006/42/EK irányelv, a 2014/35/EU irányelv, valamint a 2014/68/EU irányelv által előírt harmonizáció felhatalmazza-e – és adott esetben milyen feltételek mellett és korlátok között – a tagállamokat arra, hogy biztonsági követelményeket írjanak elő az ezen irányelvek hatálya alá tartozó berendezésekre, amennyiben e biztonsági követelmények nem járnak az olyan berendezések módosításával, amelyek – amint azt a „CE-jelölés” feltüntetése tanúsítja – megfelelnek ezen irányelvek előírásainak?

2) Az ezen irányelvek által előírt harmonizáció felhatalmazza-e a tagállamokat arra, hogy e berendezéseknek kizárólag a közönséget fogadó intézményekben történő használatára vonatkozóan és a különleges tűzbiztonsági kockázatokra tekintettel olyan biztonsági követelményeket írjanak elő, amelyek a berendezések módosításával járhatnak, jöllehet ezek – amint azt a „CE-jelölés” feltüntetése is tanúsítja – megfelelnek az irányelvek követelményeinek?

3) Az előző kérdésre adott nemleges válasz esetén, adható-e igenlő válasz abban az esetben, ha a szóban forgó biztonsági követelmények egyrészt csak a fluortartalmú üvegházhatású gázokról szóló, 2014. április 16-i 517/2014 európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott célkitűzéseknek megfelelően a fluortartalmú üvegházhatású gázokhoz képest alternatívát jelentő hűtőközegeknek az ugyanezen berendezésekben történő használatát ellensúlyozzák, másrészt pedig csak azokra a berendezésekre vonatkoznak, amelyeknél, jöllehet megfelelnek ezen irányelvek követelményeinek, a gyúlékony hűtőközegek használata esetén a tűzveszély tekintetében nem biztosított a hermetikus lezárás?

22. A Korkein hallinto-oikeus (Finnország) által 2021. november 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-662/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e az EUMSZ 36. cikkre tekintettel értelmezett EUMSZ 34. cikkel az audiovizuális tartalmakról szóló törvény 5. §-a (1) bekezdésének olyan értelmezése, amely az audiovizuális tartalom adathordozóinak az audiovizuális tartalmakról szóló törvény szerinti besorolását és az e besoroláson alapuló, a korhatárra vonatkozó információknak a termékinformációkkal összefüggésben történő feltüntetését már azon időpontra vonatkozóan megköveteli, amikor az audiovizuális tartalom adathordozóit webáruházban eladásra kínálják, jöllehet az audiovizuális tartalom adathordozóit egy

másik tagállamban besorolták és megjelölték, azonban még nem szállították Finnországba?

Van-e jelentősége a kérdés értékelése szempontjából annak, hogy az audiovizuális tartalmakról szóló törvény nem tartalmaz a besorolás és a megjelölés alóli, azon alapuló kivételekre vonatkozó rendelkezést, hogy az audiovizuális tartalom adathordozóját megvásárló személy nagykorúsága bizonyosságot nyert, és hogy az audiovizuális tartalom adathordozójának webáruházban való kínálása esetén történő ismételt besorolására és megjelölésére vonatkozó, fent említett követelmény csak akkor alkalmazandó, ha az audiovizuális tartalmat Finnországban bejegyzett vagy ott telephellyel rendelkező szervezet vagy kereskedő, illetve finn állampolgárságú vagy Finnországban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező személy kínálja, vagy ha az audiovizuális tartalom kínálásáról Finnországban döntöttek?

2. Amennyiben a fent említett, ismételt besorolásra és megjelölésre vonatkozó követelmény arányossága megkívánja, hogy a követelmény alól kivételt lehessen tenni azon az alapon, hogy az audiovizuális tartalom adathordozóját megvásárló személy nagykorúsága bizonyosságot nyert: Nagykorú személyek részére történő értékesítés esetén meg kell-e követelni, hogy az audiovizuális tartalom adathordozója megrendelésének és értékesítésének időpontjában teljes bizonyosság álljon fenn a vevő nagykorúsága tekintetében, vagy elegendő, ha az audiovizuális tartalom adathordozójának eladója igyekszik megbizonyosodni a vevő nagykorúságáról?

23. A Hovrätten för Nedre Norrland (Svédország) által 2021. november 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-666/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: svéd

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a „közúti szállítás” 561/2006/EK rendelet 2. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő fogalmát, hogy az magában foglalja a 3,5 tonnát meghaladó össztömegű olyan járművel történő szállítást, amelyet főként magáncélra szolgáló ideiglenes lakóterként használnak?
- 2) Ilyen körülmények között jelentőséggel bír-e a jármű teherkapacitása, vagy az, hogy a jármű hogyan szerepel a nemzeti közlekedési nyilvántartásban?

24. Az Augstākā tiesa (Senāts) (Lettország) által 2021. november 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-668/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Indokolt-e a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról szóló, 2013. december 17-i 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 60. cikkének alkalmazása, ha a támogatást igénylő társaság tulajdonosának egy másik vállalkozása követett el pénzügyi szabálytalanságot, amelynek pénzügyi következményeit nem kezelték, és a támogatást igénylő társaság az említett másik vállalkozás mezőgazdasági tevékenységét ténylegesen átvette?
- 2) Alkalmazható-e a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról szóló, 2013. december 17-i 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 60. cikke oly módon, hogy az említett rendelet 64. cikke (4) bekezdésének d) pontjában előírt igazgatási szankció valamely személy általi kijátszása akkor is megállapítható, ha a felperes társasággal, illetve annak tulajdonosával szemben nem hoztak igazgatási szankció kiszabásáról szóló, a támogatás potenciális igénylői közüli kizárását eredményező határozatot?
- 3) Alkalmazható-e a 2013. december 17-i 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 60. cikke oly módon, hogy a projektjavaslat vizsgálatáért felelős hatóságnak meg kell győződnie arról, hogy a támogatást igénylő társaság tulajdonosának korábbi tulajdonában lévő vállalkozások megfelelnek-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének alkalmazásában a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a

belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló, 2014. június 25-i 702/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikke (14) pontjában foglaltaknak, és amennyiben a feltételek nem teljesülnek, a projektjavaslatot el kell utasítania a ténybeli körülmények további egyedi értékelése nélkül?

25. A Korkein hallinto-oikeus (Finnország) által 2021. november 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-676/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétesek lehetnek-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés harmadik részének II. címében foglalt, az áruk szabad mozgására vonatkozó rendelkezésekkel vagy az EUMSZ 110. cikkel valamely tagállam olyan jogszabályi rendelkezései, amelyek szerint az alapügyben szereplőhöz hasonló körülmények között nem téríthető vissza a gépjármű tulajdonosa részére az Autoverolaki (1482/1994) (a gépjárműadóról szóló [1482/1994] törvény) értelmében vett, a gépjármű értékében foglalt gépjárműadó, ha a tulajdonos a gépjárművet valamely másik tagállamban történő állandó használat céljából exportálja, és jelentőséggel bír-e ezzel összefüggésben, hogy a gépjárművet túlnyomórészt a gépjárműadót kivető tagállam területén szándékozták-e állandó jelleggel használni, és hogy azt ténylegesen is túlnyomórészt ott használták-e állandó jelleggel?

2) Ha az első kérdésre adandó válasz szempontjából jelentőséggel bír a gépjármű szándékolt és tényleges használata, hogyan kell bizonyítani a nem állandó használat kérdéses szándékát és a kérdéses nem állandó használatot, amennyiben nem állapítható meg előre a magángépjármű tagállambeli használatának időtartama?

3) Ha a gépjárműadóról szóló törvény értelmében vett kiviteli visszatérítés megtagadása az alapügyben szereplőhöz hasonló körülmények között az áruk szabad mozgásának korlátozását jelenti, igazolható-e ez a korlátozás a gyakran rossz állapotú és környezetszennyező idős gépjárművek kivitelének korlátozására irányuló célkitűzéssel? A kiviteli visszatérítés tíz évnél fiatalabb gépjárművekre való korlátozását összeegyeztethetetlennek kell-e tekinteni az uniós joggal azért, mert a gépjárműadót az importált használt gépjárművekre használatuk időtartamától függetlenül kivetik?

26. A Conseil d'État (Franciaország) által 2021. november 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-688/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a géntechnológiával módosított szervezetek környezetbe történő szándékos kibocsátásáról és a 90/220/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, 3. cikkének (1) bekezdését ezen irányelv I. B. mellékletének 1. pontjával összefüggésben és (17) preambulumbekzdésére tekintettel, hogy a mutagenézis technikáinak/módszereinek megkülönböztetése érdekében azon technikákon, illetve módszereken, amelyeket a Bíróság 2018. július 25-i ítélete értelmében már hagyományosan számos alkalmazásban használnak, és amelyek biztonságossága régóta bebizonyosodott, csak azon módszerek értendők, amelyek során a mutagén anyag módosítja a szervezet genetikai anyagát, vagy a szervezetnek az alkalmazott eljárás által előidézett, valamennyi változása figyelembe veendő, ideértve a szomaklonális variációkat is, amelyek várhatóan veszélyesek az emberi egészség és a környezet szempontjából?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2001. március 12-i 2001/18/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdését az ezen irányelv I. B. mellékletének 1. pontjával összefüggésben és (17) preambulumbekzdésére tekintettel, hogy annak meghatározásához, hogy valamely mutagenézis technikát/módszert a Bíróság 2018. július 25-i ítélete értelmében már hagyományosan számos alkalmazásban használnak-e és biztonságossága régóta bebizonyosodott-e, az ezen technikával/módszerrel létrehozott szervezetek szántóföldi növénykultúrái vehetők csak figyelembe, vagy az e kultúrákhoz nem kapcsolódó kutatási munkák és

publikációk is figyelembe vehetők, és ha igen, ezek közül kizárólag azok, amelyek az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt veszélyekkel foglalkoznak?

Pénzügyi jogterület

5. A Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD) (Portugália) által 2021. július 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-459/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e az egyenértékűség elvével az olyan nemzeti héaszabályozás, mint a Código do Imposto sobre o Valor Acrescentadónak (a hozzáadottérték-adóról szóló törvénykönyv) 21. cikke 1. pontjában a standstill klauzula alapján előírt szabályozás, amely kizárja a gépjármű-költségek, az utazási és szállásköltségek, valamint a reprezentációs költségek teljes vagy 50 %-ban történő levonásának jogát, amely kiadások a társasági adó keretében (utólagos ellenőrzés és bizonyos feltételek mellett) teljes mértékben levonhatók költségként, vagy az autonóm adóztatás keretében a gyakorlatban 50 %-nál nagyobb arányban vonhatók le költségként?

6. A Szegedi Törvényszék (Magyarország) által 2021. október 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-615/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a közösségi jog részét képező jogbiztonság, valamint tényleges érvényesülés elvét, hogy azzal összeegyeztethető az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 164. §-ának (5) bekezdéséhez hasonló, bírói mérlegelést nem engedő tagállami szabályozás, valamint az azon nyugvó gyakorlat, amely szerint a hozzáadottértékadó vonatkozásában az adóhatóság adómegállapításhoz való jogának az elévülése a megismételt adóhatósági eljárások számától függetlenül valamennyi bírósági felülvizsgálat tartama alatt nyugszik, és a nyugvások időtartama több bírósági felülvizsgálati eljárás esetében időbeli korlátozás nélkül összeadódik akkor is, ha a korábbi bírósági döntés következtében megismételt eljárásban hozott adóhatósági határozattal kapcsolatban a bíróság azt állapította meg, hogy az adóhatóság a korábbi bírósági döntésben foglalt iránymutatásnak nem tett eleget, azaz az újabb bírósági eljárásra az adóhatóság önhibájából került sor?

7. A Varhoven administrativen sad (Bulgária) által 2021. október 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-620/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Lehetővé teszi-e a héairányelv 132. cikke (1) bekezdése g) pontjának értelmezése a valamely tagállamban (a jelen esetben Bulgáriában) szociális szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóként nyilvántartásba vett gazdasági társaság számára, hogy az említett rendelkezésre hivatkozzon annak érdekében, hogy az általa más tagállamok állampolgárságával rendelkező természetes személyek részére ez utóbbi államok területén nyújtott szociális szolgáltatások vonatkozásában adómentességben részesüljön? Jelentőséggel bír-e az e kérdésre adandó válasz szempontjából az a körülmény, hogy a szolgáltatások igénybevevőit a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamokban bejegyzett gazdasági társaságok közvetítették a szolgáltatóknak?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén milyen kritériumok és melyik jog – a bolgár és/vagy az osztrák és a német jog – alapján kell a hivatkozott uniós rendelkezés értelmezése és alkalmazása során

értékelni, hogy az ellenőrzés alá vont társaság „szociális jellegűnek elismert intézménynek” minősül-e, és hogy bizonyítottnak tekinthető-e, hogy „a szociális gondozással és szociális biztonsággal szorosan összefüggő” szolgáltatásokról van szó?

3) Ezen értelmezés szerint elegendő-e a gazdasági társaságnak a nemzeti jogban meghatározott szociális szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóként való nyilvántartásba vétele annak megállapításához, hogy a társaság az érintett tagállam által „szociális jellegűnek elismert intézménynek” minősül?

8. A Bundesfinanzgericht (Ausztria) által 2021. október 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-641/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a 2008/8/EK irányelvvel módosított 2006/112/EK irányelvet, hogy a nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak valamely szolgáltatásnyújtás teljesítési helyét, amely formálisan az írott jog alapján a szolgáltatás igénybevevőjének székhelye szerinti másik tagállamban található, belföldön található kell tekinteniük, amennyiben a szolgáltatást nyújtó belföldi adóalanynak tudnia kellett volna, hogy a nyújtott szolgáltatással értékesítési lánc keretében elkövetett hea-csalásban vesz részt?

9. A Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD) (Portugália) által 2021. október 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-656/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a 2008/7/EK irányelv 5. cikkének (2) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, mint a Código do Imposto do Selo [a bélyegilletékről szóló törvénykönyv] 17.3.4. szakasza, amely bélyegilletéket vet ki a bankok azon díjaira, amelyet a nyílt végű értékpapír-befektetési alapok kezelőinek számítanak fel olyan szolgáltatások nyújtásáért, amelyek új befektetési jegyek jegyzésére irányuló tevékenységből állnak, azaz a befektetési alapok számára az alapok által kibocsátott új befektetési jegyek jegyzése révén új tőkebeáramlást biztosítanak?

2) Ellentétes-e a 2008/7/EK irányelv 5. cikkének (2) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, amely bélyegilletéket vet ki az alapkezelő társaságok által a nyílt végű értékpapír-befektetési alapoknak felszámított alapkezelői díjakra, amennyiben ezek az alapkezelői díjak magukba foglalják azt a díjat, melyet a bankok a fent említett tevékenységért felszámítottak az alapkezelő társaságoknak?

Munkaügyi ügyszak

3. A Bundesarbeitsgericht (Németország) által 2021. szeptember 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-560/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2016/679 rendelet (általános adatvédelmi rendelet, a továbbiakban: GDPR) 38. cikke (3) bekezdésének második mondatát, hogy azzal ellentétes a nemzeti jog olyan rendelkezése, mint a jelen ügyben a Bundesdatenschutzgesetz (szövetségi adatvédelmi törvény) 6. § -a (4) bekezdésének első mondata, amely az adatvédelmi tisztviselő azon adatkezelő általi elbocsátását, aki egyben a munkáltatója is, az e rendelkezésben meghatározott feltételekhez köti, függetlenül attól, hogy az elbocsátásra a feladatai ellátásával összefüggésben kerül-e sor?

Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

2. Megfelelő felhatalmazási alapon nyugszik-e a GDPR 38. cikke (3) bekezdésének második mondata, különösen amennyiben az adatkezelővel munkaviszonyban álló adatvédelmi tisztviselőkről

rendelkezik?

4. A Juzgado de lo Social no 1 de Madrid (Spanyolország) által 2021. szeptember 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-583/21., C-584/21., C-585/21. és C-586/21. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Alkalmazható-e a munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, [2001.] március 12-i 2001/23/[EK tanácsi] irányelv 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja és ennél fogva az irányelv tartalma olyan esetben, amelyben a közjegyzői iroda vezetője, aki állami tisztviselő és egyúttal az iroda munkavállalóinak magánjogi munkáltatója – amely munkavégzésre irányuló jogviszonyt az általános munkajogi szabályok és az ágazati kollektív szerződés szabályozzák –, továbbá aki – az irattár átvételével – a közjegyzői iroda másik, korábbi közjegyzőjének álláshelyét tölti be, akinek tevékenysége az adott helyen megszűnt, a munkavégzést ugyanazon a működési helyen, ugyanazon eszközökkel folytatja, és aki átveszi azon személyi állományt, amelynek tagjai az álláshelyet korábban betöltő közjegyző számára munkaviszony keretében végeztek munkát?

5. A Cour de cassation (Franciaország) által 2021. október 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-639/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

— A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 20. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben valamely tagállam területén székhellyel rendelkező társasággal szemben – amelyet egy munkavállaló e tagállam bírósága előtt perel – azt állítják, hogy egy másik társaság által alkalmazott ugyanazon munkavállalóra vonatkozóan egyidejű foglalkoztatási helyzet áll fenn, az említett bíróság a két társasággal szemben indított keresetek elbírálására vonatkozó joghatóságának meghatározása érdekében nem köteles előzetesen értékelni az egyidejű foglalkoztatási helyzet fennállását?

— Ugyanezen rendelkezéseket úgy kell-e értelmezni, hogy ilyen esetben az egyedi munkaszerződésekre vonatkozó különös joghatósági szabályok önálló jellege nem zárja ki az 1215/2012 rendelet 4. cikkének 1. pontjában kimondott, az alperes lakóhelye szerinti tagállam bíróságainak joghatóságát megállapító általános szabály alkalmazását?

Polgári ügyszak

6. A Sąd Okręgowy w Warszawie (Lengyelország) által 2021. július 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-452/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 191. cikkének (1) és (2) bekezdését és az Alapjogi Charta 7., 17. és 37. cikkét a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló, 2002. június 25-i 2002/49/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (1) bekezdésével, valamint 2., 8. és 9. cikkével összefüggésben, hogy azokkal ellentétes a nemzeti jogi rendelkezés, az ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (a környezetvédelemről szóló, 2001. április 27-i törvény) 129. cikke 4. bekezdésének olyan értelmezése, amely szerint az ingatlan használatának korlátozásával kapcsolatos követelés érvényesítésére hároméves jogvesztő határidő vonatkozik, ami

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

megakadályozza a repülőtér működésével összefüggő korlátozott használatú területen lévő ingatlanok tulajdonosait abban, hogy az ingatlan értékcsökkenése miatt kártérítést kapjanak, és hogy az hangszigetelés költségeit részükre megtérítsék, mint ahogyan az a jelen ügyben történt?

7. A Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu (Lengyelország) által 2021. augusztus 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-521/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 2. cikkét és 19. cikkének (1) bekezdését, valamint az Alapjogi Charta (a továbbiakban: Charta) 47. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1)–(3) bekezdését, hogy nem minősül az uniós jog értelmében törvény által létrehozott bíróságnak az a bíróság, amelynek keretében az e bíróságon belül bírói tisztségre olyan eljárásban kinevezett személy jár el, amelyben:

- a) a bírói kinevezésre a Lengyel Köztársaság elnöke elé terjesztett személyt a lengyel alkotmányos és jogszabályi rendelkezésekkel ellentétes módon megválasztott jelenlegi Krajowa Rada Sądownictwa (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország) választotta ki, amely nem független szerv, és annak nem tagjai a szakma e szervbe a végrehajtó és jogalkotó hatalomtól függetlenül kinevezett képviselői, és következésképpen ténylegesen nem nyújtottak be a bírói tisztségre történő kinevezésre irányuló, a nemzeti jogszabályoknak megfelelő kérelmet;
- b) a pályázati eljárás résztvevőinek nem állt rendelkezésre az EUSZ 2. cikk, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése, valamint a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett EUSZ 6. cikk (1)–(3) bekezdése értelmében vett bíróság előtti jogorvoslat;

2. Úgy kell-e értelmezni a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett EUSZ 2. cikket és EUSZ 19. cikk (1) bekezdését, hogy amennyiben a bíróság valamely tanácsának az 1. pontban ismertetett feltételek mellett kinevezett személy a tagja,

- a) azokkal – figyelembe véve az intézményi és rendszerszintű kontextust is – ellentétes az olyan nemzeti jogi rendelkezések alkalmazása, amelyek az ilyen személy bírói tisztségre való kinevezése jogszerűségének vizsgálatát a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) a bírói tisztségre kizárólag az 1. pontban ismertetett feltételek mellett kinevezett személyekből álló tanácsának kizárólagos hatáskörébe utalják, és amelyek egyben előírják a bírói kinevezésekkel kapcsolatos kifogások elbírálásának mellőzését;
- b) az európai jog tényleges érvényesülésének biztosítása érdekében a nemzeti jog olyan értelmezését követelik meg, amely lehetővé teszi a bíróság számára, hogy a határozathozatalra alkalmatlan bíró kizárására vonatkozó szabályok analógia útján történő alkalmazása útján – akár hivatalból is – kizárja az ilyen személyt az ügy elbírálásából (*iudex inhabilis*);
- c) előírják, hogy a nemzeti bíróság az uniós jog alkalmazása és az *effet utile* érvényesülése érdekében hagyja figyelmen kívül a nemzeti alkotmánybíróság ítéletét, amennyiben ezen ítélet a nemzeti joggal összeegyeztethetetlennek nyilvánít egy bíró kizárására irányuló kérelmet, amely arra hivatkozik, hogy a bíró kinevezése hibás volt, és nem felelt meg a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság – Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett – EUSZ 19. cikk (1) bekezdése értelmében vett uniós követelményeinek;
- d) előírják, hogy a nemzeti bíróság az uniós jog alkalmazása és az *effet utile* érvényesülése érdekében hagyja figyelmen kívül a nemzeti alkotmánybíróság ítéletét, amennyiben az ellentétes az Európai Unió Bíróságának ideiglenes intézkedések tárgyában hozott végzésével, amely azon nemzeti rendelkezések alkalmazásának felfüggesztését rendeli el, amelyek megakadályozzák a nemzeti bíróságokat annak vizsgálatában, hogy teljesülnek-e a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság – Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett – EUSZ 19. cikk (1) bekezdése értelmében vett uniós követelményei?

8. A Landesgericht Mainz (Németország) által 2021. augusztus 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-544/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Megállapítható-e az uniós jog, különösen az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése, az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdése és az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdése alapján, hogy a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: szolgáltatási irányelv) 15. cikkének (1) bekezdése, (2) bekezdésének g) pontja és (3) bekezdése magánszemélyek között folyamatban lévő bírósági eljárás keretében közvetlen hatállyal bír abban az értelemben, hogy már nem alkalmazható az 1996. évi német Verordnung über die Honorare für Architekten- und Ingenieurleistungen (az építészek és mérnökök munkadíjáról szóló rendelet) 2002. évi változatának (a továbbiakban: 2002. évi HOAI) 4. §-ában foglalt, ezen irányelvvel ellentétes azon nemzeti szabályozás, amely szerint az építészek és mérnökök tervezési és felügyeleti szolgáltatásaira vonatkozó, e díjszabásban megállapított legalacsonyabb díjtételeket – meghatározott kivételekkel – alkalmazni kell, és az építészekkel vagy mérnökökkel kötött szerződésekben foglalt, legalacsonyabb díjtételeket el nem érő munkadíjakban való megállapodás érvénytelen, mégpedig akkor sem, ha olyan építészeti szerződésből eredő követelésekről van szó, amelyet 2004-ben, tehát a szolgáltatási irányelv elfogadását megelőzően kötöttek?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén:

a) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. cikket (a korábbi EK 43. cikket), hogy azzal ellentétes a 2002. évi HOAI 4. §-ához hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az építészek és mérnökök tervezési és felügyeleti szolgáltatásaira vonatkozó, e díjszabásban megállapított legalacsonyabb díjtételeket – meghatározott kivételekkel – alkalmazni kell, és az építészekkel vagy mérnökökkel kötött szerződésekben foglalt, legalacsonyabb díjtételeket el nem érő munkadíjakban való megállapodás érvénytelen, illetve hogy az ilyen nemzeti szabályozás sérti az EUMSZ 49. cikket (a korábbi EK 43. cikket)?

b) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén: Megállapítható-e egy ilyen jogsértés alapján, hogy a magánszemélyek között folyamatban lévő bírósági eljárás keretében a kötelező legalacsonyabb díjtételekre vonatkozó nemzeti szabályozás (a jelen esetben: a 2002. évi HOAI 4. §-a) már nem alkalmazható?

9. Az Areios Pagos (Görögország) által 2021. szeptember 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-590/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: görög

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e érteni a 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja és 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, az elismerés és a végrehajthatóvá nyilvánítás megtagadásának okát képező, „az Unió közrendjével [tágabb értelemben pedig a nemzeti közrenddel] való nyilvánvaló ellentét” kifejezést, hogy az a kifejezett „perlési tilalmakon” (anti-suit injunctions), vagyis olyan intézkedéseken kívül, amelyek megtiltják eljárásoknak egy másik tagállam bíróságai előtt történő indítását vagy folytatását, a tagállamok bíróságai által meghozott olyan határozatokra vagy végzésekre is vonatkozik, amelyek egyrészt akadályozzák és hátráltatják a felperest abban, hogy egy másik tagállam bírósága által biztosított jogvédelemben részesüljön vagy az e bíróság előtt már folyamatban lévő eljárásokat folytassa, másrészt ez valamely másik tagállam bíróságának egy meghatározott, elé terjesztett és előtte már folyamatban jogvita elbírálására vonatkozó hatáskörébe való olyan beavatkozásnak minősül, amely az Unió közrendjével összeegyeztethetőnek tekinthető? Közlebről, ellentétes-e az Unió 44/2001 rendelet 34. cikkének 1. pontja és 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett közrendjével a valamely tagállam bírósága által hozott határozat vagy végzés elismerése és/vagy végrehajthatóságának megállapítása, ha e határozat vagy végzés értelmében az elismerést és a végrehajthatóság megállapítását kérők részére átmenetileg és előzetesen pénzben megtérítik a bírósági eljárás megindításából vagy az

eljárás más tagállam bírósága előtti folytatásából eredő költségeket és kiadásokat amiatt, hogy:

- a) e kereset vizsgálata alapján az ügy a határozatot és/vagy végzést hozó tagállami bíróság által szabályszerűen meghatározott és jóváhagyott egyezségi megállapodás hatálya alá tartozik, és
- b) a másik tagállam bírósága, amelynél az alperes egy új keresetet indított, kizárólagos joghatósági kikötés alapján nem rendelkezik joghatósággal?

2) Amennyiben az első kérdésre nemleges választ kell adni, a fent (az 1) kérdésben) említett és egy másik tagállam (Egyesült Királyság) bíróságai által hozott határozat és végzések Görögországban történő elismerése és végrehajthatóságának megállapítása a 44/2001 rendelet EUB által értelmezett 34. cikkének 1. pontja alapján megtagadható-e a nemzeti közrenddel való nyilvánvaló és közvetlen ellentét okán – az országban követett és fent említett alapvető kulturális és jogi felfogással és a görög jog bírói jogvédelemhez való jog lényegével kapcsolatos alapvető szabályaival (a görög alkotmány 8. és 20. cikkével, a görög polgári törvénykönyv 33. cikkével és e jog védelme görög polgári perrendtartás 176. cikkében, 173. cikkének (1)–(3) bekezdésében, 185., 205. és 191. cikkében meghatározott, az indokolás 6. pontjában idézett elvével), valamint az EJEE 6. cikke (1) bekezdésével összhangban, így ilyen esetben mellőzhető a határozatok szabad mozgásával kapcsolatos uniós jog alkalmazása, és az ezen akadály miatt elmaradó elismerés összeegyeztethető az uniós perspektívát beépítő és támogató elképzelésekkel?

10. Az Oberster Gerichtshof (Ausztria) által 2021. október 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-625/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, hogy az eladónak vagy szolgáltatónak a fogyasztóval szembeni, a fogyasztónak a szerződéstől való jogosulatlan elállítására alapozott szerződéses kártérítési igényének vizsgálata során már akkor kizárt a diszpozitív nemzeti jog alkalmazása, ha az eladó vagy szolgáltató általános szerződési feltételeiben olyan tisztességtelen feltétel szerepel, amely a diszpozitív nemzeti jog rendelkezései mellett vagylagosan átalány-kártérítéshez való jogot biztosít az eladó vagy szolgáltató számára a szerződésszegő fogyasztóval szemben?

Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

2. Kizárt-e a diszpozitív nemzeti jog ilyen alkalmazása akkor is, ha az eladó vagy szolgáltató nem erre a kikötésre alapozza a fogyasztóval szembeni kártérítési követelését?

Az első és a második kérdésre adott igenlő válasz esetén:

3. Ellentétes-e az uniós jog hivatkozott rendelkezéseivel az, hogy egy több rendelkezést (például a szerződéstől való jogosulatlan elállítás esetén alkalmazandó alternatív szankciókat) tartalmazó kikötés esetében a szerződéses jogviszonyban fennmaradnak a feltétel azon részei, amelyek egyébként is megfelelnek a diszpozitív nemzeti jognak és nem minősülnek tisztességtelennek?

11. A Verwaltungsgericht Wiesbaden (Németország) által 2021. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-634/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2016/679 rendelet 22. cikkének (1) bekezdését, hogy már valamely, az érintettnek hitel jövőbeli törlesztésével kapcsolatos képességére vonatkozó valószínűségi érték automatizált megállapítása kizárólag automatizált adatkezelésen – ideértve a profilalkotást is – alapuló döntésnek minősül, amely az érintettre nézve joghatással járna vagy őt hasonlóképpen jelentős mértékben érintené, amennyiben ezen, az érintett személyes adatai alapján megállapított értéket az

adatkezelő egy adatkezelő harmadik személy részére továbbítja, és e harmadik személy az érintettel fennálló szerződéses jogviszony létrehozására, teljesítésére vagy megszüntetésére vonatkozó döntését elsősorban ezen értékre alapozza?

2) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adott nemleges válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (1) bekezdését és 22. cikkét, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely szerint a valamely természetes személy meghatározott jövőbeli magatartására vonatkozó – a jelen esetben a természetes személy követelésekre vonatkozó információk figyelembevételére alapján fennálló fizetőképességével és fizetési hajlandóságával kapcsolatos – valószínűségi értéknek az e személlyel fennálló szerződéses jogviszony létesítésére, teljesítésére vagy megszüntetésére vonatkozó döntés céljából történő felhasználása (scoring [pontozásos hitelbíráló]) csak akkor megengedett, ha bizonyos, az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásában részletesen kifejtett feltételek teljesülnek?

12. A Sofiyski rayonon sad (Bulgária) által 2021. október 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-651/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni a 650/2012/EU rendelet 13. cikkét a jogbiztonság védelmének elvével összefüggésben, hogy azzal ellentétes, hogy miután az örökös a szokásos tartózkodási helye szerinti állam bíróságánál már nyilvántartásba vetette az olyan örökös örökségének elfogadását, illetve visszautasítását, aki halálakor az Európai Unió másik államában rendelkezett szokásos tartózkodási hellyel, az utóbbi államban a megtörtént visszautasítás, illetve elfogadás újabb nyilvántartásba vételét kéri?

2) Ha az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy megengedett az újabb nyilvántartásba vétel: Úgy kell-e értelmezni a 650/2012/EU rendelet 13. cikkét a jogbiztonság védelmének és az uniós jog hatékony érvényesítésének elvével, valamint az államok EUSZ 4. cikk (3) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségével összefüggésben, hogy azok lehetővé teszik, hogy a közös örökös örökségének az egyik örökös általi, az ezen örökös szokásos tartózkodási helye szerinti államban megtörtént visszautasításának nyilvántartásba vételét olyan másik örökös kérje, aki abban az államban tartózkodik, amelyben az örökös a halálakor szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett, annak ellenére, hogy az utóbbi állam eljárásjoga nem teszi lehetővé az örökség visszautasításának más nevében történő nyilvántartásba vételét?

13. A Corte suprema di cassazione (Olaszország) által 2021. november 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-686/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A fent hivatkozott közösségi jogi szabályok² (1) azzal, hogy az európai uniós védjegy jogosultjának kizárólagos jogáról és egyidejűleg annak lehetőségéről rendelkeznek, hogy a jogosultság egyszerre több személyt is megillet, azt eredményezik-e, hogy a közös védjegy kizárólagos, ingyenes és határozatlan időre szóló használatának harmadik személyek részére történő engedélyezéséről a társjogosultak többsége határozhat, vagy pedig ahhoz egyhangú hozzájárulás szükséges?

2. E második esetben a több személy közös tulajdonát képező nemzeti és közösségi védjegy esetében

² A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i (EU) 2015/2436 tanácsi irányelv; az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet.

összeegyeztethető-e a közösségi jogi elvekkel az az értelmezés, amely szerint az egyhangú határozat alapján harmadik személy részére ingyenesen és határozatlan időre használatba adott védjegy egyik társjogosultja sem mondhatja fel egyoldalúan a fent említett határozatot; vagy pedig azt az ezzel ellentétes értelmezést kell a közösségi jogi elvekkel összhangban állónak tekinteni, amely kizárja, hogy a társjogosultak tartósan kötve legyenek az eredeti nyilatkozatukhoz, és így mentesülhetnek az alól, ami hatást gyakorol az engedélyező aktusra is?

14. A Landgericht München (Németország) által 2021. november 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-690/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2015/2302 irányelv 12. cikkének (4) bekezdését az utazásszervező által világjárvány miatt történő felmondás esetén, hogy az utazónak adott esetben utalványt és/vagy halasztást is el kell fogadnia a kért kifizetés helyett?

Gazdasági ügyszak

6. A Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Lengyelország) által 2021. szeptember 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-570/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének b) pontját és annak preambulumbekendéseit, hogy azokkal nem ellentétes az, hogy a „fogyasztó” meghatározásába tartozzon a gazdasági tevékenységet folytató olyan személy, aki az ilyen tevékenységet nem folytató adóssal együtt külföldi pénznemben indexált, részben az egyik adós kereskedelmi vagy szakmai, részben kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívüli használatra szánt kölcsönszerződést kötött, és nem csupán az olyan esetekben, amikor a gazdasági használat annyira mellékes, hogy a kérdéses szerződés egészében elhanyagolható szerepet játszik; az pedig, hogy a nem kereskedelmi és nem szakmai cél van túlsúlyban, jelentéktelen?

2. Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének b) pontját és annak preambulumbekendéseit, hogy a „fogyasztó” e rendelkezésben szereplő fogalma arra a személyre is vonatkozik, aki a szerződés aláírásának időpontjában gazdasági tevékenységet folytatott, a másik adós pedig ilyen tevékenységet egyáltalán nem folytatott, majd e két személy a bankkal külföldi pénznemben indexált kölcsönszerződést kötött, amely kölcsön tőkeösszegét részben az egyik adós szakmai céljára, részben gazdasági tevékenységén kívüli célra használták fel, abban az esetben, amikor a gazdasági cél nem mellékes, és nem játszik a kölcsönszerződés egészének összefüggésében elhanyagolható szerepet, ugyanakkor a nem kereskedelmi és nem szakmai cél van túlsúlyban, a kölcsön tőkeösszegének szakmai vagy kereskedelmi célra való felhasználása nélkül pedig a kölcsön nem szakmai vagy nem kereskedelmi célra nem lett volna nyújtható?

7. A Tribunal Supremo (Spanyolország) által 2021. szeptember 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-565/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a 93/13/EGK irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével, valamint a 4. és 5. cikkével az a nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely – az olyan különös szabályozásra tekintettel, amely a szerződéskötési díjat olyan díjként szabályozza, amely a jelzálogkölcsön vagy -hitel vizsgálatával, nyújtásával, illetve kezelésével összefüggő, valamint a kölcsönadónak a kölcsön vagy hitel nyújtásából

eredő tevékenységéhez kapcsolódó egyéb hasonló szolgáltatások díjazására szolgál, és amelyet egyszer, általában a szerződés megkötésekor kell megfizetni – megállapítja, hogy az ilyen díjat előíró feltétel a szerződés valamely lényeges elemét szabályozza, mivel az az ár egyik fő alkotóelemét képezi, és nem tekinthető tisztességtelennek, ha világos és érthető módon, az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata által megállapított tág értelemben van megfogalmazva?

2) Ellentétes-e a 93/13/EGK irányelv 4. cikkének (2) bekezdésével az a nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely a jelzálogkölcson- vagy jelzáloghitel-szerződés valamely lényeges elemét szabályozó feltétel világos és érthető jellegének értékelése érdekében olyan elemeket vesz figyelembe, mint az ilyen feltétel széleskörű ismertsége a fogyasztók körében; a kötelező tájékoztatás, amelyet a pénzügyi intézménynek a szabványosított tájékoztatókra vonatkozó szabályozás szerint a potenciális hitelfelvevő részére nyújtania kell; a bankok hirdetései; az átlagfogyasztó által a feltételre arra tekintettel fordított különös figyelem, hogy az az árnak a kölcsön kezdő időpontjában teljes egészében fizetendő elemét képezi, és a kölcsön megszerzésével járó gazdasági áldozatvállalás lényeges elemét jelenti a fogyasztó számára; valamint hogy a feltétel megfogalmazása, helye és szerkezete lehetővé teszi annak mérlegelését, hogy a feltétel a szerződés lényeges elemét képezi-e?

3) Ellentétes-e a 93/13/EGK irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével az a nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely szerint egy olyan kölcsön- vagy hitelszerződéssel kapcsolatos szerződéskötési díjra vonatkozó szerződési feltétel, mint amilyen az alapjogvita tárgyát képezi, amely díj célja a kölcsön- vagy hitelkérelem vizsgálatával, tervezésével és személyre szabott feldolgozásával összefüggő szolgáltatások (a kölcsön törleszhetőségének, az adós fizetőképességének, a jelzálogjoggal terhelt dolgokkal kapcsolatos terhek vizsgálata stb.) – mint a kölcsön vagy hitel nyújtásának előfeltételei – díjazása, és amelyet a nemzeti szabályozás kifejezetten a kölcsön vagy hitel nyújtásához kapcsolódó tevékenységek díjazásaként határoz meg, a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit jelentős egyenlőtlenséget keletkeztet a fogyasztó kárára?

8. A Curtea de Apel Cluj (Románia) által 2021. szeptember 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-566/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Lehetővé teszi-e a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 irányelv 6. cikkének a Bíróság ítélkezési gyakorlatában értelmezett (1) bekezdése valamely szerződési feltétel olyan értelemben történő módosítását, hogy az eladónak vagy szolgáltatónak a kölcsönszerződés pénznemének átváltásához fűződő, tisztán saját belátása szerint gyakorolható joga valójában az eladót vagy szolgáltatót terhelő kötelezettségnek minősüljön abban az esetben, ha a szóban forgó módosítás teljes egészében a fogyasztó javát szolgálja és a tisztességtelen feltételnek a szerződésből való pusztá elhagyása ez utóbbi számára semmilyen előnnyel nem jár?

9. A Krajský súd v Prešove (Szlovákia) által 2021. szeptember 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-598/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: szlovák

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A) Ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 7. és 38. cikkével összefüggésben értelmezett 47. cikkével, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvvel (a továbbiakban: a tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv), a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (a továbbiakban: a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK irányelv), valamint az uniós jog hatékony érvényesülésének elvével az Občiansky

zakonnik (polgári törvénykönyv) 53. §-ának (9) bekezdéséhez és 565. §-ához hasonló jogi szabályozás, amely rendelkezések szerint a lejárat előtti megszüntetés esetében nem veszik figyelembe e cselekmény arányosságát, különösen a fogyasztók kötelezettségszegésének a kölcsönösszeghez és a kölcsön visszafizetésének időpontjához viszonyított súlyát?

B) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén (e rendelkezések nem ellentétesek) a kérdést előterjesztő bíróság a következő kérdéseket terjeszti elő:

B.1 Ellentétes-e a Charta 7. és 38. cikkével összefüggésben értelmezett 47. cikkével, valamint a tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelvvel, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK irányelvvel, valamint az uniós jog hatékony érvényesülésének elvével az olyan ítélkezési gyakorlat, amely lényegében nem akadályozza meg a zálogjog fogyasztók vagy más személyek lakásának tekinthető ingatlan magánárverés útján történő érvényesítését, és egyúttal akkor sem veszi figyelembe a fogyasztó kötelezettségszegésének a hitelösszeghez és a hitel futamidejéhez viszonyított súlyát, ha a hitelezői követelés kielégítésének más módja is rendelkezésre áll, bírósági végrehajtási eljárás útján, amelynek keretében a zálogjoggal terhelt lakás értékesítése nem élvez elsőbbséget?

B.2 Úgy kell-e értelmezni a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, hogy a fogyasztói hitelezés során a fogyasztóknak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelme kiterjed a hitelezői követelés törlesztésének valamennyi módjára, így a korábbi kölcsönből eredő kötelezettségek kielégítésére felvett új kölcsön igénybevételére is?

B.3 Úgy kell-e értelmezni a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK irányelvet, hogy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősül az olyan hitelező magatartása is, aki több kölcsönt nyújt az olyan fogyasztónak, aki nem tudja a kölcsönöket törleszteni, így ennek következtében olyan kölcsönzési lánc alakul ki, amelybe tartozó kölcsönöket a hitelező ténylegesen nem folyósítja a fogyasztónak, hanem azokat visszatartja a korábbi kölcsönök és a kölcsönök teljes költségének fedezésére?

B.4 Úgy kell-e értelmezni a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói hitelekéről szóló 2008/48/EK irányelv) ezen irányelv (10) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját, hogy az még olyan kölcsön esetében sem zárja ki ezen irányelv alkalmazását, amely rendelkezik a fogyasztói hitel valamennyi vonásával, és amikor a hitelező egy kisebb rész kivételével a teljes kölcsönt korábbi fogyasztói hitelek fedezésére és a megállapodás szerinti zálogjog ingatlan tekintetében történő biztosítására használta fel?

B.5 Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Bíróságának 2016. április 21-i Radlinger és Radlingerová ítéletét (C-377/14, ECLI:EU:C:2016:283), hogy az a kölcsönszerződésre is alkalmazandó, ha az ilyen szerződés alapján a folyósított kölcsön egy részét a hitelező költségeinek fedezésére fordították?

10. A Landgericht Ravensburg (Németország) által 2021. október 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-617/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A 2011/83/EU irányelv és/vagy a 2008/48/EK irányelv és/vagy a 2002/65/EK irányelv hatálya alá tartoznak-e a kilométer alapú elszámolást tartalmazó, körülbelül kétéves vagy hosszabb futamidejű gépjárműlizing-szerződések, amelyeket a rendes felmondási jog formanyomtatványon történő kizárásával kötöttek, és amelyek esetében a fogyasztónak gondoskodnia kell a gépjármű teljes körű casco biztosításáról, ezenkívül az ő kötelezettsége a gépjármű hibái miatti, harmadik személyekkel szembeni (különösen a gépjármű-kereskedéssel és a gépjármű gyártójával szembeni) jogérvényesítés, és a fogyasztó viseli továbbá az elvesztés, a károsodás és az értékcsökkenés kockázatát? E tekintetben

a 2008/48/EK irányelv 3. cikkének c) pontja értelmében vett hitelmegállapodásokról és/vagy a 2011/83/EU irányelv 2. cikkének 12. pontja, valamint a 2002/65/EK irányelv 2. cikkének b) pontja értelmében vett, pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekről van-e szó?

2. Amennyiben az első kérdésben meghatározott gépjárműre vonatkozó, kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízingszerződések pénzügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódó szerződéseknek minősülnek:

a) A 2011/83/EU irányelv 2. cikkének 9. pontja értelmében vett ingatlan kiskereskedelmi üzlethelyiségnek minősülnek-e az olyan személy üzlethelyiségei is, aki fogyasztókkal üzletkötést kezdeményez az eladó vagy szolgáltató javára, az érintett szerződések megkötésére azonban képviseleti joggal nem rendelkezik?

Amennyiben igen:

b) Ugyanez vonatkozik-e arra az esetre is, ha a szerződést előkészítő személy egy másik ágazatban folytat vállalkozási tevékenységet, és/vagy felügyeleti szempontból és/vagy polgári jogi szempontból nem jogosult pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződések megkötésére?

3. A második kérdés a) vagy b) pontjára adandó nemleges válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a 2011/83/EU irányelv 16. cikkének l) pontját, hogy az első kérdésben meghatározott gépjárműre vonatkozó, kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződések e kivétel alá tartoznak?

4. Amennyiben az első kérdésben meghatározott gépjárműre vonatkozó, kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízingszerződések pénzügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódó szerződéseknek minősülnek:

a) Akkor is a 2002/65/EK irányelv 2. cikkének a) pontja és a 2011/83/EU irányelv 2. cikkének 7. pontja értelmében vett távollévők között kötött szerződésekről van-e szó, ha a szerződéskötés során csak olyan személlyel állt fenn személyes kapcsolat, aki fogyasztókkal üzletkötést kezdeményez az eladó vagy szolgáltató javára, az érintett szerződések megkötésére azonban képviseleti joggal nem rendelkezik?

Amennyiben nem:

b) Ugyanez vonatkozik-e arra az esetre is, ha a szerződést előkészítő személy egy másik ágazatban folytat vállalkozási tevékenységet, és/vagy felügyeleti szempontból és/vagy polgári jogi szempontból nem jogosult pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződések megkötésére?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

7. A Bíróság (első tanács) 2021. október 26-i ítélete (a Rechtbank Amsterdam [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – HM (C-428/21 PPU. sz. ügy) és TZ (C-429/21 PPU. sz. ügy) ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása³

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 27. cikke (3) bekezdésének g) pontját és (4) bekezdését, valamint 28. cikkének (3) bekezdését – az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében biztosított hatékony bírói jogvédelemhez való joggal összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóságnak európai elfogatóparancs végrehajtása keretében átadott személyt megilleti a végrehajtó igazságügyi hatóság általi meghallgatáshoz való jog, amikor ez utóbbi hatóságot a kibocsátó igazságügyi hatóság az említett kerethatározat e rendelkezései alapján hozzájárulás iránti kérelemmel keresi meg, e meghallgatásra sor kerülhet a kibocsátó tagállamban, és ebben az esetben e tagállam igazságügyi hatóságai kötelesek gondoskodni arról, hogy az érintett személy a meghallgatáshoz való jogát a végrehajtó igazságügyi

³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 10. szám, Büntető ügyszak, 26-27. szám alatt.

hatóság közvetlen részvétele nélkül hasznos és hatékony módon gyakorolja. Mindazonáltal a végrehajtó igazságügyi hatóság feladata annak biztosítása, hogy – különösen az érintett személy álláspontját illetően – elegendő adattal rendelkezzen ahhoz, hogy a 2002/584 kerethatározat 27. cikkének (4) bekezdése vagy 28. cikkének (3) bekezdése alapján megfogalmazott hozzájárulás iránti kérelemre vonatkozó határozatát az ügy teljes ismeretében – és az érintett személy védelemhez való jogának teljes tiszteletben tartása mellett – meghozhassa, és adott esetben az is feladatát képezi, hogy kiegészítő információk soron kívüli közlésére kérje fel a kibocsátó igazságügyi hatóságot.

8. A Bíróság (harmadik tanács) 2021. október 28-i ítélete (a Sofiyski gradski sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) –Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo kontra ZV, AX, „Meditinski tsentar po dermatologia i estetichna meditsina PRIMA DERM” OOD (C-319/19. sz. ügy)⁴

A bűncselekmény elkövetési eszközeinek és az abból származó jövedelemnek az Európai Unión belüli befagyasztásáról és elkobzásáról szóló, 2014. április 3-i 2014/42/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet akként kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az olyan tagállami szabályozásra, amely szerint a jogellenesen szerzett vagyon elkobzását a nemzeti bíróság olyan eljárás keretében vagy olyan eljárást követően rendeli el, amely nem egy vagy több bűncselekmény megállapítására irányul.

9. A Bíróság (első tanács) 2021. november 11-i ítélete (a Spetsializiran nakazatelen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ivan Gavanov elleni büntetőeljárás (C-852/19. sz. ügy)⁵

1) A büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló, 2014. április 3-i 2014/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 14. cikkét az említett irányelv 24. cikkének (7) bekezdésével és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az európai nyomozási határozatot kibocsátó tagállam olyan szabályozása, amely nem biztosít semmilyen jogorvoslati lehetőséget a házkutatást és lefoglalást, valamint tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben.

2) A 2014/41 irányelv 6. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha valamely tagállam illetékes hatósága házkutatást és lefoglalást, valamint tanú videokonferencia útján történő meghallgatását elrendelő európai nyomozási határozatot bocsát ki, amennyiben e tagállam szabályozása semmilyen jogorvoslati lehetőséget nem biztosít az európai nyomozási határozat kibocsátásával szemben.

10. A Bíróság (nagytanács) 2021. november 16-i ítélete (a Sąd Okręgowy w Warszawie [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – WB (C-748/19. sz. ügy), XA, YZ (C-749/19. sz. ügy), DT (C-750/19. sz. ügy), ZY (C-751/19. sz. ügy), AX (C-752/19. sz. ügy), BV (C-753/19. sz. ügy), CU (C-754/19. sz. ügy) elleni büntetőeljárások⁶

Az EUSZ 2. cikkel összefüggésben az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a büntetőeljárás során az ártatlanság véelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/343 európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétesek azok a nemzeti rendelkezések, amelyek alapján valamely tagállam igazságügyi minisztere nem nyilvános kritériumok alapján egyrészt határozott vagy határozatlan időre magasabb szintű büntetőbírósághoz rendelhet ki

⁴ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Büntető ügyszak, 23. szám alatt.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 4. szám, Büntető ügyszak, 10. szám alatt.

⁶ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 3. szám, Büntető ügyszak, 5. szám alatt.

egy bírót, másrészt bármikor, indokolás nélküli határozattal visszavonhatja ezt a kirendelést, függetlenül az említett kirendelés határozott vagy határozatlan időtartamától.

11. A Bíróság (nagytanács) 2021. november 16-i ítélete (a Supreme Court [Írország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – SN, SD ellen kibocsátott európai elfogatóparancsok végrehajtása (C-479/21. PPU. sz. ügy)⁷

Az EUSZ 50. cikket, az EUMSZ 217. cikket és az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló, az EU-Szerződéshez és az EUM-Szerződéshez csatolt (21.) jegyzőkönyvet úgy kell értelmezni, hogy Írországra nézve kötelező erejű a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás 185. cikkének negyedik bekezdésével összefüggésben értelmezett 62. cikke (1) bekezdésének b) pontja, valamint az egyrészről az Európai Unió és az Európai Atomenergia közösség, és másrészről Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága között létrejött kereskedelmi és együttműködési megállapodás 632. cikke.

12. A Bíróság (nagytanács) 2021. november 23-i ítélete (a Pesti Központi Kerületi Bíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – IS elleni büntetőeljárás (C-564/19. sz. ügy)⁸

1) Az EUMSZ 267. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha valamely tagállam legfelsőbb bírósága a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat alapján a valamely alsóbb fokú bíróság által az említett rendelkezés értelmében a Bírósághoz benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmet – az e kérelmet magában foglaló határozat jogi hatályát nem érintően – azon az alapon törvénysértőnek minősíti, hogy az előterjesztett kérdések nem relevánsak és szükségesek az alapjogvita eldöntése szempontjából. Az uniós jog elsőbbségének elve arra kötelezi ezen alsóbb fokú bíróságot, hogy figyelmen kívül hagyja a nemzeti legfelsőbb bíróság ilyen határozatát.

2) Az EUMSZ 267. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha valamely nemzeti bíróval szemben fegyelmi eljárást kezdeményeznek azzal az indokkal, hogy e rendelkezés alapján előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz.

3) A büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló, 2010. október 20-i 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az arra kötelezi a tagállamokat, hogy konkrét intézkedéseket hozzanak annak biztosítása érdekében, hogy a tolmácsolás és fordítás minősége elégséges legyen ahhoz, hogy a gyanúsított vagy a vádlott megértse a vele szemben felhozott vádat, illetve annak biztosítására, hogy a tolmácsolás a nemzeti bíróságok által ellenőrizhető legyen.

A 2010/64 irányelv 2. cikkének (5) bekezdését, a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (5) bekezdését és 6. cikkének (1) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartája 48. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, hogy valamely személlyel szemben távollétében folytatják le az eljárást, jöllehet a nem megfelelő minőségű tolmácsolás miatt nem tájékoztatták az általa értett nyelven az ellene felhozott vádról, vagy amennyiben nem állapítható meg a biztosított tolmácsolás minősége, ezáltal pedig az sem, hogy az általa értett nyelven tájékoztatták-e az ellene felhozott vádról.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 10. szám, Büntető ügyszak, 29. szám alatt.

⁸ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 4. szám, Büntető ügyszak, 8. szám alatt.

13. A Bíróság (nagytanács) 2021. november 30-i ítélete (a Rīgas rajona tiesa [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – az AB, CE, „MM investícijs” SIA elleni büntetőeljárás (C-3/20. sz. ügy)⁹

1) Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló (7.) jegyzőkönyvnek az EUMSZ 130. cikkel, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló (4.) jegyzőkönyv 7. cikkével összefüggésben értelmezett 22. cikkét úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállam központi bankjának elnöke részesülhet az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló (7.) jegyzőkönyv 11. cikkének a) pontjában előírt, bírósági eljárás alóli mentességben azon cselekmények tekintetében, amelyeket az Európai Központi Bank szervének tagjaként fennálló hivatalos minőségében hajtott végre.

2) Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló (7.) jegyzőkönyv 11. cikkének az e jegyzőkönyv 22. cikkével összefüggésben értelmezett a) pontját úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállam központi bankjának elnöke a hivatalos minőségében végrehajtott cselekmények tekintetében a hivatalának megszűnését követően továbbra is részesül az említett jegyzőkönyv 11. cikkének a) pontjában előírt, bírósági eljárások alóli mentességben.

3) Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló (7.) jegyzőkönyv 11. cikkének az e jegyzőkönyv 17. és 22. cikkével összefüggésben értelmezett a) pontját úgy kell értelmezni, hogy a büntetőeljárásért felelős nemzeti hatóság, azaz az eljárás szakaszától függően az illetékes bűnüldöző hatóság vagy büntetőbíróság hatáskörrel rendelkezik annak első értékelésére, hogy a nemzeti központi bank elnöke által az Európai Központi Bank szervének tagja minőségében elkövetett esetleges bűncselekmény ezen elnök olyan cselekményének minősül-e, amelyet az e szervben betöltendő feladatai keretében hajtott végre, de kétely esetén e hatóság köteles arra, hogy a lojális együttműködés elve alapján kikérje az Európai Központi Bank véleményét, és annak megfelelően. Ezzel szemben kizárólag az Európai Központi Bank feladata, hogy az ezen elnök mentességének a visszavonására irányuló kérelem esetén értékelje, hogy a mentesség ilyen visszavonása ellentétes-e az Európai Unió érdekeivel, amely értékelés adott esetben a Bíróság által felülvizsgálható.

4) Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló (7.) jegyzőkönyv 11. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben előírt, bírósági eljárások alóli mentességgel nem a teljes büntetőeljárás ellentétes, így többek között a nyomozati intézkedések, a bizonyítékok beszerzése és a vádirat közlése sem. Ha azonban a nemzeti hatóságok által folytatott nyomozás szakaszában, a bírósági szakaszt megelőzően megállapítják, hogy a nyomozás által érintett személy a büntetőeljárás tárgyát képező cselekmények tekintetében mentességben részesülhet a bírósági eljárások alól, e hatóságoknak kérniük kell a mentesség visszavonását az érintett európai uniós intézménytől. E mentességgel nem ellentétes, ha a nyomozás során begyűjtött bizonyítékokat más bírósági eljárásokban felhasználják.

5) Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló (7.) jegyzőkönyv 11. cikkének a) pontját és 17. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a bírósági eljárások alóli mentesség nem alkalmazható, ha az e mentességben részesülő személlyel szemben olyan cselekmények miatt indul büntetőeljárás, amelyeket nem a valamely európai uniós intézmény nevében általa ellátott feladatok keretében hajtott végre.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

12. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. október 4-i végzése (Corte dei conti – Sezione regionale di controllo per la Campania [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-161/21. sz. ügy)¹⁰

A Corte dei conti – Sezione regionale di controllo per la Campania (számvevőszék – Campania tartomány ellenőrzési tanácsa, Olaszország) által a 2021. március 9-i határozatával előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 4. szám, Büntető ügyszak, 12. szám alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 109. szám alatt.

13. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. október 6-i végzése (a Landgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – TUIfly GmbH kontra FI, RE (C-253/21. sz. ügy)¹¹

A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének c) pontját, 7. cikkének (1) bekezdését és 8. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan átirányított légi járat, amely az eredetileg tervezettől eltérő, olyan repülőtéren száll le, amely nem ugyanazt a várost, agglomerációt vagy régiót szolgálja ki, mint az eredetileg tervezett célrepülőtér, a járat törlése címén jogot biztosíthat az utasnak a kártalanításhoz.

14. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. október 11-i végzése (a Tribunal de Proximité d’Aulnay-sous-Bois [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – YE és társai kontra Vueling Airlines SA (C-686/20. sz. ügy)

1) A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK rendelet 3. cikke (3) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben szereplő, a nyilvánosság számára közvetlen vagy közvetett elérhetőség feltétele nem vonatkozik a térítésmentesen utazó utasokra.

2) A 261/2004 rendelet 3. cikke (3) bekezdésének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy nem tartozik e rendelet hatálya alá az az utas, aki fiatal korára tekintettel ingyenesen utazik, de nem rendelkezik sem kijelölt ülőhellyel, sem beszállókártyával, és akinek a neve nem szerepel a szülei által tett foglaláson.

15. A Bíróság (negyedik tanács) 2021. október 28-i ítélete (a Centrale Raad van Beroep [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Y kontra CAK (C-636/19. sz. ügy)¹²

A határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről szóló, 2011. március 9-i 2011/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv – a 2009. szeptember 16-i 988/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikkének c) pontjával és 2. cikkével összefüggésben értelmezett – 3. cikke b) pontjának i. alpontját és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a valamely tagállam jogszabályai értelmében nyugdíjban részesülő személyt, aki a lakóhelye szerinti tagállamban a nyugdíját folyósító tagállam költségére e módosított rendelet 24. cikke alapján természetbeni ellátásra jogosult, az ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „biztosított személynek” kell tekinteni, aki a harmadik tagállamban igénybe vett, határon átnyúló egészségügyi ellátások költségeinek visszatérítésében részesülhet, anélkül hogy a nyugdíját folyósító tagállamban kötelező egészségbiztosítással rendelkezne.

16. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. október 28-i ítélete (az Administrativen sad – Varna [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „VARCHEV FINANS” EOOD kontra Komisia za finansov nadzor (C-95/20. sz. ügy)¹³

A 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a befektetési vállalkozások szervezeti követelményei és működési feltételei, valamint az irányelv alkalmazásában meghatározott kifejezések

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 132. szám alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 12. szám, Munkaügyi ügyszak, 62. szám alatt.

¹³ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 6. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 67. szám alatt.

tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2016. április 25-i (EU) 2017/565 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 56. cikkének (2) bekezdését és 72. cikkének (2) bekezdését e felhatalmazáson alapuló rendelet I. mellékletével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy a befektetési vállalkozások nem kötelesek különálló, egységes jegyzékekben, különösen informatikai adatbázisok formájában megőrizni az egyes ügyfelek számára nyújtott befektetési termékek vagy szolgáltatások alkalmassági és megfelelőségi értékelésére vonatkozó nyilvántartásokat, valamint az egyes ügyfelekkel a befektetési szolgáltatásokhoz kapcsolódó költségekre és díjakra vonatkozóan közölt információkra vonatkozó nyilvántartásokat, mivel e nyilvántartások megőrzésének módja szabadon választható, azzal a feltétellel azonban, hogy az megfelel az említett felhatalmazáson alapuló rendelet 72. cikkének (1) bekezdésében előírt valamennyi követelménynek.

17. A Bíróság (második tanács) 2021. október 28-i ítélete (a Verwaltungsgericht Wien [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – IE kontra Magistrat der Stadt Wien (C-357/20. sz. ügy)¹⁴

1) A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben említett „párási [vagy] költőhely” fogalma e hely környékét is magában foglalja, amennyiben az szükségesnek bizonyul annak lehetővé tételéhez, hogy az ezen irányelv IV. mellékletének a) pontjában említett védett állatfajok, mint amilyen a *Cricetus cricetus* (mezei hörcsög), sikeresen szaporodjon.

2) A 92/43 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy valamely védett állatfaj párási vagy költőhelyének mindaddig védelemben kell részesülnie, amíg ez szükséges ahhoz, hogy ezen állatfaj sikeresen szaporodhasson, így e védelem kiterjed azokra a párási vagy költőhelyekre is, amelyeket ezen állatfaj már nem használ, amennyiben kellően nagy a valószínűsége annak, hogy az említett állatfaj visszatér e helyekre.

3) A 92/43 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben szereplő „károsítás” és „elpusztítás” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy azok valamely védett állatfaj párási, költő- vagy pihenőhelye ökológiai funkcionalitásának fokozatos csökkenését, illetve e funkcionalitás teljes elvesztését jelölik, függetlenül attól, hogy e veszélyeztetés szándékos-e, vagy sem.

18. A Bíróság (tizedik tanács) 2021. október 28-i ítélete (a Tribunale di Milano [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Associazione per gli Studi Giuridici sull’Immigrazione (ASGI), Avvocati per niente onlus (APN), Associazione NAGA – Organizzazione di volontariato per l’Assistenza Socio-Sanitaria e per i Diritti di Cittadini Stranieri, Rom e Sinti kontra Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per le politiche della famiglia, Ministero dell’Economia e delle Finanze (C-462/20. sz. ügy)¹⁵

A harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól szóló, 2011. december 13-i 2011/98/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének e) pontját és a harmadik országbeli állampolgárok magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából való belépésének és tartózkodásának feltételeiről szóló, 2009. május 25-i 2009/50/EK tanácsi irányelv 14. cikke (1) bekezdésének e) pontját akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az a tagállami szabályozás, amely kizárja az ezen irányelvekben említett harmadik országbeli állampolgárokat az e tagállam kormányával megállapodást kötő köz- vagy magánjogi jogalanyok által kínált áruk megvásárlásával és szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 131. szám alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 36. szám alatt.

árengedmények, illetve díjkedvezmények lehetőségét biztosító, a családok számára nyújtott kártyára való jogosultságból.

A harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv 11. cikke (1) bekezdésének d) pontját akként kell értelmezni, hogy azzal sem ellentétes az ilyen szabályozás, amennyiben ez a kártya e tagállam nemzeti jogszabálya értelmében nem tartozik a „szociális biztonság”, a „szociális ellátás” vagy a „szociális védelem” fogalmába.

A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 29. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az ilyen szabályozás, ha az említett kártya az állami hatóságok által létrehozott olyan támogatási rendszerbe tartozik, amelyhez az a személy folyamodhat, aki nem rendelkezik a saját maga és családtagjai eltartásához elegendő forrásokkal.

A 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének f) pontját, a 2011/98 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének g) pontját és a 2009/50 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének g) pontját akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az ilyen szabályozás.

19. A Bíróság (nagytanács) 2021. november 9-i ítélete (a Bundesverwaltungsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – LW kontra Bundesrepublik Deutschland (C-91/20. sz. ügy)¹⁶

A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlament és tanácsi irányelv 3. cikkét és 23. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az, ha valamely tagállam a kedvezőbb nemzeti rendelkezések értelmében származékos jelleggel és a család egységének fenntartása céljából menekült jogállást biztosít egy olyan harmadik országbeli állampolgár kiskorú gyermeke számára, akinek e jogállását az ezen irányelvvel bevezetett szabályozás alapján elismerték, beleértve azon esetet, amikor e gyermek az adott tagállam területén született, és másik szülője révén olyan harmadik ország állampolgárságával rendelkezik, amelynek területén nincs kitéve üldözés veszélyének, feltéve hogy e gyermekre az említett irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében szabályozott kizáró okok egyike sem vonatkozik, és e gyermek az állampolgársága vagy a személyes jogállására jellemző valamely más elem alapján az említett tagállamban nem részesülne kedvezőbb bánásmódban annál, mint amelyet a menekült jogállás biztosítana számára. E tekintetben nem releváns az a kérdés, hogy az említett gyermeknek és szüleinek lehetőségük van-e arra, és ésszerűen elvárható-e tőlük, hogy e harmadik országban telepedjenek le.

20. A Bíróság (második tanács) 2021. november 11-i ítélete (a Rechtbank Amsterdam [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Stichting Cartel Compensation, Equilib Netherlands BV kontra Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV és társai (C-819/19. sz. ügy)¹⁷

Az EK 81., EK 84. és EK 85. cikket, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló 1992. május 2-i megállapodás 53. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy [az EK 81.] és [EK 82. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet hatálybalépését követően hozzá benyújtott kártérítési keresettel kapcsolatos magánjogi jogvitában az EK 81. cikket és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás 53. cikkét alkalmazza a valamely tagállam és egy Svájc-tól eltérő harmadik ország közötti légi közlekedési ágazatban vállalkozások által 2004. május 1-je előtt tanúsított magatartásokra, a

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 74. szám alatt.

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 4. szám, Gazdasági ügyszak, 16. szám alatt.

valamely tagállam és Svájc közötti légi közlekedési ágazatban vállalkozások által 2002. június 1-je előtt tanúsított magatartásokra, valamint az Európai Gazdasági Térség valamely országa, amely nem tagállam, és valamely harmadik ország közötti légi közlekedési ágazatban vállalkozások által 2005. május 19. előtt tanúsított magatartásokra, még akkor is, ha e magatartásokkal kapcsolatban az EK 84. vagy az EK 85. cikk alapján nem hoztak határozatot, amennyiben az említett magatartások hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, illetve az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás szerződő felei közötti kereskedelemre.

21. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. november 11-i ítélete (a Verwaltungsgericht Berlin [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Energieversorgungcenter Dresden-Wilschdorf GmbH & Co. KG kontra Bundesrepublik Deutschland (C-938/19. sz. ügy)¹⁸

1) A 2009. április 23-i 2009/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és 3. cikkének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely alapján az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei uniós szintű kereskedelmi rendszerének hatálya alá tartozó létesítmény határain belül szerepelhetnek olyan mellékberendezések, amelyek nem bocsátanak ki üvegházhatású gázokat, amennyiben e mellékberendezések megfelelnek az említett, módosított irányelv 3. cikkének e) pontjában előírt kritériumoknak és különösen, ha hatással lehetnek az ugyanezen módosított irányelv II. mellékletében felsorolt üvegházhatású gázok kibocsátására és a légszennyezésre.

2) Az Európai Bizottság által a kibocsátási egységekre vonatkozó harmonizált ingyenes kiosztás uniós szintű átmeneti szabályainak a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10a. cikke értelmében történő meghatározásáról szóló, 2011. április 27-i 2011/278/EU bizottsági határozat 7. cikkének (5) bekezdése alapján kidolgozott adatgyűjtési modellben említett korrigált kvóta egységes kvótát képez különösen a hő-referenciaértékkel rendelkező létesítményrésznek ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek számának az adott létesítményrész hőáramaira vonatkozó átfogó megközelítés alapján történő kiszámítása és alkalmazása céljából, még akkor is, ha az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei uniós szintű kereskedelmi rendszerének hatálya alá nem tartozó létesítményből átvett mérhető hőmennyiség egy adott hőáramnak tulajdonítható.

3) A 2011/278 határozat 6. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdését úgy kell értelmezni, hogy a hő-referenciaértékkel rendelkező létesítményrész valamely eljárása nem olyan ágazatot vagy alágazatot szolgál, amely a CO₂-kibocsátás-áthelyezés kockázatának általános megítélés szerint jelentős mértékben ki van téve, amennyiben ez az eljárás az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei uniós szintű kereskedelmi rendszerén kívüli, a CO₂-kibocsátás-áthelyezés kockázatának általános megítélés szerint jelentős mértékben kitett ágazatba vagy alágazatba tartozó létesítménybe szállított és ott fogyasztott hűtés előállítására céljából felhasznált hőre vonatkozik, feltéve hogy a hő fogyasztója nem ez a gazdálkodó egység.

22. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. november 11-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Regione Veneto kontra Plan Eco Srl (C-315/20. sz. ügy)¹⁹

A hulladékszállításról szóló, 2006. június 14-i 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének (5) bekezdését és 11. cikkét úgy kell értelmezni, hogy figyelemmel az önellátás és a közelség elvére, a küldő ország illetékes hatósága többek között az e rendelet 11. cikke (1) bekezdésének i) pontjában foglalt indok alapján kifogást emelhet az olyan vegyes települési hulladékok szállításával szemben, amelyeket az energetikai hasznosítás céljából végzett olyan mechanikai kezelést követően,

¹⁸ A kérdést l.: Hírlével XI. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 43. szám alatt.

¹⁹ A kérdést l.: Hírlével XI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 119. szám alatt.

amely nem módosította eredeti tulajdonságait, a 2014. december 18-i 2014/955/EU bizottsági határozattal módosított, a hulladékjegyzéknek a hulladékokról szóló 75/442/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében történő meghatározásáról szóló 94/3/EK határozat, valamint a veszélyes hulladékok jegyzékének a veszélyes hulladékokról szóló 91/689/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (4) bekezdése értelmében történő meghatározásáról szóló 94/904/EK tanácsi határozat felváltásáról szóló, 2000. május 3-i 2000/532/EK bizottsági határozat mellékletében szereplő hulladékjegyzék 19 12 12 kódja alá soroltak be.

23. A Bíróság (első tanács) 2021. november 11-i ítélete (a Cour de cassation [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Bank Sepah kontra Overseas Financial Limited, Oaktree Finance Limited (C-340/20. sz. ügy)²⁰

1) Az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről szóló, 2007. április 19-i 423/2007/EK tanácsi rendelet 7. cikkének az e rendelet 1. cikkének h) és j) pontjával összefüggésben értelmezett (1) bekezdését, az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről és a 423/2007 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. október 25-i 961/2010/EU tanácsi rendelet 16. cikkének az ugyanezen rendelet 1. cikkének h) és i) pontjával összefüggésben értelmezett (1) bekezdését, valamint az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről és a 961/2010 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2012. március 23-i 267/2012/EU tanácsi rendelet 23. cikkének az ugyanezen rendelet 1. cikkének j) és k) pontjával összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha a közös kül- és biztonságpolitika keretében befagyasztott pénzeszközökön és gazdasági forrásokon az illetékes nemzeti hatóság előzetes engedélye nélkül biztosítási célú intézkedéseket foganatosítanak, amelyek az érintett hitelező számára a többi hitelezőt megelőző sorrendben történő kielégítéshez való jogot biztosítanak, még akkor is, ha az ilyen intézkedések nem eredményezik a vagyontárgyaknak az adós vagyonából való kivonását.

2) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés megválaszolására szempontjából nem bír jelentőséggel az a körülmény, hogy a befagyasztott pénzeszközökkel vagy gazdasági forrásokkal rendelkező személlyel vagy szervezettel szemben behajtandó követelés jogcíme kívül esik az iráni nukleáris és ballisztikusrakéta-programon, és az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának 2006. december 23-i 1737. (2006) sz. határozatát megelőzően keletkezett.

24. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. november 11-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV kontra Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG (C-388/20. sz. ügy)²¹

A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 31. cikke (3) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés kizárólag olyan élelmiszerekre vonatkozik, amelyeket el kell készíteni, és amelyek esetében előre meg van határozva az elkészítés módja.

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 11. szám, Polgári ügyszak, 60. szám alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 5. szám alatt.

25. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. november 18-i ítélete (az Administratívā apgabaltiesā [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Visma Enterprise” SIA kontra Konkurences padome (C-306/20. sz. ügy)²²

1) Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a szállító és a forgalmazó között létrejött olyan megállapodás, amelynek értelmében a végfelhasználóval kötendő potenciális ügyletet elsőként nyilvántartásba vevő forgalmazó az ezen ügylet nyilvántartásba vételétől számított hat hónapos időtartamban „elsőbbiséget élvez az értékesítési ügylet lefolytatására”, kivéve ha ezt e felhasználó ellenzi, nem tekinthető olyan megállapodásnak, amelynek e rendelkezés értelmében vett „célja” a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, kivéve ha e megállapodás a tartalmára, célkitűzéseire és hátterére tekintettel olyannak tekinthető, amely a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutat ahhoz, hogy ekként lehessen minősíteni.

Abban az esetben, ha az ilyen megállapodás nem minősül az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett „cél általi” versenykorlátozásnak, a nemzeti bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy az alapügy valamennyi releváns körülményére, vagyis többek között az érintett vállalkozások működésének gazdasági és jogi hátterére, az érintett termékek vagy szolgáltatások jellegére, valamint a szóban forgó piac működésének és szerkezetének tényleges feltételeire tekintettel úgy lehet-e tekinteni, hogy e megállapodás a versenyt tényleges vagy potenciális hatásai miatt kellően érezhetően korlátozza.

2) Az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a szállító és a forgalmazó között létrejött olyan megállapodás, amelynek értelmében a végfelhasználóval kötendő potenciális ügyletet elsőként nyilvántartásba vevő forgalmazó az ezen ügylet nyilvántartásba vételétől számított hat hónapos időtartamban „elsőbbiséget élvez az értékesítési ügylet lefolytatására”, kivéve ha ezt e felhasználó ellenzi, abban az esetben, ha ez olyan megállapodásnak minősül, amelynek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett „célja” vagy „hatása” a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, e cikk (3) bekezdése alapján csak akkor részesülhet mentességben, ha eleget tesz az e bekezdésben foglalt kumulatív feltételeknek.

3) Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés által tiltott megállapodás fennállása nem zárható ki pusztán amiatt, hogy az említett rendelkezés végrehajtásáért felelős hatóság különféleképpen értékelte a jogsértésért való felelősség megállapodásban részes feleknek való betudását.

26. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. november 18-i ítélete (a Tribunal de première instance francophone de Bruxelles [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – État belge kontra LO és társai (C-413/20. sz. ügy)²³

1) A 2018. július 31-i (EU) 2018/1119 bizottsági rendelettel módosított, a polgári légi közlekedéshez kapcsolódó [helyesen: a polgári légi közlekedés hajózó személyzetére alkalmazandó] műszaki követelményeknek és igazgatási eljárásoknak a 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében történő rögzítéséről szóló, 2011. november 3-i 1178/2011/EU bizottsági rendelet I. melléklete 3. függeléke A. része 9. bekezdésének e) pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben említett 115 óra műszeres időn belül nem lehet 55 óránál több műszeres földi időt elszámolni.

2) A 2018/1119 rendelettel módosított 1178/2011 rendelet I. melléklete 3. függeléke A. részének 10. bekezdését akként kell értelmezni, hogy annak a jelentkezőnek, aki az előírt képzési idő egészének teljesítése előtt sikeres jártassági vizsgát tett, csak akkor adható meg a CPL(A) engedély, ha a képzését kiegészítette, és újból letette a megfelelő jártassági vizsgát.

²² A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 118. szám alatt.

²³ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 143. szám alatt.

27. A Bíróság (harmadik tanács) 2021. november 25-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – StWL Städtische Werke Lauf a.d. Pegnitz GmbH kontra eprimo GmbH (C-102/20. sz. ügy)²⁴

1) A 2009. november 25-i 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) 13. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „elektronikus levelek közvetlen üzletszerzési célból történő használatának” minősül reklámüzeneteknek az e-mail-szolgáltatás felhasználójának inboxában az e-mailekhez hasonló formában és azokkal azonos helyen történő megjelenítése, azzal, hogy ebből a szempontból irreleváns az említett üzenetek címzettjeinek véletlenszerűen történő meghatározása, valamint annak megállapítása, hogy ez az említett felhasználó számára milyen mértékű terhet jelent, mivel e használat csak azzal a feltétellel engedélyezett, hogy az említett felhasználót egyértelműen és pontosan tájékoztatták-e az ilyen reklám közlésének módjairól, különösen a kapott magán e-mailek listájában történő közléséről, és konkrétan, a tények ismeretében kifejezte az ilyen reklámüzenetek fogadásához való hozzájárulását.

2) A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („Irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”) I. mellékletének 26. pontját úgy kell értelmezni, hogy az a tevékenység, amely reklámüzeneteknek az e-mail-szolgáltatás felhasználójának inboxában, a valódi elektronikus levelekhez hasonló formában és azokkal azonos helyen történő megjelenítésében áll, az e-mail-szolgáltatásokat igénybe vevő felhasználók „tartós és nem kívánt megkeresésének” a fenti rendelkezés értelmében vett fogalma alá tartozik, amennyiben e reklámüzenetek megjelenítése egyrészt kellően gyakori és rendszeres volt ahhoz, hogy azt „tartós megkeresésnek” lehessen minősíteni, másrészt pedig azt az említett felhasználó e megjelenítést megelőzően adott hozzájárulásának hiányában „nem kívánt megkeresésnek” lehet minősíteni.

28. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. november 25-i ítélete (a Verwaltungsgericht Berlin [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Aurubis AG kontra Bundesrepublik Deutschland (C-271/20. sz. ügy)²⁵

1) A kibocsátási egységekre vonatkozó harmonizált ingyenes kiosztás uniós szintű átmeneti szabályainak a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10a. cikke értelmében történő meghatározásáról szóló, 2011. április 27-i 2011/278/EU bizottsági határozat 3. cikkének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy a „tüzelőanyag-referenciaértékkel rendelkező létesítményrész” fogalma egy primerréz-előállító létesítményen belül, amelynek tevékenysége a 2009. április 23-i 2009/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv I. mellékletének hatálya alá tartozik, magában foglalja a flash olvasztókemencés öntödét, amely biztosítja a felhasznált, rézkonzentrátumból álló nyersanyagban jelen lévő kén oxidálását.

2) A 2011/278 határozatot úgy kell értelmezni, hogy azon ingyenes kibocsátási egységek, amelyekre valamely létesítmény üzemeltetője a harmadik kereskedési időszak tekintetében (2013–2020) jogosult, 2020. december 31. után is kioszthatók ez utóbbi részére az ezen időpontot követően hozott bírósági határozat végrehajtásaként.

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 76. szám alatt.

²⁵ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 107. szám alatt.

29. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. november 25-i ítélete (a Bundesfinanzgericht [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – QY kontra Finanzamt Österreich, korábban Finanzamt Wien für den 8., 16. und 17. Bezirk (C-372/20. sz. ügy)²⁶

1) A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az a nő munkavállaló, aki olyan tagállam állampolgára, amelyben ő maga és gyermekei lakóhellyel rendelkeznek, akit egy másik tagállamban székhellyel rendelkező munkáltató munkaszerződés keretében segélymunkásként alkalmaz, aki e másik tagállam jogszabályai szerint e tagállam kötelező szociális biztonsági rendszerébe tartozik, akit nem közvetlenül felvételét követően, hanem az említett másik tagállamban folytatott képzést követően küldenek ki valamely harmadik országba, és aki e tagállamba ezután egy visszailleszkedési időszakra tér vissza, ott e rendelkezés értelmében munkavállalóként tevékenységet folytatónak tekintendő.

2) Az EUMSZ 288. cikk második bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás valamely tagállam általi elfogadása, amelynek személyi hatálya szélesebb körű, mint a 883/2004 rendeleté, amennyiben az az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodásban részes államok állampolgárait a saját állampolgáraival azonos módon kezeli, feltéve, hogy e szabályozást e rendelettel összhangban kell értelmezni, és ez utóbbi elsőbbségét nem vonják kétségbe.

3) A 883/2004 rendelet 68. cikke (3) bekezdésének a) pontját és a 883/2004 rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 60. cikkének (2) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok kölcsönösen kötik az elsőbbségi illetékességgel rendelkező tagállam intézményét és a másodsorban illetékes tagállam intézményét oly módon, hogy a családi ellátások kérelmezőjének csak egyetlen kérelmet kell benyújtania ezen intézmények valamelyikéhez, és ezt követően az említett kérelmet e két intézménynek együttesen kell kezelnie.

4) Az EUMSZ 45. és EUMSZ 48. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, ha valamely tagállam általános jelleggel megszünteti az addig azon segélymunkások számára nyújtott családi ellátásokat, akik családtagjaikat magukkal viszik azon harmadik országba, amelybe őket kiküldték, amennyiben egyfelől az ellátás ezen megszüntetése különbségtétel nélkül alkalmazandó mind e tagállam, mind pedig más tagállamok állampolgárságával rendelkező jogosultakra, másfelől pedig az ellátás említett megszüntetése az érintett segélymunkások között nem az alapján keletkeztet eltérő bánásmódot, hogy gyakorolták-e vagy sem a szabad mozgáshoz való jogukat az ellátás megszüntetése előtt vagy után, hanem az alapján, hogy gyermekeik valamely tagállamban vagy harmadik országban tartózkodnak velük együtt.

30. A Bíróság (harmadik tanács) 2021. november 25-i ítélete (a Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Delfarma sp. z o.o. kontra Prezes Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych (C-488/20. sz. ügy)²⁷

Az EUMSZ 34. és EUMSZ 36. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az azt előíró nemzeti szabályozás, hogy a gyógyszerek párhuzamos importjára vonatkozó engedély a forgalomba hozatalra vonatkozó referenciaengedély lejártától számított egy év elteltével az emberi életet és egészséget érintő esetleges kockázatok vizsgálata nélkül, a jogszabály erejénél fogva lejár. Az a tény, hogy a párhuzamos importőrök mentesülnek az időszakos gyógyszerbiztonsági jelentések benyújtására vonatkozó kötelezettség alól, nem minősül olyan tényezőnek, amely önmagában véve igazolhatja ilyen határozat meghozatalát.

²⁶ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 1. szám, Közigazgatási újszak, Általános közigazgatási jogterület, 2. szám alatt.

²⁷ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Közigazgatási újszak, Általános közigazgatási jogterület, 28. szám alatt.

7. A Bíróság elnökének 2021. október 6-i végzése (a Veszprémi Törvényszék [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-643/20. sz. ügy)²⁸

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

8. A Bíróság elnökének 2021. október 13-i végzése (a Tribunal Arbitral Tributário [Centro de Arbitragem Administrativa, CAAD] [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-314/20. sz. ügy)

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

9. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. október 28-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – Eco Fox Srl (C-915/19. sz. ügy), Alpha Trading SpA unipersonale (C-916/19. sz. ügy), Novaol Srl (C-917/19. sz. ügy) kontra Fallimento Mythen SpA (C-915/19. sz. ügy), Ministero dell’Economia e delle Finanze, Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare, Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali, Ministero dello Sviluppo economico (C-915/19–C-917/19. sz. ügyek), Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (C-915/19. sz. ügy)²⁹

Az EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikket, továbbá a 2013. július 22-i 734/2013/EU tanácsi rendelettel módosított, az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet, valamint a 659/1999 rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 21-i 794/2004/EK bizottsági rendelet rendelkezéseit akként kell értelmezni, hogy a biodízelre vonatkozó, az Európai Bizottság által engedélyezett kedvezményes adórendszer módosítását nem kell az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség alá tartozó új támogatásnak tekinteni, amikor e módosítás abban áll, hogy visszaható hatállyal megváltoztatják az e rendszer címén kedvezményes jövedéki adómértékben részesülő biodízelkvóták elosztásának kritériumait, amennyiben az említett módosítás nem érinti a szóban forgó támogatási programot alkotó, a Bizottság által annak értékelése céljából vizsgált elemeket, hogy az említett program korábbi változatai összeegyeztethetők-e a belső piaccal.

10. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. október 28-i ítélete (a Finanzgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – KAHN G.m.b.H. & Co. K. G. (C-197/20. sz. ügy) és C. E. Roeper GmbH (C-216/20. sz. ügy) kontra Hauptzollamt Hannover (C-197/20. sz. ügy) és Hauptzollamt Hamburg (C-216/20. sz. ügy)³⁰

A vám- és statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő, a 2014. október 16-i 1101/2014/EU bizottsági végrehajtási rendeletből és a 2015. október 6-i (EU) 2015/1754 bizottsági végrehajtási rendeletből eredő változat szerinti Kombinált Nomenklatúrát úgy kell értelmezni, hogy azon méhviasz, amelyet megolvasztottak, és amelyből a megolvasztás során mechanikusan eltávolították az idegen testek egy részét, majd amelyet tömbökké vagy lapokká való alakítás céljából megszilárdítottak, az e nomenklatúrának a méhviasztól eltérő „más” viaszra vonatkozó 1521 90 99 vámtarifaalszáma, nem pedig annak a „nyers” méhviaszra vonatkozó 1521 90 91 vámtarifaalszáma alá tartozik.

²⁸ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 31. szám alatt.

²⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 38. szám alatt.

³⁰ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügy jogterület, 66. szám alatt.

11. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. október 28-i ítélete (a Korkein hallinto-oikeus [Finnország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – Az A Oy (C-221/20. sz. ügy) és B Oy (C-223/20. sz. ügy) által indított eljárások³¹

Az alkohol és az alkoholtartalmú italok jövedéki adója szerkezetének összehangolásáról szóló, 1992. október 19-i 92/83/EGK tanácsi irányelv 4. cikke (2) bekezdésének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy az a tagállam, amely él az ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében biztosított azon lehetőséggel, hogy kedvezményes jövedékiadó-mértékeket alkalmaz a független kisüzemi sörfőzdek által főzött sörre, ugyanakkor nem köteles egyetlen független kisüzemi sörfőzdeként kezelni két vagy több olyan kisüzemi sörfőzdet, amelyek együttműködnek, és amelyeknek az együttes éves termelése nem haladja meg a 200 000 hektolitert.

12. A Bíróság (első tanács) 2021. október 28-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Finanzamt B kontra X-Beteiligungsgesellschaft mbH (C-324/20. sz. ügy)³²

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 64. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem tartozik e rendelkezés hatálya alá az olyan egyedi szolgáltatásnyújtás, amely részletekben történő fizetés útján való díjazás tárgyát képezi.

2) A 2006/112 irányelv 90. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a fizetések ütemezéséről szóló megállapodás esetén az, hogy a díj egy részletét annak esedékessége előtt még nem fizették meg, nem minősül az e rendelkezés értelmében vett nemfizetésnek, és ennélfogva nem alapozhatja meg az adóalap csökkentését.

13. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. november 11-i ítélete (a Tribunal Supremo [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ferimet SL kontra Administración General del Estado (C-281/20. sz. ügy)³³

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK irányelvet az adósemlegesség elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy amennyiben az adóalany a fordított adózás alkalmazása keretében tudatosan fiktív értékesítőt tüntetett fel az ezen ügylet tekintetében saját maga által kibocsátott számlán, meg kell tagadni ezen adóalanytól a részére értékesített termékek beszerzését terhelő hozzáadottérték-adó (héta) levonásához való jog gyakorlását, ha a ténybeli körülményekre és az említett adóalany által szolgáltatott bizonyítékokra figyelemmel nem állnak rendelkezésre az annak megállapításához szükséges adatok, hogy ezen értékesítő adóalany minősült-e, vagy ha a jogilag megkövetelt módon bizonyított, hogy az említett adóalany héacsalást követett el, illetve tudta vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jog alátámasztására hivatkozott ügylettel ilyen csalásban vesz részt.

14. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. november 11-i ítélete (a Krajský soud v Brně [Cseh Köztársaság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – ELVOSPOL kontra Odvolací finanční ředitelství (C-398/20. sz. ügy)³⁴

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 90. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétben az olyan nemzeti rendelkezés, amely a hozzáadottérték-adó összegének korrekcióját ahhoz a feltételhez köti, hogy a részben vagy egészben kifizetetlen követelés ne az adós társaság fizetéseképtelenségének megállapítását megelőző hat hónapos időszakban keletkezzen, noha e feltétel nem teszi lehetővé annak kizárását, hogy e követelés végül véglegesen behajthatatlanná váljon.

³¹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 68. szám alatt.

³² A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 81. szám alatt.

³³ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 78. szám alatt.

³⁴ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 86. szám alatt.

15. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. november 18-i ítélete (a Judecătoria Oradea [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Promexor Trade SRL kontra Direcția Generală a Finanțelor Publice Cluj – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Bihor (C-358/20. sz. ügy)³⁵

A 2010. július 13-i 2010/45/EU tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 168. cikkét, 213. cikkének (1) bekezdését, 214. cikkének (1) bekezdését és 273. cikkét, valamint a hozzáadottérték-adó (héa) semlegességének elvét a jogbiztonság, a bizalomvédelem és az arányosság elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal – abban az esetben, ha az adóalanyt a héanyilvántartásból amiatt törölték, hogy az egymás követő hat hónapra benyújtott héabevallásaiban nem említett adóköteles ügyleteket, azonban e törlés ellenére folytatja tevékenységét – nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a hatáskörrel rendelkező adóhatóság számára, hogy ezen adóalanyt arra kötelezze, hogy adóköteles ügyletei után felszámítsa a fizetendő héát, feltéve hogy az újból kérheti a héanyilvántartásba vételét, és levonhatja az előzetesen megfizetett héát. Az a körülmény, hogy az adóalany vezető tisztségviselője egy fizetéseképtelenségi eljárás alatt álló másik társaság tagja, önmagában nem érvényesíthető annak érdekében, hogy ezen adóalanytól szisztematikusan megtagadják az újbóli héanyilvántartásba vételt.

16. A Bíróság (harmadik tanács) 2021. november 25-i ítélete (a Cour administrative [Luxemburg] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – État luxembourgeois kontra L (C-437/19. sz. ügy)³⁶

1) Az adózás területén történő közigazgatási együttműködésről és a 77/799/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. február 15-i 2011/16/EU tanácsi irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, 5. cikkét és 20. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely információ iránti megkeresés nem azonosítja név szerint és egyedileg az ez utóbbi rendelkezés értelmében vett ellenőrzés vagy vizsgálat alatt álló személyeket, ugyanakkor a megkereső hatóság világos és megfelelő magyarázattal alátámasztva bizonyítja, hogy személyek korlátozott csoportjára vonatkozó, célzott vizsgálatot folytat, amelyet egy konkrét jogi kötelezettség be nem tartására vonatkozó alapos gyanú igazol, e megkeresést úgy kell tekinteni, hogy az olyan információkra vonatkozik, amelyek nem nélkülöznek nyilvánvalóan minden előrelátható relevanciát.

2) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az információk birtokában lévő azon személy számára:

— *akivel szemben a 2011/16 irányelv szerinti, nemzeti adóhatóságok közötti információcsere keretében hozott olyan információszolgáltatásra kötelező határozat megsértése miatt, amellyel szemben a megkeresett tagállam belső joga szerint nincs helye bírósági jogorvoslatnak, közigazgatási pénzbírságot szabtak ki, és*

— *aki járulékosan vitatta e határozat jogszerűségét az ezen információszolgáltatásra kötelező határozatban foglaltak be nem tartása miatt kiszabott szankciót megállapító határozattal szemben indított jogorvoslati eljárás keretében, és ily módon szerzett tudomást az e keresetével kapcsolatos bírósági eljárás során az ezen irányelv 20. cikkének (2) bekezdése szerinti minimális információkról,*

a vele szemben hozott említett határozatok jogszerűségének jogerős elismerését követően biztosítani kell, hogy anélkül tehessen eleget a nemzeti jog által e célból eredetileg előírt határidőn belül az információszolgáltatásra kötelező határozatban foglaltaknak, hogy ez azon szankció fenntartásával járna, amelyet a hatékony jogorvoslatihoz való joga gyakorlása érdekében viselnie kellett. A kiszabott szankció jogszerűen csak akkor követelhető, ha e személy e határidőn belül nem tesz eleget az e határozatban foglaltaknak.

³⁵ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 87. szám alatt.

³⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, 191. szám alatt.

17. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. november 25-i ítélete (a Veszprémi Törvényszék [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Amper Metal Kft. kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (C-334/20. sz. ügy)³⁷

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 168. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az adóalany levonhatja a reklámszolgáltatások után előzetesen felszámított hozzáadottérték-adót (héát), amennyiben az ilyen szolgáltatásnyújtás a 2006/112 irányelv 2. cikke értelmében vett héaköteles ügyletnek minősül, és amennyiben az közvetlen és azonnali kapcsolatban áll egy vagy több adóköteles értékesítési ügylettel, illetve az adóalany gazdasági tevékenységének általános költségei címén e gazdasági tevékenység egészével, anélkül hogy figyelembe kellene venni azt a körülményt, hogy az ilyen szolgáltatásokért felszámított ár a nemzeti adóhatóság által meghatározott referenciaértékhez képest túlzott mértékű, vagy hogy e szolgáltatások nem eredményeznek árbevétel-növekedést ezen adóalanyánál.

Munkaügyi ügyszak

2. A Bíróság (tizedik tanács) 2021. október 28-i ítélete (a Curtea de Apel Iași [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – BX kontra Unitatea Administrativ Teritorială D. (C-909/19. sz. ügy)³⁸

A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy az az időszak, amelynek során a munkavállaló a számára a munkáltatója által előírt olyan szakmai képzésen vesz részt, amelyet a szokásos munkavégzési helyén kívül, a képzési szolgáltató helyiségeiben tartanak, és amelynek során nem a szokásos feladatait végzi, az e rendelkezés értelmében vett „munkaidőnek” minősül.

3. A Bíróság (második tanács) 2021. november 11-i ítélete (a Lietuvos Aukščiausiasis Teismas [Litvánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – UAB „Manpower Lit” kontra E. S., M. L., M. P., V. V., R. V. (C-948/19. sz. ügy)³⁹

1) A munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzésről szóló, 2008. november 19-i 2008/104/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkét úgy kell értelmezni, hogy ezen irányelv hatálya alá tartozik az olyan munkavállalók valamely munkaerő-kölcsönző vállalkozás általi rendelkezésre bocsátása, akik e vállalkozással munkaszerződést kötöttek a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézeténél (EIGE) való munkavégzésre.

2) A 2008/104 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE) rendelkezésére bocsátott kölcsönzött munkavállaló által betöltött állás az e rendelkezés értelmében vett „adott állást” képező állásnak tekinthető, még ha feltételezzük is, hogy minden olyan állás, amelyre az EIGE közvetlenül vesz fel munkavállalókat, olyan feladatokra terjed ki, amelyeket az Európai Unió tisztviselőinek személyzeti szabályzata hatálya alá tartozó személyek nem tudnak elvégezni.

³⁷ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 1. szám alatt.

³⁸ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Munkaügyi ügyszak, 30. szám alatt.

³⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 4. szám, Munkaügyi ügyszak, 23. szám alatt.

4. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. november 11-i ítélete (a Labour Court [Írország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – MG kontra Dublin City Council (C-214/20. sz. ügy)⁴⁰

A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy a tartalékos tűzoltó által készenléti rendszerben teljesített olyan ügyeleti időszak, amelynek során e munkavállaló a munkáltatójának engedélyével saját nevében végez (valamely más) szakmai tevékenységet, de sürgős hívás esetén legfeljebb tíz percen belül oda kell érnie a kaszárnyájához, nem képez az e rendelkezés értelmében vett „munkaidőt”, ha az ügy összes körülményének – többek között a más szakmai tevékenység végzésére vonatkozó ezen jogosultság terjedelmének és részletes szabályainak, valamint az e kaszárnyából kiindulva teljesített összes bevetésen való részvételre vonatkozó kötelezettség hiányának – értékeléséből az következik, hogy az említett munkavállalót az ezen időszak során terhelő kötıttésgek nem olyan jellegűek, hogy objektíven és igen jelentős mértékben kihatással lennének ez utóbbi azon lehetőségére, hogy az említett időszakban szabadon ossza be azt az időt, amelynek során nem tartanak igényt a tartalékos tűzoltói szakmai szolgáltatásaira.

5. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. november 25-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – WD kontra job-medium GmbH, felszámolás alatt (C-233/20. sz. ügy)⁴¹

1) A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikke (2) bekezdésére tekintettel úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogi rendelkezés, amelynek értelmében a munkavállaló nem jogosult a ki nem vett fizetett éves szabadság pénzbeli megváltására a folyó utolsó munkaév tekintetében, ha munkaviszonyát a szerződésének lejártát megelőzően nyomós ok nélkül, egyoldalúan szünteti meg.

2) A nemzeti bíróságnak nem kell megvizsgálnia, hogy a munkavállaló számára nem volt-e lehetetlen felhasználni a fizetett szabadság azon napjait, amelyekre jogosult volt.

Polgári ügyszak

6. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. október 28-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ferrari SpA kontra Mansory Design & Holding GmbH, WH (C-123/20. sz. ügy)⁴²

A közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet 11. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely termék ábrázolásának nyilvánosságra hozatala – mint például egy gépjármű fényképeinek közzététele – e termék e rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében vett része, vagy az említett, összetett termék ugyanezen rendelet 3. cikkének c) pontja és 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett alkotóeleme formatervezési mintájának nyilvánosságra jutását eredményezi, amennyiben e rész vagy alkotóelem megjelenése e nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény során egyértelműen azonosítható.

Ahhoz, hogy vizsgálni lehessen, hogy e megjelenés megfelel-e az ugyanezen rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében említett egyéni jelleg feltételének, a szóban forgó résznek vagy alkotóelemnek a termék vagy összetett termék olyan látható szakaszát kell képeznie, amelyet a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak vagy a jellegzetes felület jól körülhatárolnak.

⁴⁰ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Munkaügyi ügyszak, 36. szám alatt.

⁴¹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Munkaügyi ügyszak, 43. szám alatt.

⁴² A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Polgári ügyszak, 31. szám alatt.

7. A Bíróság (tizedik tanács) 2021. október 29-i végzése (a Sąd Rejonowy w Opatowie [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – HG, TC kontra Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (C-688/20. sz. ügy)

A gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének első bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződést kötni azon időszakra vonatkozóan, amelynek során az érintett gépjármű műszaki állapota miatt nem alkalmas a forgalomban való részvételre, nem vették nyilvántartásba, és az alkalmazandó nemzeti jognak megfelelően ideiglenesen kivonták a forgalomból.

8. A Bíróság (harmadik tanács) 2021. november 25-i ítélete (a Cour d'appel de Paris [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – IB kontra FA (C-289/20. sz. ügy)⁴³

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az olyan házastárs, aki az életét két tagállam között osztja meg, e tagállamok közül csak egyben rendelkezhet szokásos tartózkodási hellyel, és így csupán azon tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal a házassági kötelék felbontása iránti kérelem elbírálására, amelynek területén e szokásos tartózkodási hely található.

Gazdasági ügyszak

3. A Bíróság (Nagytanács) 2021. október 26-i ítélete (a Högsta domstolen [Svédország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Republiken Polen kontra PL Holdings Sàrl (C-109/20. sz. ügy)⁴⁴

Az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely megengedi valamely tagállam számára, hogy egy másik tagállam beruházójával olyan ad hoc választottbírósági megállapodást kössön, amely lehetővé teszi az ugyanezen megállapodással megegyező tartalmú – az e két tagállam által kötött nemzetközi szerződésben szereplő, és ugyanezen cikkekre ütköző volta miatt semmis – választottbírósági kikötés alapján indított választottbírósági eljárás lefolytatását.

4. A Bíróság (harmadik tanács) 2021. november 11-i ítélete (a High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (business and property courts, insolvency and companies list) [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – BJ, M vagyonfelügyelőjeként eljárva, OV, M vagyonfelügyelőjeként eljárva kontra M felesége, MH, ILA, M (C-168/20. sz. ügy)⁴⁵

Az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami jogi rendelkezés, amely a valamely nyugdíjkonstrukcióból eredő nyugdíjjogosultságoknak a csődeljárás körébe tartozó vagyontól történő, főszabály szerint teljes és automatikus kivonásával szemben azt a követelményt támasztja, hogy a csőd időpontjában az érintett konstrukció ezen államban adózási szempontból jóváhagyott legyen, amennyiben e követelményt olyan helyzetre írják elő, amelyben egy olyan uniós polgárt megillető nyugdíjjogosultságok, aki a csődjét megelőzően élt a szabad mozgáshoz való jogával, és állandó jelleggel ugyanezen államban telepedett le annak érdekében, hogy ott önálló vállalkozói gazdasági tevékenységet folytasson, a származási tagállamában létrehozott és ott adózási szempontból jóváhagyott nyugdíjkonstrukcióból erednek, kivéve, ha az említett nemzeti rendelkezésben szereplő

⁴³ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Polgári ügyszak, 53. szám alatt.

⁴⁴ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 6. szám, Gazdasági ügyszak, 34. szám alatt.

⁴⁵ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Pénzügyi ügyszak, 65. szám alatt.

letelepedési szabadság korlátozása közérdeken alapuló kényszerítő okra tekintettel igazolt, alkalmas az általa követett célkitűzés elérésére és nem haladja meg az e célkitűzés eléréséhez szükséges mértéket.

5. A Bíróság (kilencedik tanács tanács) 2021. november 17-i végzése (Juzgado de Primera Instancia no 38 de Barcelona [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Marc Gómez del Moral Guasch kontra Bankia SA (C-655/20. sz. ügy)

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelv 5. cikkét és a szerződési feltételek átláthatóságának követelményét a jelzáloghitel-szerződések keretében úgy kell értelmezni, hogy azok lehetővé teszik az eladó vagy szolgáltató számára, hogy ne foglalja bele az ilyen szerződésbe a változó kamat számítására szolgáló referenciamutató teljes fogalom meghatározást, vagy a szerződés megkötése előtt ne adjon át a fogyasztónak e mutató korábbi alakulásáról szóló tájékoztatót, arra hivatkozva, hogy az említett mutatóra vonatkozó tájékoztatót hivatalosan közzéteszik, feltéve, hogy a nyilvánosan rendelkezésre álló és hozzáférhető, valamint az adott esetben az eladó vagy szolgáltató által megadott információkra tekintettel a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megérthette a referenciamutató számításának konkrét módját és ezáltal pontos és érthető szempontok alapján képes volt az ilyen kikötésnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, lehetségesen jelentős gazdasági következményeinek mérlegelésére.

2) A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, 4. cikkének (2) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy ha valamely nemzeti bíróság megállapítja, hogy egy olyan szerződéses feltételnek, amely egy jelzáloghitel-szerződésben a változó kamat kiszámítási módjának meghatározására irányul, a szövege ezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdésével vagy 5. cikkével ellentétesen nem világos és érthető, e bíróság feladata annak vizsgálata, hogy e feltétel „tisztességtelen-e” az említett irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében.

3) A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az a nemzeti bíróság részére előírja, hogy a fogyasztó számára választási lehetőséget biztosítson egyfelől a szerződésnek a tisztességtelennek minősített, változó kamatlábat meghatározó szerződéses feltételnek a törvény által kiegészítő jelleggel előírt mutató helyettesítésével járó módosítás, másfelől – amennyiben az e kikötés nélkül nem állhat fenn – a jelzálogkölcsön-szerződésnek a teljes egészében való megsemmisítése között.

4) A 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésével együttesen olvasott 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az, ha a kölcsön változó kamatának számítására vonatkozó referencia-mutatót meghatározó tisztességtelen feltétel semmissége esetén a nemzeti bíróság e mutatót a 2020. március 3-i Gómez del Moral Guasch ítélet (C-125/18, EU:C:2020:138) 67. pontjában meghatározott feltételek betartásával olyan törvényes mutatóval helyettesíti, amely a szerződés felei közötti megállapodás hiánya esetén alkalmazandó, ha e két mutató számítási módjának összetettsége egyenértékű és a nemzeti jog a mutatók ezen helyettesítését a felek szolgáltatásai közötti egyensúly fenntartása érdekében a nem vitás ügyekre is előírja, feltéve, hogy a helyettesítő mutató ténylegesen a nemzeti jog diszpozitív rendelkezését tükrözi.

5) A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan helyzetben, amelyben az eladó és szolgáltató, valamint a fogyasztó közötti szerződés nem maradhat fenn a tisztességtelen feltétel megsemmisítését követően, és a szerződés teljes egészében történő megsemmisítése a fogyasztót különösen hátrányos következményeknek teszi ki, a nemzeti bíróság e kikötés semmisségét kijavíthatja azáltal, hogy diszpozitív jellegű nemzeti szabállyal váltja fel úgy, hogy a behelyettesített mutatóból eredő kamatlábat a szerződés megkötésének napjától kell alkalmazni.

6. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. november 17-i végzése (Juzgado de Primera Instancia no 2 de Ibiza [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – YB kontra Unión de Créditos Inmobiliarios SA (C-79/21. sz. ügy)

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 5. cikkét, valamint a szerződéses feltételek átláthatóságának követelményét egy jelzáloghitel-szerződés keretében úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az

a nemzeti szabályozás és nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely az eladót vagy szolgáltatót mentesíti azon kötelezettsége alól, hogy egy jelzáloghitel-szerződés megkötése során tájékoztassa a fogyasztót arról, hogy miként alakult a múltban, legalábbis az utolsó két évben, a referencia-mutató legalább egy olyan másik mutatóval összehasonlítva, mint az Euribor, feltéve, hogy ez a nemzeti szabályozás és ítélkezési gyakorlat lehetővé teszi a bíróság számára, hogy meggyőződhessen legalább arról, hogy a nyilvánosan rendelkezésre álló és hozzáférhető információkra, illetve – adott esetben – az eladó vagy szolgáltató által benyújtott információkra tekintettel egy szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó képes volt megérteni a referencia-mutató számítási módjának konkrét működését, és ennek megfelelően pontos és érthető kritériumok alapján értékelni egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségekre gyakorolt, potenciálisan jelentős következményeit.

2) A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás és nemzeti ítélkezési gyakorlat, amelyek azt állapítják meg, hogy az eladó vagy szolgáltató jóhiszeműségének hiánya szükséges előfeltétele egy fogyasztóval kötött szerződés valamely nem átlátható feltétele tartalma bármely vizsgálatának. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, az alapügy valamennyi releváns körülményére figyelemmel úgy kell-e tekinteni az eladót vagy szolgáltatót, mint aki jóhiszeműen cselekedett, amikor egy, a törvény által előírt mutatót alkalmazott, és hogy az e mutatót tartalmazó feltétel olyan jellegű-e, hogy az jelentős egyenlőtleniséget okozhat a fogyasztó hátrányára a feleknek a szerződésből eredő jogai és kötelezettségei tekintetében.

3) A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az, ha egy kölcsön változó kamatainak számítására szolgáló referencia-mutatót rögzítő tisztességtelen szerződéses feltétel semmissége esetén a nemzeti bíróság e mutatót egy, a felek ellenkező értelmű megállapodásának hiányában alkalmazandó törvényes mutatóval helyettesíti, amennyiben e két mutató ugyanazon hatásokkal jár, feltéve, hogy tiszteletben tartják a 2020. március 3-i Gómez del Moral Guasch ítélet (C 125/18, EU:C:2020:138) 67. pontjában előírt feltételeket.

4) A Juzgado de Primera Instancia no 2 de Ibiza (ibizai 2. sz. elsőfokú bíróság, Spanyolország) által előterjesztett tizenhatodik kérdés nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

7. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. november 18-i ítélete (a Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – M. P., B. P. kontra „A.” prowadzący działalność za pośrednictwem „A.” S. A. (C-212/20. sz. ügy)⁴⁶

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött kölcsönszerződésben foglalt, a kölcsön indexálásához alapul vett deviza vételi és eladási árfolyamát meghatározó kikötés tartalmából a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztónak világos és érthető szempontok alapján meg kell tudnia érteni a törlesztőrészletek összegének kiszámításához használt devizaárfolyam meghatározásának módját, hogy ily módon bármikor önállóan is meg tudja állapítani az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott árfolyam mértékét.

2) A 93/13 irányelv 5. és 6. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha a nemzeti bíróság, amely megállapította az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben foglalt feltételnek az ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett tisztességtelen jellegét, olyan értelmezést alakít ki ezzel a szerződési feltétellel kapcsolatban, amellyel orvosolható annak tisztességtelen jellege, és azokkal még abban az esetben is ellentétes, ha ez az értelmezés megfelel a szerződő felek közös akaratának.

⁴⁶ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Gazdasági ügyszak, 53. szám alatt.

8. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. november 25-i ítélete (a Višje sodišče v Ljubljani [Szlovénia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – NK (az Alpine BAU GmbH felszámolója) által indított eljárás (C-25/20. sz. ügy)⁴⁷

A fizetésképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet 32. cikkének (2) bekezdését e rendelet 4. és 28. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy a fizetésképtelenségi főeljárásban az ezen eljárás felszámolója által már bejelentett követeléseknek a másodlagos fizetésképtelenségi eljárásban történő bejelentésére alkalmazni kell az ezen másodlagos eljárás megindításának helye szerinti állam jogszabályai által a követelések bejelentésének határidejére és az elkészített bejelentés jogkövetkezményeire vonatkozóan előírt rendelkezéseket.

9. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. december 2-i ítélete (az Oberlandesgericht München [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Vodafone Kabel Deutschland GmbH kontra Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. (C-484/20. sz. ügy)⁴⁸

A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv 62. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás vagy gyakorlat, amelynek értelmében a fogyasztókkal kötött határozatlan időre szóló szerződések keretében a díj felszámításának tilalma az e 62. cikk (4) bekezdésében említett fizetési eszközök használata, valamint a pénzforgalmi szolgáltatások tekintetében csak a 2018. január 13. után megkötött szerződések alapján kezdeményezett fizetési műveletekre alkalmazandó, és ekképpen e díjak alkalmazandók maradnak az ezen időpontot megelőzően kötött, határozatlan idejű szerződések alapján kezdeményezett fizetési műveletekre.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

I. A Törvényszék 2021. november 10-i ítélete – Románia kontra Bizottság (T-495/19. sz. ügy)

- 1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.
- 2) Románia maga viseli saját költségeit, valamint az Európai Bizottság részéről felmerült költségeket.
- 3) Magyarország maga viseli saját költségeit.

II. A Bíróság (nagytanács) 2021. november 16-i ítélete – Európai Bizottság kontra Magyarország (C-821/19. sz. ügy)⁴⁹

- 1) Magyarország nem teljesítette:

— a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 33. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, mivel lehetővé tette a nemzetközi védelem iránti kérelem elfogadhatatlanság miatti elutasítását azon indok alapján, hogy a kérelmező olyan államon keresztül érkezett a területére, amelyben nincs kitéve üldözésnek vagy súlyos sérelem veszélyének, vagy amelyben biztosított a megfelelő szintű védelem;

— a 2013/32 irányelv 8. cikkének (2) bekezdéséből és 22. cikkének (1) bekezdéséből, valamint a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013.

⁴⁷ A kérdést l.: Hírlével XI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási újszak, Általános közigazgatási jogterület, 110. szám alatt.

⁴⁸ A kérdést l.: Hírlével XII. évfolyam 1. szám, Gazdasági újszak, 10. szám alatt.

⁴⁹ A keresetet l.: Hírlével XI. évfolyam 2. szám, Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, V. szám alatt.

június 26-i 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkének (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, mivel a belső jogában büntetőjogi szankciót irt elő bármely olyan személy magatartására vonatkozóan, aki a menedékjog iránti kérelmeknek a területén való előterjesztéséhez vagy benyújtásához szervező tevékenység keretében segítséget nyújt, amennyiben minden észszerű kétséget kizáróan bizonyítható, hogy e személy tudatában volt annak, hogy e kérelemnek e jog értelmében nem lehet helyt adni;

— a 2013/32 irányelv 8. cikkének (2) bekezdéséből, 12. cikke (1) bekezdésének c) pontjából és 22. cikkének (1) bekezdéséből, valamint a 2013/33 irányelv 10. cikkének (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, mivel a külső határai megközelítésének a jogától megfosztott minden olyan személyt, akit ilyen bűncselekmény elkövetésével gyanúsítanak.

2) A Bíróság a keresetet az ezt meghaladó részében elutasítja.

3) Magyarország a saját költségein felül viseli az Európai Bizottság részéről felmerült költségek négyötödét.

4) Az Európai Bizottság maga viseli saját költségeinek egyötödét.

III. 2021. december 1-jén benyújtott kereset (T-758/21. sz. ügy)

A keresetlevél nyelve: magyar

Kereseti kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

- elsődlegesen változtassa meg a megtámadott határozatot, és adjon helyt a felperes keresetének;
- másodlagosan semmisítse meg a megtámadott határozatot az EUIPO 2020. november 27-én meghozott határozatára is kiterjedő hatállyal;
- rendelje el a felperes eljárási költségeinek megtérítését.

Jogalapok:

- az (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet 47. cikke (1) bekezdésének megsértése;
- az (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet 107. cikkének megsértése;
- az (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet 95. cikkének megsértése;
- lényeges eljárási szabályok megsértése.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen határozat.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

Kfv.II.37.302/2021/7.

Az Szmtv. 94 § (4) bekezdés b) pontjában szereplő közrendi és közbiztonsági klauzula vizsgálatakor a szakhatóságnak és az idegenrendészeti hatóságnak megfelelően indokolni kell, ha korábban egy adott, közrendet és közbiztonságot sértő cselekményként nem értékelt elkövetést utóbb közrendet és közbiztonságot sértő cselekménynek értékel. Ez az újbóli értékelés csak kivételesen indokolt esetben lehetséges.

A 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) európai uniós jogharmonizációs záradékának 120. § (1) bekezdés c) pontja szerint a Harmtv. a Tanács 2003. november 25-ei, 2003/109/Ek irányelv – a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló irányelve harmonizálását is szolgálja. Bár az Irányelv rendelkezései közvetlen hatállyal nem bírnak, segítséget nyújtanak abban, hogy amennyiben az Irányelv tagállami jogba történő átültetése egy törvényi rendelkezésben megtörtént, akkor az arra vonatkozó rendelkezést miként kell értelmezni.

Az Szmtv. 94. § (4) bekezdés b) pontja 2022. január 1-jét megelőzően hatályos és alkalmazandó szabályozása szerint a harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának Magyarország közrendjét, köz- vagy nemzetbiztonsági érdekét kellett sértenie ahhoz, hogy a tartózkodási kártya visszavonásra kerüljön. A normaszöveget Szmtv.-be ültető, 2018. évi CXXXIII. törvényhez fűzött indokolás nem ad útmutatást arra vonatkozóan, hogy a közrend és közbiztonság megsértése körében mit kell, vagy lehet értékelni.

Az Irányelv 6. cikke közrend és közbiztonság cím alatt annak (1) bekezdés szerint, „a tagállamok közrendi vagy közbiztonsági okokra hivatkozva megtagadhatják a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállás megadását. Az ezzel kapcsolatos döntés meghozatalakor a tagállam figyelembe veszi a közrendet vagy közbiztonságot sértő cselekmény súlyosságát, vagy típusát, továbbá az érintett személy jelentette veszélyt, megfelelőképpen tekintetbe véve egyúttal a tartózkodás időtartamát és a tartózkodási hely szerinti országgal való kapcsolatok meglétét.”

Az Irányelv Preambulumbekendése (8) bekezdése annyi eligazítást ad a közrendi klauzula értékelésére, hogy „a közrend fogalomkörébe tartozhat a súlyos bűncselekmény elkövetése miatti elítélés”.

A Kúria álláspontja szerint a II. rendű alperes szakhatósági állásfoglalásából, az I. rendű alperes határozatából és az elsőfokú bíróság ítéletéből is hiányzik az Irányelv szelleméből adódó, közrendi, közbiztonsági klauzula miatti kizárási okhoz kapcsolódó értékelés.

Amennyiben a 2018. május 2-án felperesnek 10 évre adott tartózkodási engedély utáni, közrendi, közbiztonsági klauzula értékelésénél figyelembe vett cselekményei képezik a vizsgálat tárgyát, akkor egy kötelező haladási irányt figyelembe nem vevő közlekedési szabályszegés, valamint egy műszaki engedély lejárt és kötelező felelősségbiztosítás nélküli közúti forgalomban való részvétel valósult meg, mindkét esetben a járművezetés tilalma hatálya alatt állás alatt. Amennyiben csak ezen szabályszegések képeznék az értékelés alapját, az nem derül ki a Kúria által vizsgált döntések indokolásából, hogy miért jelentenek közbiztonsági és közrendi sérelmet.

A felülvizsgálati kérelem arra azonban alaptalanul hivatkozott, – mint ahogy az I. és II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében helyesen állította –, hogy a kettős értékelés tilalma, az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése nem sérült.

Addig, amíg a II. rendű alperes szakhatósági állásfoglalásában és az I. rendű alperes határozatában, valamint a jogerős ítéletben felsorolt szabálysértések és bűncselekmények eredménye büntetőtárgyú szankció volt, addig az Szmtv. 94. § (4) bekezdés b) pontjában foglalt, a tartózkodási engedély visszavonását nem lehet büntetőjogi szankcióként értékelni.

A Kúria nem kívánt eltérni az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében helyesen hivatkozott Kfv.II.37.027/2020/10. számú ítélete jogértelmezésétől, amely bár a kiutasítás vonatkozásában rögzítette, hogy az nem a bűnelkövetéshez fűződő szankció, hanem az állam szuverenitásának gyakorlása körébe egyfajta végrehajtási cselekmény. A tartózkodási kártya visszavonása sem értékelhető bűnelkövetéshez fűződő szankcióként.

A megismételt eljárásban az elsőfokú idegenrendészeti hatóságnak ismételten be kell szereznie a közrendi és közbiztonsági ok miatt Budapest Rendőr-főkapitánya, mint elsőfokú szakhatóság szakhatósági állásfoglalását, mely szakhatósági eljárásban figyelemmel kell lenni a Kúria által kifejtettekre.

Kfv.II.37.303/2021/8.

Egy adott jogszabályi rendelkezés értelmezésekor nem lehet figyelmen kívül hagyni az adott jogszabály személyi, tárgyi hatályát. Az Szmtv. tárgyi hatálya nem terjed ki a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására.

A 2007. évi I. törvény (a továbbiakban: Szmtv.) – összhangban az Európai Unió polgárainak és családtagjainak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló Európai Parlament és Tanács 2004. április 29-ei 2004/38/EK Irányelvével, mely irányelv átültetését is szolgálta az Szmtv., – a törvény személyi hatálya szerint csak az uniós polgárok és családtagjaira, illetve az EGT-állampolgár és annak családtagjaira alkalmazható.

Téves és a jogalkalmazás egységét bontja meg az elsőfokú ítélet indokolásának az a része, mely szerint az Szmtv. 16. § (1) bekezdés d) pontja egy olyan különös szabály, melyet az Szmtv. 1. §-a és 2. §-a nem ronthat le. Ezzel az értelmezéssel szemben a Kúria szerinti helyes értelmezés az, hogy az Szmtv. 16. § (1) bekezdés d) pontját is – mint ahogy az adott jogszabály teljes szövegét is – kizárólag annak személyi hatályát megállapító normaszöveg figyelembevételével lehet értelmezni és alkalmazni.

Kfv.IV.37.769/2021/5.

A vállalkozás a kellékszavatosságra vonatkozó jogszabályi kötelezettség fennállásáról a kellékszavatosság fogalmának pontos és megfelelő használatával köteles a fogyasztót tájékoztatni olyan módon, hogy a fogyasztó számára világos és egyértelmű legyen a kellékszavatosság, a termékszavatosság és a jótállás jelentése közötti különbség. A kellékszavatosság fogalmának pontos használata magában foglalja a fogyasztót megillető szavatossági jogokról való teljes körű és a jogszabályi előírásnak megfelelő tájékoztatást.

A felperes megalapozatlanul és szelektíven hívta fel a 2011/83/EU irányelv 5. cikk (1) bekezdés e) pontját, mint amely „csak” az áru megfelelőségének szavatolására vonatkozó jogszabályi kötelezettség fennállására irányuló emlékeztetésről szól. Egyrészt a jogszabályi kötelezettség fennállására vonatkozó emlékeztető fogalma sem értelmezhető annak tartalmi kibontása nélkül, hiszen önmagában a fogyasztó arról való tájékoztatása, hogy a vállalkozásnak „jogszabályi kötelezettsége” áll fenn valamely közelebből meg nem határozott fogyasztói igényérvényesítéssel kapcsolatban, nem értelmezhető tájékoztatásként. Másrészt a hivatkozott cikk (4) bekezdése éppen, hogy lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a tájékoztatási kötelezettség kapcsán további követelményeket fogadjanak el.

Pénzügyi jogterület

Kfv.V.35.455/2021/8.

Visszaélészerű az előlegszámla alapján az áfa-levonási jog gyakorlása, ha az azonos szereplő ügylet célja nem szolgáltatás igénybevétele, hanem az alvállalkozó finanszírozása.

Az adóhatóság az előlegszámlák kapcsán a felperes áfa-levonási jogát annak visszaélészerű gyakorlása miatt tagadta meg, az elsőfokú bíróság a közigazgatási döntést jogszerűnek ítélte. A Kúria megítélése szerint az elsőfokú bíróság a kereset teljes körű elbírálásával, a bizonyítékok okszerű értékelésével, a döntését az eljárási szabályoknak megfelelően megindokolva hozta meg a jogerős ítéletet, így a felperes által megjelölt eljárásjogi jogszabálysértések nem állapíthatók meg.

Az Európai Unió Bírósága C-255/02 (Halifax) és a C-425/06 (Part-Service) ügyekben rögzített elvei szerint a visszaélészerű magatartás akkor valósul meg, ha az Európai Unió közös hozzáadottértékadó irányelve és az azt átültető nemzeti jogszabályok rendelkezéseiben előírt feltételek formális fennállása ellenére az érintett ügyletek eredménye olyan adóelőny megszerzése, amely ellentétes a közösségi és nemzeti rendelkezések célkitűzéseivel, továbbá az objektív körülmények összességéből kitűnik, hogy a szóban forgó ügyletek elsődleges célja valamely adóelőny megszerzése volt. Ezen elveket az Európai Unió Bírósága következetesen érvényesíti és megerősíti ítélezése során, mint ahogy tette a visszaélészerű joggyakorlást illetően legutóbb a 2021. november 11-i C-281/20 (Ferimet) ítélet [54] pontjában: „A visszaélészerű magatartás (...) megállapításához két feltétel teljesülése szükséges,

nevezetesen egyrészt az, hogy a szóban forgó ügylet, jóllehet megfelel az említett irányelv és az azt átültető nemzeti jogszabályok vonatkozó rendelkezéseiben előírt feltételeknek, olyan adóelőny megszerzését eredményezze, amely ellentétes e rendelkezések célkitűzéseivel, másrészt pedig az, hogy az objektív körülmények összességéből kitűnjön, hogy a szóban forgó ügyletek elsődleges célja ezen adóelőny megszerzése (...).”

A Kúria a 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 1-2. §-ai és az Európai Unió Bírósága döntései alapján kialakított joggyakorlata szerint a visszaélésszerű joggyakorlás a konkrét eset lényegi tényállási elemeinek értékelése alapján határozható meg. Számos döntésében [pl. Kfv.I.35.184/2017/6., Kfv.I.35.529/2006/9., Kfv.VI.35.575/2012/8., Kfv.I.35.652/2014/7. (KGD2016.38), Kfv.I.35.312/2017/10., Kfv.I.35.162/2018/6., Kfv.I. 35.630/2018/5., Kfv.I.35.404/2019/5., Kfv.I.35.352/2019/12., Kfv.I.35.070/2020/4.] az 5/2016.(IX.26.) KMK vélemény 3. pontjában foglaltak alkalmazásával már iránymutatást adott a visszaélésszerű joggyakorlás megítélésére, és jelen ügyet illetően megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az adott ügylet, illetve láncolat megfelelő szempontú értékelésével bírálta el a keresetet.

A Kúria megállapítása szerint jelen ügyben az adóhatóság, illetve az elsőfokú bíróság helytállóan tárta fel az ügyletek szereplői közti gazdasági kapcsolatokat, érdekeltségeket, és okszerűen következtetett az adólevonási jog gyakorlása szempontjából lényeges körülményekre. Az adóeljárásban az érintett gazdasági társaságok képviselői egyezően és egyértelműen nyilatkoztak arról, hogy a felperes alvállalkozóinak pénzügyi gondjai keletkeztek, amelynek megoldására állapodtak meg abban, hogy a felperes által felvett kölcsön lehetőséget biztosít arra, hogy az alvállalkozói előlegszámlákat bocsássonak ki, így működésük, különösen a Kft3. felé fennálló bérleti díj és egyéb jogcímen járó összegek fedezete biztosítottá válik. Az előlegszámla befogadását követően a felperes a korábban szokásos módon a tényleges teljesítéshez igazodó gyűjtőszámlákat fogadott be az előlegszámla terhére, azonban az előleg felhasználását, azaz az alvállalkozói szolgáltatásoknak az előleg összegéhez igazodó teljesítését nem követelte meg a következő előlegszámla befogadásáig. Ezáltal a valós gazdasági tevékenységet többszörösen meghaladó finanszírozást nyújtott az alvállalkozóknak, amelyek a hitelező GmbH érdekeltségébe tartozó, és a GmbH felé kölcsöntörlesztésre kötelezett Kft3. irányában fizetőképesekek maradtak. Az ügyletek sorozata azt a célt szolgálta, hogy a Kft1. és a Kft2. a korábban kialakított, valós tartalmú gazdasági tevékenységét fenntarthassa a vele együttműködő társaságokkal, köztük a felperessel. A felperes az előlegszámlák befogadásával tehát finanszírozást nyújtott alvállalkozóinak, azonban ezt fuvarszolgáltatásról szóló előlegszámla befogadásával tette, amelyek adótartalmát a költségvetésből vissza is igényelte.

Az adóalanyok általában szabadon választhatják meg azokat a szerződéses feltételeket, amelyeket a legmegfelelőbbnek ítélnék gazdasági tevékenységük végzéséhez, sőt adóterheik csökkentéséhez is [C-419/14 (WebMindLicenses) 42. pont, C-610/19 (Vikingo) 62. pont]. Ugyanakkor ezen szabadság korlátja az áfa (héa) területén, hogy tiszteletben tartsák az áfa-levonási jog – közösségi fordulattal a héa-mechanizmus – célját. Az adólevonások rendszerének az a célja, hogy a vállalkozót teljes egészében mentesítse valamennyi gazdasági tevékenységének keretében fizetendő vagy megfizetett héa terhe alól. A közös héa-rendszer valamennyi gazdasági tevékenység adóterhét illetően biztosítja a semlegességet, függetlenül azok céljától és eredményétől, feltéve hogy az említett tevékenységek főszabály szerint maguk is héa-kötelesek. Az adólevonási jog főszabály szerint nem korlátozható, amennyiben a levonási jogával élni kívánó adóalany részéről az e jog gyakorlása feltételül szabott valamennyi követelmény vagy anyagi és alaki jogi feltétel teljesül [pl. C-281/20 (Ferimet) ítélet 30-31. pont].

Az adólevonás joga számlához kötődik, így annak vizsgálata, hogy a héa-rendszer célja megvalósul-e, az adott számla mögötti ügylet célja, gazdasági tartalma alapján dönthető el. Jelen ügyben az előlegszámlák kiállításának, illetve a felperes részéről történő befogadásának valós célja az alvállalkozók finanszírozása, és nem a felperes által igénybe vett fuvarszolgáltatások ellentételezése volt, az adólevonási jog célja nem valósult meg. A felperes az adólevonási jogát tehát nem a rendeltetésének megfelelően kívánta gyakorolni, így annak megtagadása jogszerű.

A visszaélésszerű joggyakorlás megítélése az ügy egyedi körülményei alapján lehetséges. Tekintve, hogy jelen esetben az előlegszámlák nem a felperes által igénybe vett szolgáltatás ellentételezését célozták, a szerződéses konstrukció, azon belül az előlegszámlázás céljáról a felperes maga is beszámolt,

a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul sérelmezte a tudattartalmára vonatkozó további bizonyítás elmaradását. A visszaélésszerű joggyakorlásnak a perbeli tények alapján történő megállapítását nem befolyásolják a felperes által felhozott további körülmények sem. Az előlegszámlák utáni levonási jog gyakorlásának jogellenessége nem az alvállalkozók adófizetési kötelezettségének elmulasztása, önmagában előlegszámla befogadása, kölcsön felvétele miatt állapítható meg, hanem azért, mert a bizonylatok kiállítása és befogadása ellentétes az áfa-levonási rendszer céljával. Ennélfogva nem releváns, hogy a felperes a GmbH-nak a kölcsönt visszafizette, illetve az ellenőrzési időn túl az előlegszámlákon szereplő összeg az alvállalkozói teljesítéssel esetleg arányossá vált, vagy hogy a teljes számszaki egyezőség a felvett kölcsön, az előlegszámlák összege, valamint az alvállalkozók, majd a Kft3. által utalt összege vonatkozásában nem állapítható meg. A felperes által hivatkozott Kfv.I.35.362/2020/10. és Kfv.I.35.323/2020/10. számú eseti döntések nem a visszaélésszerű joggyakorlás feltételeinek vizsgálatán alapulnak, így jelen ügyben az azokban foglaltak nem relevánsak.

A felperes alaptalanul állította továbbá, hogy a levonási jogának gyakorlásával a költségvetést nem érte kár. Önmagában a nem valós szolgáltatáshoz kapcsolódó számlára alapított jogosulatlan adó-visszaigényléssel a közpénzügyi sérelem, azaz a kár bekövetkezik még abban az esetben is, amennyiben a számlakiállító az áfa-t a költségvetésbe befizeti. Az adóhatóság a valós ügyletekhez kapcsolódó, gyűjtőszámlák szerinti levonható adó elszámolásával a felperes számára a tényleges gazdasági tevékenységéhez kapcsolódó adólevonási jogot biztosította, ezáltal a rendeltetésszerű joggyakorlás szerinti állapotot helyreállította. Döntése ezáltal megfelel az Európai Unió Bírósága által támasztott azon követelménynek is, mely szerint visszaélésszerű gyakorlat megállapítása esetén az érintett ügyleteket át kell minősíteni oly módon, hogy az a helyzet kerüljön visszaállításra, amely a visszaélésszerű gyakorlatot megtestesítő ügyletek hiányában állt volna fenn [pl. C-255/02 (Halifax) 98. pont C-653/11 (Newey) 50. pont, C-103/09 (Weald Leasing) rendelkező rész 2. pont].

A Kúria mindemellett azonban megállapította, hogy a téves árrés korrekciója kapcsán kiállított számlák vonatkozásában az adóhatósági határozatok, illetve a jogerős ítélet jogszabálysértő.

Mindenekelőtt kiemelendő, hogy a két számlát kiállító alvállalkozók és a felperes az adóhatósági határozatokkal szemben a 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 259. § 13. pontja értelmében független felek. Ennek következtében üzleti kapcsolatukban kialakított ár (ellenérték) az adó alapja az Áfa tv. 66. § és 67. §-a értelmében, és az az adóhatóság által értékaránytalanságra hivatkozással nem vitatható, mert ez olyan hatósági beavatkozást jelentene a független gazdasági szereplők viszonyába, amelyre az adóhatóságot törvény nem jogosítja fel. Megjegyzendő, hogy az adóhatósági határozatok sem jelölik meg jogszabályi alapját az ellenérték aránytalanságával kapcsolatos megállapításoknak.

Az adóhatóság a számlával kapcsolatban azt kifogásolta, hogy azokon a teljesítés időpontja nem felel meg a valóságnak, továbbá azokon nem szerepel, hogy mely számlák javítását célozza.

Az Air. 6. §-a értelmében az adóhatóságot tájékoztatási kötelezettség terheli az adózói jogok gyakorlásának előmozdítása érdekében, e körben az adózót jogainak érvényesítésére is figyelmeztetnie kell, különösen az Air. 89. § (1) bekezdés szerinti, ellenőrzéssel lezárt időszakot eredményező adóellenőrzés során. Az érintett számlák utáni adólevonási jog elvitásával az adóhatóság megfosztotta a felperest attól, hogy az adathiányos bizonylatok esetleges számlakbocsátók által történő javítását követően azok után adólevonási jogát gyakorolja. A teljesítés időpontja, a szolgáltatás megnevezése, illetve a javítandó számla megjelölése az adólevonási jog alaki feltételének minősül, amely csak akkor eredményezheti az adólevonási jog megtagadását, amennyiben az a tartalmi feltételek megállapíthatóságát gátolja [pl. C-281/20 (Ferimet) 33. és 36. pontjai].

A bizonylatok alaki hiányosságainak kiküszöbölése azonban nem jár automatikusan a jog gyakorolhatóságával, ahhoz az anyagi jogi követelmények teljesítése is szükséges. Utóbbiak vizsgálatának előfeltétele azonban, hogy a felperes rendelkezésére álljanak a kifogástalan tartalmú számlák. Ezért az árrés korrekcióról kiállított számlákat illetően az adóhatóság eljárásának megismétlése indokolt.

Mindezek folytán a Kúria a jogerős ítélet előlegszámlákra vonatkozó részében hatályában fenntartotta, az árrés korrekcióról kiállított számlák tekintetében megváltoztatta, és e körben az alperes határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú adóhatóságot új eljárás

lefolytatására kötelezte, továbbá hivatalból rendelkezett a pervesztesség-pernyertesség aránya figyelembe vételével a felek illetékkötelezettségéről.

Az új eljárás során az adóhatóság köteles a felperest tájékoztatni az árrés korrekcióról szóló számlák alaki hiányosságairól és megfelelő határidő tűzésével lehetőséget adni számára a megfelelő adattartalmú javítószámlák bemutatására. Az adóhatóság ezt követően dönthet csak arról, hogy a számlák alapján a felperest az adólevonási jog megilleti-e.

Kfv.I. 35.521/2021/8.

Az alperesi határozat akkor jogszerű, ha az alperes valamennyi a felperesi fellebbezésben felvetett kérdésre megadja a választ, nem pedig általánosságban a tényállás más részeivel összefüggésben kell következtetni az ezzel kapcsolatos alperesi álláspontra. Az alperesnek határozatát aggálytalanul, ellentmondásoktól mentesen kell megindokolnia.

A Kúria már rámutatott korábbi döntéseiben arra, hogy bizonytalan történeti tényállásra adójogi következmény nem alapozható. A határozatot hozó szervnek abban kell állást foglalnia, hogy a perbeli esetben történt-e tényleges gazdasági esemény. Amennyiben ugyanis gazdasági esemény nem történt, az adólevonás jog érvényesítése nyilvánvalóan jogszerűen fel sem merül. Ezt követően az adóhatóságnak azt kellett eldöntenie, hogy amennyiben történt gazdasági esemény, akkor az a felek között jött-e létre. Ha megállapítható, hogy a felek között gazdasági esemény történt, akkor vizsgálható, hogy a teljesítésnek a számlakibocsátó oldalán vannak-e hibái és azt, hogy arról kellő körültekintés tanúsítása esetén a másik félnek tudnia kellett volna, vagy egyenesen tudott ezekről a hibákról. Ha az adóhatóság azt bizonyítja, hogy a szerződés fiktív, tehát nem történt gazdasági esemény, nyilvánvalóan nem merülhet fel az adóalany tudattartalmának vizsgálata és az e körben lefolytatott bizonyítás szükségtelen. (Kfv. I.35.356/2015/4.) Teljesen más megítélés alá esik a láncolatot ügylet, a láncolatot ügylet kapcsán született Európai Unió Bírósága döntésekből levezethető, hogy adócsalás és visszaélések esetén az adólevonási jog megtagadása értékesítési láncsal összefüggésben csak akkor jön szóba, ha éppen a több egymást követő ügylet sajátos kombinációja eredményezi ezen ügyletek egészének csalárd jellegét (C–131/13, C–163/13 és C–163/13, 67. pont). Ehhez viszont szükséges a felperes részvételének, az adócsalás megvalósításához való tevőleges magatartásának bizonyítása. Nem elegendő arra csupán a láncban távolabb álló adózók magatartásából következtetni, ahhoz legalább az elősegítés vagy a támogatás formáját öltő saját közreműködésnek kell fennállnia. Az adóelkerülési célzat a láncszerződéses ügyletek többségében az Art. 2.§ (1) bekezdésén keresztül közelíthető meg. A visszaélés joggyakorlás körében kialakult joggyakorlat lényege szerint a hatóságnak azt kell vizsgálnia, hogy a megvalósult gazdasági események az adójogszabályok rendelkezéseinek céljával ellentétes adóelőny megszerzésére irányultak-e.

Az Európai Unió Bírósága a Glencore-ügyben hozott ítélet [39] bekezdésében kiemelte, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartását (...) akkor kell alkalmazni, ha a közigazgatási szerv valamely személlyel szemben olyan aktus meghozatalát helyezi kilátásba, amely e személynek sérelmet okoz. A védelemhez való jog azt jelenti, hogy lehetővé kell tenni, hogy az adóalany kifejtse álláspontját azon bizonyítékokkal kapcsolatosan, amelyekre a közigazgatási szerv támaszkodni kíván. A védelemhez való jog alapvető eleme a meghallgatáshoz való jog, amely alapján az adóalany a közigazgatási eljárásban még a határozat meghozatalát megelőzően ismertetheti az álláspontját, előterjeszheti észrevételeit, a hatóság tudomására hozhatja a releváns körülményeket. A védelemhez való jog szerves része a meghallgatáshoz való jog, ami az alapja a közigazgatási szerv azon kötelezettségének, hogy az adóalany észrevételeit értékelje. Ahhoz azonban, hogy az adóalany észrevételeket terjeszthessen elő, meghallgatáshoz való jogát gyakorolhassa, alapvető követelmény az, hogy számára lehetővé tegyék az eljárás anyagának megismerését, azaz a védelemhez való jog tiszteletben tartása elvének szükségszerű feltétele az iratbetekintési jog gyakorlása. A hatékony védelem érdekében az iratbetekintést a közigazgatási eljárás során még a döntés meghozatalát megelőzően kell biztosítani akként, hogy az adóalanyaknak kellő ideje legyen arra, hogy az adatokat megismerje, és a védelmét előkészíthesse.

Az adóhatóság megtagadta a külföldi adóhatóságokkal folytatott információcseréről keletkezett iratok megtekintését, ezt csupán a bírósági eljárásban biztosította részére. A Kúria már a Kfv.VI.35.306/2013/7. számú döntésében kifejtette, hogy a magyar és a külföldi adóhatóság közötti

iratváltás nemzetközi megkeresés és az arra adott válasz nem minősül az Art. 12.§ (3) bekezdés a) pontja szerinti belső levelezésnek, hiszen a nemzetközi megkeresésre adott válasz érdemben befolyásolhatja a közigazgatási jogviszony megítélését és megkereséseket és az azokra adott válaszokat a felperes jogosult teljes körűen megismerni. Ekként nem tévedett az elsőfokú bíróság mikor az iratbetekintési jog sérelmét megállapította a külföldi megkeresés kapcsán. Azt az álláspontját viszont nem osztotta, hogy ugyanez a sérelem fennállna a kapcsolódó vizsgálat anyagainak ismertetésével összefüggésben, hiszen iratbetekintési jogát itt korlátlanul gyakorolhatta a felperes.

A vizsgált időszakban még rendelkezésre nem álló információ, későbbi események a perbeli jogvita megítélésakor nem vehetők figyelembe, nem szolgálhatnak bizonyítékkul a felperesnek a láncügyletben való részvételére. A Kft.1-nél eljáró magánszemély több évvel későbbi, más gazdasági társaságban betöltött ügyvezetői minősége és felperessel létrejövő gazdasági kapcsolata egyéb bizonyíték híján nem alapozza meg azt a következtetést, hogy a felek már ebben a vizsgált 2009 évben is láncolat tagjai voltak és tudatosan adókiájtásra törekedtek. A hibás jogszabályi hivatkozás ellenére nem jogsértő az az elsőfokú bírósági megállapítás sem, hogy az alperes nem tisztázta a Kft.1-t képviselő magánszemély eljárési jogosultságát, csupán a cégjegyzékben megjelenő kézbesítési megbízotti státus alapján állította, hogy az ügyletek lebonyolítására nem volt jogosultsága.

Az új eljárásra adott iránymutatást annyiban helyesbítette a Kúria, hogy iratismertetési kötelezettség az eljárásban már nem szükséges, hiszen a bíróság biztosította az iratok megismerését, viszont lehetőséget kell adni a felperesnek ezek ismeretében újabb észrevételek benyújtására. Helytálló az elsőfokú bíróságnak a magánszemély képviseleti jogosultsága, kereskedelmi kapcsolatban betöltött szerepének tisztázására vonatkozó előírása, ugyanakkor nem szükséges az áruk raktározása kapcsán további tényállás feltárása. A további iránymutatásban foglaltakat az adóhatóságnak az új eljárás során figyelembe kell vennie. Határozatában állást kell foglalni az irányadó nemzeti és Európai Unió Bírósága-döntések tükrében, hogy a felek közötti jogviszonyt miként minősíti, milyen alapon tagadja meg a felperes adólevonási jogának gyakorlását. Ahhoz képest, hogy melyik esetkört állapítja meg (5/2016. (IX.26) KMK. vélemény) kell a felperes tudattartalmára vonatkozó érveit felsorakoztatnia.

Kfv.I.35.561/2021/9.

A nem a visszatérítés helye szerinti tagállamban, hanem egy másik tagállamban letelepedett adóalanyok részére történő héa visszatérítés esetén, amennyiben a számlák áfa tartalma magasabb a kérelemben megjelöltektől, az adósemlegesség és a megfelelő ügyintézés elvét együttesen alkalmazva, az adóhatóságnak fel kell hívnia az adóalanyt a kérelem módosítására, amely módosítást úgy kell tekinteni, mint amelyet az eredeti kérelem időpontjában nyújtottak be.

A 2007. évi CXXVII. tv. (a továbbiakban: Áfa. tv.) 249.§ (1) bekezdése szerint az adó-visszatérítetési jog érvényesítése a belföldön nem letelepedett adóalany erre irányuló, az állami adóhatóság jogszabályban kijelölt szervéhez címzett írásos kérelmére történik (a továbbiakban: adó-visszatérítetési kérelem). A 251/F.§ (1) bekezdés a) pontja alapján abban az esetben, ha az állami adóhatóság a rendelkezésre álló adatok, egyéb információk alapján úgy ítéli meg, hogy az adó-visszatérítetési kérelemről megalapozott döntés nem hozható, a 251/E. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül - írásos megkereséssel - kiegészítő adatokat, egyéb információkat kérhet a belföldön nem letelepedett adóalanytól.

A Tanács 2008. február 12-i, a nem a visszatérítés helye szerinti tagállamban, hanem egy másik tagállamban letelepedett adóalanyok részére a HÉA irányelvben előírt hozzáadottérték-adó-visszatérítés részletes szabályainak megállapításáról szóló 2008/9/EK irányelvének (a továbbiakban: 2008/9/EK irányelv) 20. cikk (1) bekezdése szerint azokban az esetekben, amikor a visszatérítés helye szerinti tagállam úgy ítéli meg, hogy nem áll rendelkezésére minden lényeges információ ahhoz, hogy határozatot hozzon a teljes vagy részleges visszatérítésre vonatkozóan, a 19. cikk (2) bekezdésben említett négy hónapos időszakon belül elektronikus úton kiegészítő információt kérhet különösen a kérelmezőtől vagy a letelepedés helye szerinti tagállam illetékes hatóságaitól. Ha a kiegészítő információkat a kérelmezőtől vagy valamely tagállam illetékes hatóságától eltérő személytől kéri, a kérés - amennyiben a kérés címzettje rendelkezik ilyen eszközökkel - csak elektronikus úton történhet. Szükség esetén a visszatérítés helye szerinti tagállam további kiegészítő információt kérhet. Az e

bekezdéssel összhangban kért információ magában foglalhatja a vonatkozó számla vagy import okmány eredeti vagy másodpéldányának benyújtását, ha a visszatérítés helye szerinti tagállam indokolhatóan kételkedik egy bizonyos követelés érvényessége vagy pontossága tekintetében. Ebben az esetben a 10. cikkben említett küszöbértékek nem alkalmazandók.

Az irányadó Uniós és nemzeti szabályok nem tartalmazzák számszaki korlátozást a jogvesztő határidőn belül előterjeszhető visszatérítési kérelmek számára, azaz a kérelmezők újabb kérelmek benyújtásával korrigálhatják esetleges korábbi tévedéseiket. A jogvesztő határidőhöz közeli időpontban benyújtott kérelem esetén azonban lényegessé válik annak megfelelő értelmezése, hogy a kérelemben és a benyújtott számlákon szereplő áfa tartalom közötti eltérések tisztázásának elmaradása esetén hozhat-e alperes megalapozott döntés a kérelemről. Ezért a Kúria Kfv.I.35.682/2019/11. számú végzésével, az eljárás felfüggesztését követően, előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett az Európai Unió Bírósága előtt, majd az Európai Unió Bírósága C-396/20. számú ítéletét (a továbbiakban: Ítélet) követően folytatta az eljárást.

Az Ítéletben az Európai Unió Bírósága összevetette a 2006/112/EK irányelvben (a továbbiak: HÉA irányelv) alapuló héasemlegesség elvét a 2008/9/EK irányelv szerinti héa-visszatérítési eljárásához kapcsolódó megfelelő ügyintézés elvének követelményeivel. A 36. pont alapján az adólevonási joghoz hasonlóan a visszatérítéshez való jog is az uniós szabályozás által bevezetett közös héarendszer egyik alapelvét képezi, és a főszabály szerint nem korlátozható. A közös héarendszer ebből következően valamennyi gazdasági tevékenység adóterhét illetően biztosítja a semlegességet, függetlenül e tevékenységek céljától és eredményeitől, feltéve, hogy az említett tevékenységek főszabály szerint maguk is héakötelesek. A 37. pontban rögzítette, hogy a héasemlegesség alapelve megköveteli, hogy az előzetesen felszámított héa levonására vagy visszatérítésére sor kerüljön, ha az anyagi jogi követelmények teljesülnek, még akkor is, ha az adóalany bizonyos alaki követelményeknek nem tett eleget. A 38-42. pontokban az Európai Unió Bírósága – bemutatva a letelepedési hely és a visszatérítési hely tagállamainak feladatait - arra világított rá, hogy a 2008/9 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése maga korlátozza a héa visszatérítéséhez való jogot, amikor úgy rendelkezik, hogy a visszatérítési kérelmet legkésőbb a visszatérítési időszakot követő naptári év szeptember 30-ig kell benyújtani, továbbá a visszatérítés helye szerinti tagállam által információk kérhetők, amelyeknek lehetővé kell tenniük a visszatérítési kérelem egészének vagy egy részének elbírálását. A kiegészítő információk kérése esetében az Európai Unió Bírósága a 2008/9 irányelv általános rendszeréből és annak 20. cikkéből a visszatérítési eljárás minél gördülékenyebbé tételére helyezte a hangsúlyt. A 42. pont szerint a héamechanizmus semlegességének a héa teljes körű visszatérítése révén való lehetővé tétele érdekében az információk iránti kérelmeknek így valamennyi releváns, és ily módon e célból szükséges információra ki kell terjedniük.

Az összevetésekre tekintettel a 46. pontban arra a következtetésre jutott az Európai Unió Bírósága, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben mérlegelni kell az adóalanyt terhelő kötelezettségeket és az érintett nemzeti adóhatóságra háruló kötelezettségeket. Így emlékeztetett arra, hogy az adóalany van leginkább abban a helyzetben, hogy meggyőződjön azon ügyletek tényleges megvalósulásáról, amelyek tekintetében visszatérítési kérelmet nyújt be, és hogy ezért – legalábbis bizonyos mértékben – viselnie kell saját adminisztratív magatartásának következményeit. Az adóalanyt többek között az általa kibocsátott számlákon feltüntetett adatok, különösen pedig a HÉA irányelv 226. cikke rendelkezéseinek megfelelően a héa összegére és az alkalmazandó adómértékre vonatkozó adatok kötik. A 47. pont szerint az olyan jogvesztő határidő, amelynek eltelte azzal a következménnyel jár, hogy szankcionálja a nem eléggé gondos adóalanyt, nem minősíthető összeegyeztethetetlennek a HÉA irányelvben megállapított rendszerrel.

Ugyanakkor a 48. és 49. pontban az Európai Unió Bírósága emlékeztetett arra, hogy amennyiben valamely tagállam az uniós jogot hajtja végre, a megfelelő ügyintézéshez való jogból eredő követelményeket alkalmazni kell az adóellenőrzési eljárásban. A megfelelő ügyintézés elve megköveteli a közigazgatási hatóságtól, hogy a rá háruló ellenőrzési kötelezettségek keretében valamennyi releváns körülményre kiterjedő gondos és pártatlan vizsgálatot folytasson le, ily módon megbizonyosodva arról, hogy a végleges határozat meghozatala során a lehető legteljesebb körű és legmegbízhatóbb információk álljanak rendelkezésére. Következésképpen, ha az adóalany a visszatérítési kérelmében hibát vagy hibákat vét, és azokat utólag sem ő, sem az érintett adóhatóság nem fedezi fel, a felelősség nem

terhelhető az említett adóhatóságra, kivéve, ha az említett hibák könnyen észlelhetők, amely esetben az adóhatóságnak képesnek kell lennie e hibáknak a megfelelő ügyintézés elve alapján rá háruló ellenőrzési kötelezettsége keretében való megállapítására.

A továbbiakban ezen kivétel körében vizsgálódva az Európai Unió Bírósága, hangsúlyozva, az adóalany feladata, hogy különös figyelmet fordítson kérelme tartalmára, azt állapította meg az 53. pontban, hogy amennyiben az adóhatóság a megfelelő ügyintézés elve alapján és a héasemlegesség elvével összhangban a kérelmének módosítására hívja fel az adóalanyt azt követően, hogy a hatóság az e kérelmet érintő hibát tárt fel, a módosításra irányuló kérelem az eredeti kérelemhez kapcsolódik, azt úgy kell tekinteni, mint amelyet ez utóbbi kérelem időpontjában, vagyis az alapügyben szóban forgó körülmények között a jogvesztő határidő lejártát megelőzően nyújtanak be. Az 54. és 55. pontokban az Európai Unió Bírósága a felhívást abból a szempontból is szükségesnek tartotta, hogy amennyiben az érintett adóhatóság az adóalany kellően feltárt hibáját követően bizonyossággal meg tudja állapítani az adóalany részére visszatérítendő héa összegét, a megfelelő ügyintézés elve megköveteli vele szemben, hogy erről kellő gondossággal tájékoztassa az adóalanyt annak érdekében, hogy felhívja őt a visszatérítési kérelmének módosítására, hogy annak helyt adhasson. Ezenkívül ilyen felhívás hiányában az érintett tagállam adóhatósága aránytalanul sértene a héasemlegesség elvét azáltal, hogy megtagadja az adóalannyal szemben azt a héát, amelynek visszatérítésére az jogosult, jöllehet a közös héarendszer célja az, hogy a vállalkozót teljes egészében mentesítse valamennyi gazdasági tevékenysége keretében fizetendő vagy megfizetett héa terhe alól.

Az Európai Unió Bírósága végső következtetése szerint a nem a visszatérítés helye szerinti tagállamban, hanem egy másik tagállamban letelepedett adóalanyok részére a 2008/9/EK irányelv 20. cikkének (1) bekezdését az adósemlegesség és a megfelelő ügyintézés elvére tekintettel úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a visszatérítés helye szerinti tagállam adóhatósága – amennyiben, adott esetben az adóalany által szolgáltatott kiegészítő információk alapján, meggyőződött arról, hogy az előzetesen ténylegesen felszámított hozzáadottérték-adónak a visszatérítésre irányuló kérelemhez kapcsolódó számlán feltüntetett összege magasabb az e kérelemben szereplő összegnél – csak az utóbbi összeg erejéig téríti vissza a hozzáadottérték-adót, anélkül hogy előzetesen az általa legmegfelelőbbnek tartott módon, a kellő gondossággal felhívna az adóalanyt arra, hogy olyan kérelem útján módosítsa a visszatérítési kérelmét, amelyet úgy kell tekinteni, mint amelyet az eredeti kérelem időpontjában nyújtottak be.

A Kúria az Ítélet alapján a perbeli tényállás mellett alkalmazandó nemzeti és Uniós jogot egyértelműnek értékelte, további értelmezést nem tartott szükségesnek. Az Ítéletben foglalt levezetést alkalmazva azt állapította meg, hogy alperes ugyan helyesen járt el akkor amikor a kérelemhez kötöttség elvét alkalmazta, tévedett azonban akkor, amikor kérelemhez csatolt, a kérelemnél magasabb áfa összeget tartalmazó számlák esetében nem tisztázta a tényállást, különös tekintettel arra, hogy a gazdasági események megvalósulásának körülményeire vonatkozó okiratok, nyilatkozatok bekérésével a kérelem adatainak valóságtartalmát érintő bizonyítási eljárást folytatott le.

Mindezekre tekintettel a Kúria a 2017. évi I. tv. (a továbbiakban: Kp.) 121.§ (1) bekezdés b) pontja alapján a jogerős ítéletet megváltoztatta, az alperesi határozatot megsemmisítette a kérelemnél magasabb összeget tartalmazó számlák esetében, és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. A kötelezés során a Kúria figyelemmel volt arra, hogy a másodfokú határozatból megállapíthatóan a fellebbezésben felperes már a pótolta a kérelem-, és a kérelemnél magasabb összeget tartalmazó számlák esetében a hiányt, így az új eljárás az alperes által is lefolytatható. Az új eljárásban figyelemmel kell lennie alperesnek arra is, hogy a számlák áfa tartalmának egy része a korábbiakban már kiutalásra került-e.

Kfv.I.35.612/2021/8.

A vámérték ügyleti értéktől eltérő összegben való megállapítását, ideértve a sorrendiség alakulását is, a vámhatóságnak határozatában ellenőrizhető módon be kell mutatnia, döntését követhető, logikus módon meg kell indokolnia.

Az új eljárás szempontjai kapcsán a Kúria ismételtén utalt az azonos felek között hozott

Kfv.V.35.320/2021/4. számú ítéletre. Így az új eljárásban az elsőfokú hatóságnak rögzítenie kell a férfi fürdőnadrág ismert tulajdonságait, majd azok figyelembevételével kell megvizsgálnia, hogy azonos vagy hasonló árukra rendelkezik-e adatokkal. Be kell tartani a 952/2013/EU rendelet (Vámkódex) 74. cikk (2) bekezdésében írt módszerek sorrendiségét, csak alapos indokolással vehető el a sorrendben előbb álló vámérték meghatározás. Be kell mutatni, hogy az elvetett és a választott módszer alapjául melyik adatbázisból, milyen idő-intervallumban, milyen adatokat vettek figyelembe. A számításokat követhető, ellenőrizhető formában meg kell jeleníteni a határozatában is. Az Európai Unió Bírósága előtti C-187/21. számú előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel az elsőfokú vámhatóság élhet a 2017. évi CLII. tv. (Vámtörvény) 80. § szerinti, hivatalból indult vámigazgatási eljárás felfüggesztésének lehetőségével.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen határozat.

Polgári ügyszak

Pfv.IV.20.085/2021/5.

Az utóbb alaptalanná vált ideiglenes intézkedéssel okozott kár megtérítéséért fennálló felelősség és a kármegosztás megítélésének szempontjai.

Az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 156. § (1) bekezdése szerint a bíróság kérelemre ideiglenes intézkedéssel elrendelheti a kereseti kérelemben (vizontkeresetben), illetve az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben foglaltak teljesítését, ha ez közvetlenül fenyegető kár elhárítása vagy a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása, illetve a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelme érdekében szükséges, és az intézkedéssel okozott hátrány nem haladja meg az intézkedéssel elérhető előnyöket. A bíróság az ideiglenes intézkedés elrendelését biztosítékadáshoz kötheti.

Az 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 104. § (13) bekezdése alapján a bíróság az előzetes bizonyítás és - az (5) bekezdés c) pontját és a (6) bekezdést kivéve - az ideiglenes intézkedés elrendelését biztosítékadáshoz kötheti. A (14) bekezdés értelmében az (5) bekezdés c) pontjában, a (6) bekezdésben és a (13) bekezdésben meghatározott esetekben a biztosíték összegéből való kielégítésre jogosult fél igényét az előzetes bizonyítás, illetve az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzést hatályon kívül helyező határozat, illetve az ítélet (permegszüntető végzés) jogerőre emelkedésétől számított három hónapon belül nem érvényesíti, a letevő a biztosíték visszaadását kérheti a bíróságtól.

A 2004/48/EK Irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 9. cikk (7) bekezdése előírja, hogy amennyiben az ideiglenes intézkedést megszüntetik vagy a felperes cselekménye vagy mulasztása folytán hatályát veszti, vagy amennyiben a továbbiakban megállapítják, hogy nem történt szellemi tulajdonjogi jogsértés vagy annak veszélye nem állt fenn, a bíróságok az alperes kérelmére elrendelik, hogy a felperes nyújtson megfelelő kártérítést az alperes számára az ilyen intézkedésekkel okozott károkért.

Az alperes által hivatkozott - a tagállami bíróság előtt a felek közötti jogvitában közvetlenül nem alkalmazható - TRIPS Megállapodás 50. § Cikk (7) bekezdése értelmében amennyiben az ideiglenes intézkedés visszavonásra kerül vagy hatályát veszti a kérelmező (felperes) cselekménye vagy mulasztása folytán, vagy amennyiben utólag megállapítást nyert, hogy nem történt szellemi tulajdon elleni jogsértés, illetve annak veszélyeztetése, a bíróságnak jogában áll - az alperes kérelmére - a felperest arra kötelezni, hogy alperest kártalanítsa az intézkedés folytán elszenvedett sérelemért.

A fent ismertetett rendelkezések figyelembe vételével a perben olyan jogszabályi környezetben kellett az alperes vizontkeresetét elbírálni, amelyben az utóbb alaptalanná vált ideiglenes intézkedéssel okozott kárért való helytállási kötelezettségre vonatkozó, a jogintézményhez kapcsolódó szabályokat a hazai jogrendszer (Szt., 1959. évi IV. törvényben (a továbbiakban: régi Ptk.), régi Pp.) nem tartalmazott, a TRIPS Megállapodás és az Irányelv ugyanakkor a "kártalanítás", illetve a "megfelelő kártérítés" lehetőségének biztosítását a tagállam számára előírta, és az sem lehet vitás, hogy a biztosíték jogintézményének céljából, a biztosíték rendeltetéséből a megtérítési kötelezettség egyértelműen következik. Ezért függetlenül attól, hogy a perbeli időszakban jogszabály konkrétan nem rendelkezett az ideiglenes intézkedéssel okozott kár - biztosítékból való - megtérítésének részletes szabályairól, nem

fogadható el a felperesnek az az álláspontja, hogy emiatt az alperes viszontkeresetében érvényesített igény elutasításának van helye.

Az Európai Unió Bírósága a C-688/17. számú ítéletének (a továbbiakban: Európai Unió Bírósága ítélet) értelmezésének fényében helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a megtérítési igényre a régi Ptk. szerződésen kívül okozott kártérítés általános szabályai alkalmazandók, azonban az ideiglenes intézkedés jogintézménye és a szabadalmi jog sajátosságaiból fakadóan azzal, hogy a jogellenesség nem vizsgálendő, miután a "károkozó" ideiglenes intézkedés jogszabályon és a bíróság határozatán alapul.

Az Európai Unió Bírósága ítélet szerint az Irányelv 9. Cikk (7) bekezdésben szereplő "megfelelő kártérítés" fogalmát az uniós jog önálló fogalmaként, egységesen kell értelmezni (49. bekezdés), és a tagállami bíróságok a rájuk ruházott hatáskör gyakorlása során értékelhetik az előttük folyamatban levő ügy sajátos körülményeit (51. bekezdés). Az Európai Unió Bírósága általánosságban - tartalmilag - azt is megállapította, miszerint az a tény, hogy ha a kártérítés feltételei (az ideiglenes intézkedést valamely okból hatályon kívül kell helyezni, vagy utóbb megállapításra kerül, hogy nem történt szellemi tulajdonjogi jogsértés) valamely konkrét ügyben nem állnak fenn, nem jelenti azt, hogy a tagállami bíróságnak automatikusan és minden esetben kötelezniük kellene a kérelmezőt az alperes által az intézkedés miatt elszenvedett minden kár megtérítésére (52. bekezdés). Az Európai Unió Bírósága - válaszolva a feltett kérdésre - a "megfelelő kártérítés" fogalmát értelmezve úgy foglalt állást, hogy az Irányelv 9. cikkének (7) bekezdésével nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely úgy rendelkezik, hogy nem kell megtéríteni azt a kárt, amely annak következtében érte az adott személyt, hogy a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható lett volna [...] és - amennyiben e szabályozás lehetővé teszi - megfelelően figyelembe vegye, az ügy valamennyi objektív körülményét, ideértve a felek magatartását is, annak érdekében, hogy többek között meggyőződjön arról, hogy a kérelmező nem visszaélészerűen vette-e igénybe az említett intézkedéseket.

Az Európai Unió Bírósága ítélet fent ismertetett értelmezése szerint a tagállami bíróság a nemzeti szabályozás keretein belül figyelembe veheti az ügy valamennyi objektív körülményét és a felek magatartását is, azaz vizsgálhatja az alperes elvárhatóságnak megfelelő magatartását, illetve a felperes visszaélészerű joggyakorlását. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke, valamint az Európai Unió Bírósága állandó ítélkezési gyakorlata szerint az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásban hozott döntése a vitatott uniós jog értelmezését illetően a kérdést feltevő tagállami bíróság számára kötelező. Az előzetes döntéshozatali eljárásban hozott döntéssel az Európai Unió Bírósága egyértelműsíti és meghatározza az uniós szabályok jelentését és hatályát úgy, ahogyan azt már annak hatálybalépésétől fogva értelmezni és alkalmazni kell, vagy alkalmazni kellett volna. (C-92/11. RWE ítélet 58. bekezdés, C-173/09 Elchinov ítélet 29. bekezdés, C-62/14 Gauweiler és társa ítélet 16. bekezdés)

Mindezek tükrében nem volt elfogadható az alperes azon érvelése, amely a TRIPS Megállapodás és az Irányelv értelmezésével kizártnak tartotta a "tudatállapot" - helyesen: a felek magatartásának - vizsgálatát a megtérítési igény elbírálása során. Az alperesnek az objektív alapú, teljes kára megtérítését biztosító kártalanításra vonatkozó jogértelmezése azon alapul, hogy magatartása (piacra lépése) azáltal, hogy a szabadalom utóbb megsemmisítésre került, "visszamenőleges hatállyal" jogszerűvé vált, ezért a piacra lépés időpontjában tanúsított magatartás ("tudatállapot") nem értékelhető. Amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan rámutatott, a szabadalmi oltalom visszamenőleges hatállyal történt megszűnése csak a találmány engedély nélküli hasznosításától való tartózkodás kötelezettségét [Szt. 19. § (1) és (2) bekezdés] és az ebből fakadó jogellenességet (Szt. 35. §) szünteti meg, az általában elvárható magatartás tanúsításának kötelezettségét azonban nem. A szabadalom megsemmisítésének az alperesre nézve nem az a joghatása, hogy az alperes piacra lépése, azaz a valószínűsített bitorló magatartása jogszerűvé válik, hanem az, hogy nincs már olyan akadályozó jog, amely alapján a korábban sérelmezett tevékenységtől eltiltható lenne. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes tévesen "összemosza" a jogellenességet az elvárhatósággal. Az alperesnek a teljes kár megtérítésére (kártalanításra) vonatkozó jogértelmezésével szemben a kármegosztást nem a jogellenes, hanem az elvárhatóság mércéjének meg nem felelő magatartás eredményezi. Márpedig a szabadalom utóbb történt megsemmisítése nem változtat azon a tényen, hogy a piacra lépés időpontjában az alperes nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható. Az alperes álláspontjának elfogadása, az ideiglenes intézkedéssel okozott károk

feltétel nélküli, teljes megtérítése olyan absztrakt, a valóságtól elvonatkoztatott helyzetet eredményezne, amelyben kizárólag az érvényes joga alapján fellépő szabadalmas viselné a megsemmisítés kockázatát, míg ezzel szemben nem kerülhetne értékelésre az, hogy az utóbb alaptalanná vált ideiglenes intézkedés elrendelésére valójában az alperes más jogát sértő piacra lépése miatt került sor. Az ilyen megfontolás, amint arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt, nem egyeztethető össze a szellemi tulajdonvédelem jogintézményének létevel és az Irányelv innovációt és befektetést ösztönző céljával [(1) preambulum bekezdés].

Mindebből következően indokolatlan és szükségtelen az Európai Unió Bírósága ismételt előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése, miután a fent kifejtettek értelmében az, hogy a piacra lépését az alperes a szabadalom utólagos megsemmisítése folytán "visszamenőleges hatállyal" jogszerűnek minősíti, a jogvita érdemi elbírálása során nem értékelhető szempont, a közösségi jog értelmezésének szükségességét pedig nem veti fel.

Alaptalanul hivatkozott ugyanakkor arra a felperes, hogy a viszontkereset elutasításának azért is helye van, mert az Európai Unió Bírósága ítéletben foglaltakra tekintettel a szabadalom megsemmisítése nem teszi az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet megalapozatlanná. A Kúria egyetértett a felperesnek - az Európai Unió Bírósága ítélet 63. bekezdésében foglaltakkal egyezően - azzal az érvelésével, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelem "a priori" nem minősíthető megalapozatlannak akkor, amikor az érvényes szabadalom ellenére történő engedély nélküli forgalmazás a szabadalmasnak helyrehozhatatlan kárt okozna, ha az általa kért ideiglenes intézkedést késedelmesen rendelné el. Elfogadható az az általánosságban tett megállapítás is, hogy az ideiglenes intézkedés hatályon kívül helyezése sem feltétlenül eredményezi önmagában az ideiglenes intézkedés iránti kérelem megalapozatlanságát (Európai Unió Bírósága ítélet 64. bekezdés), hiszen az ideiglenes intézkedés hatályon kívül helyezésére sor kerülhet például az oltalom időközben lejárat miatti megszűnése okán, vagy mint a perbeli esetben, az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértése miatt is. Mindebből azonban tévesen jutott a felperes arra a következtetésre, hogy önmagában a szabadalom utólagos megsemmisítése és a bitorlási kereset elutasítása nem teszi megalapozatlanná az ideiglenes intézkedést. Ilyen értelmezésre az Európai Unió Bírósága ítéletből nem lehet jutni. Az Európai Unió Bírósága ítélet a "megfelelő kártérítés" fogalmának értelmezése során az alapügyre vonatkoztatva az ideiglenes intézkedéssel okozott károk megtérítését - egyéb feltételek mellett - egyértelműen a szabadalom megsemmisítésétől teszi függővé (71. bekezdés). Az Európai Unió Bírósága ítélet értelmezésének figyelembe vételével a perbeli esetben az állapítható meg, hogy a szabadalmi oltalom fennállása alatt a találmány engedély nélküli hasznosításával szemben az ideiglenes intézkedés iránti kérelem a szabadalom utólagos megsemmisítése folytán, utóbb vált megalapozatlanná, amely az ideiglenes intézkedéssel okozott kár megtérítésére ad alapot. A kérelem megalapozatlanságának visszamenőleges hatályát az teszi megállapíthatóvá, hogy a szabadalom megsemmisítése a keletkezésére visszaható hatállyal történik, azaz nincs olyan jog, amely a találmány szerinti megoldás alkalmazását bárki számára akadályozná. [A kifejtettekhez hasonló jogértelmezésen alapul a 2022. január 1-től hatályos, 2021. évi CXVII. törvény 25. § (4) bekezdésével beiktatott Szt. 104. § (12a) bekezdése is.] Más kérdés az, hogy a perbeli esetben az ideiglenes intézkedés hatályon kívül helyezésére, majd ezt követően az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elutasítására a szabadalom megsemmisítését megelőzően került sor, amelynek nem az ideiglenes intézkedés iránti kérelem megalapozatlansága, hanem az intézkedéssel okozott kár megtérítése iránti igény érvényesíthetőségének időtartama szempontjából van relevanciája.

Az Európai Unió Bírósága ítéletben kifejtett jogértelmezés alapul vételével az eljáró bíróságok a régi Ptk. rendelkezéseinek [4. § (4) bekezdés, 339. § (1) bekezdés, 340. § (1) bekezdés] kiegészítő alkalmazásával vizsgálták az ideiglenes intézkedéssel a hátrány bekövetkezését és az okozati összefüggés kérdését, valamint azt, hogy a felek úgy jártak-e el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, majd ennek alapján a kármegosztás mértékét.

Az Európai Unió Bírósága ítéletben kifejtett értelmezés szerint, a régi Ptk. kártérítési szabályainak figyelembe vételével helytállóan vizsgálták az eljáró bíróságok az ügy körülményei és a felek magatartása alapján azt, hogy az Irányelv 9. cikk (7) bekezdésének a "megfelelő kártérítésre" vonatkozó előírására tekintettel a felperes milyen mértékű megtérítési kötelezettsége biztosítja az utóbb alaptalanná vált ideiglenes intézkedéssel okozott kár "megfelelő" kompenzációját.

Pfv.VIII.20.692/2021/5.

I. Nem idéz elő a deviza alapú kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét eredményező semmisségi okot önmagban az, hogy az adós az érdekeivel ellentétesnek nyilvánítja az árfolyamrész és az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelenségének orvoslását szolgáló jogszabályi rendelkezéseket. Nem a fogyasztó nyilatkozatától függ, hogy félre kell-e tenni a DH törvényeknek a tisztességtelenség orvoslására irányuló rendelkezéseit a 93/13/EGK Irányelv 6. cikkének sérelme miatt, hanem attól, hogy ezen jogszabályi rendelkezések lehetővé tették-e azon ténybeli és jogi állapot helyreállítását, amelyben a felperes az árfolyamrészre vonatkozó kikötés hiányában lett volna.

II. Nem szükséges, hogy a tájékoztatás kifejezetten figyelmeztessen arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben annak alapján a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázat esetlegesen jelentős gazdasági következményeit.

III. A törlesztési kötelezettség megszegése a szerződés felmondására alapot adó súlyos szerződésszegés; a hátralék feltüntetésének elmulasztása, a feltüntetett hátralék esetleges helytelensége nem tekinthető jogosulti késedelemnek.

1. A felperes felülvizsgálati kérelmében a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezéseivel kapcsolatosan a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209. § (4) bekezdését hivatkozta. A Kúria a felülvizsgálati hivatkozást annak ellenére is érdemben találta vizsgálhatónak, hogy a szerződés megkötésének időpontjában a hivatkozott rendelkezés nem a későbbi szöveggel volt hatályban, figyelemmel arra, hogy az 1994. évi I. törvénnyel kihirdetett Társulási Megállapodás, illetve az Európai Unióhoz való csatlakozás folytán a nemzeti bíróság a nemzeti jogrend valamennyi szabályát az adott területen alkalmazandó irányelv szövegének és céljának – így a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikkének – megfelelően köteles értelmezni oly módon, hogy az Irányelv által követett céllal összhangban álló eredményre jusson, kivéve ha az contra legem jogértelmezéshez vezetne (Európai Unió Bírósága C-26/23. számú ítélet). Mivel a magyar jog egyetlen 2009. május 22-e előtti szabályából sem vezethető le, hogy a nem megfelelően átültetett Irányelv érthetőségre, világosságra vonatkozó szabályai nem alkalmazhatóak, ezért az Irányelv alapján kell a vonatkozó szabályokat értelmezni (2/2014. Polgári jogegységi határozat III.1. pont).

2. Az árfolyamkockázatot telepítő szerződési rendelkezés a felperesi hivatkozással ellentétben nem egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő szerződési kikötés, annak tisztességtelensége tárgyában a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) 4. § (1) bekezdése nem állított fel vélelmet, a szerződési kikötés tisztességtelensége adott szerződésre vonatkozó, egyedi bizonyítás eredményeként állapítható meg csupán. A perbeli árfolyamkockázati tájékoztatást a Kúria több esetben (Gfv.VII.30.319/2019/7., Gfv.30.020/2018/5, Gfv.30.371/2020/7, Pfv.I.20.115/2021/5, Pfv.I.21.338/2020/8.) is vizsgálta, melynek eredményeként annak világos és érthető jellegét állapította meg; jelen perben sem merült fel olyan körülmény, amely ettől eltérő következtetésre adott volna alapot.

A felperes már a szerződés megkötését megelőzően aláírt egy tájékoztatást, amely áttekinthető szerkezetben, egyértelmű, érthető tartalommal rögzíti a kockázat fennállását és alapvető okát, miszerint a kölcsön összegét a bank devizában tartja nyilván és az adós arra vállal kötelezettséget, hogy azt devizában fizeti vissza. Emellett a szerződés VII. fejezete árfolyamkockázati klauzulát rögzít, amely szerint az adósnak jelentős árfolyamkockázata keletkezhet, amennyiben az árfolyam jelentősen változik. A szerződés VII. fejezetét nem önmagában, hanem a szerződéskötés előtt adott tájékoztatással összefüggésben, arra tekintettel kell értelmezni, mely utóbbi kifejezetten kiemeli, hogy az árfolyamváltozás előre nem látható és ki nem számítható többletköltséget okozhat az adós számára. A szerződés és az előzetes tájékoztatás együttes értelmezése mellett az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes sem feltételezhette alappal, hogy a jelentős kockázat a VII.1. pontban szerepeltetett, a pótfedezet szolgáltatási kötelezettség körében meghatározott 5%, és csupán ennek bekövetkezésével számolhat. Figyelemmel a VII.1. pont „legalább 5%” megszövegezésére és a szerződéskötést megelőző tájékoztatásra is, a szerződés ezen pontja nem volt megtévesztő.

Az Európai Unió Bírósága már több határozatában (így a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott C-51/17. számú ítélet mellett a C-186/16. számú ítéletben és a C-227/18. számú végzésben) is foglalkozott

azzal, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás mely esetben minősíthető világosnak és érthetőnek. E határozatok szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A Kúria ezen döntéseket is figyelembe véve a BH2021. 141. szám alatt közzétett határozatában (Gfv.VII.30.090/2020/9. szám) akként foglalt állást, hogy a tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós kockázat, amely akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Ennek a követelménynek pedig az a tájékoztatás felel meg, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészek mértéke – az árfolyamváltozástól függően – csökkenhet vagy emelkedhet, hanem arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek. Az Európai Unió Bírósága C-227/18. számú végzésében kifejtettek szerint nem szükséges, hogy a tájékoztatás kifejezetten figyelmeztessen arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben annak alapján a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázat esetlegesen jelentős gazdasági következményeit.

Az eljáró bíróságok a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdésének megsértése nélkül jutottak arra a következtetésre, hogy a perbeli tájékoztatás megfelel ezen követelményeknek.

A szerződés megkötését megelőzően adott tájékoztatás az Európai Unió Bírósága C-51/17. szám alatti ítélete 74. pontjának megfelelően kitért arra is, hogy a kiválasztott deviza kamatlába változhat, a piac kedvezőtlen alakulása miatti többlet terhet az adós köteles viselni (azt a bank nem tudja átvállalni). A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal ellentétben a jogerős ítélet nem csupán rögzíti a tájékoztatás e tartalmát, hanem azt értékelve mondja ki, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési rendelkezés e miatt sem tekinthető tisztességtelennek [22].

Mivel a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét a Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani (2/2014. Polgári jogegységi határozat III.1. pont).

3. A felperes érvelésével szemben az Európai Unió Bírósága C-118/17. számú ítéletből nem következik az árfolyamrész tartalmazó deviza alapú szerződések megsemmisítése (Kúria Pfv.I.20.095/2020/7.). Az Európai Unió Bírósága ítéletében – utalva a C-51/17. számú ítélet 62–64. pontjára is – rögzítette, hogy a nemzeti jogalkotónak azon megközelítése, hogy az árfolyamrészre vonatkozó szerződési feltételek törvényi módosítása mellett érvényben tartotta a kölcsönszerződéseket, megfelel az uniós törvényhozó által az Irányelv és – többek között – annak 6. cikke (1) bekezdésének keretében követett célkitűzésnek (a felek közötti egyensúly helyreállítása a szerződés egésze érvényességének fenntartásával, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánításával érhető el [40]). Ezért nem találta ellentétesnek az Irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével azon nemzeti szabályozást, amely az eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy helyt adjon a kölcsönszerződés valamely, árfolyamrészrel kapcsolatos rendelkezésének tisztességtelen jellege miatti megsemmisítésére irányuló olyan kérelemnek, mint amilyen az alapügyben szerepel, feltéve hogy az ilyen szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása lehetővé teszi azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen szerződési feltétel hiányában lett volna [45]. Nem a fogyasztó nyilatkozatától függ, hogy félre kell-e tenni a DH törvényeknek a tisztességtelenség orvoslására irányuló rendelkezéseit az Irányelv 6. cikkének sérelme miatt, hanem attól, hogy ezen jogszabályi rendelkezések lehetővé tették-e azon ténybeli és jogi állapot helyreállítását, amelyben a felperes az árfolyamrészre

vonatkozó kikötés hiányában lett volna (Európai Unió Bírósága C-932/19. számú ítélet). A DH1 törvény 3. § kimondta az árfolyamrés tisztességtelenségét és rendelkezett arról, hogy annak helyébe az MNB hivatalos deviza árfolyama lép, a DH2 törvény a pénzügyi intézetek elszámolási kötelezettségét írta elő, melyre tekintettel helyreállt az a jogi állapot, amelyben a felperes az eltérő árfolyamkikötés hiányában lett volna (Kúria Pfv.VIII.20.548/2021/9.).

Pfv.VIII.20.783/2021/6.

A világosság és az érthetőség követelményének megfelel az árfolyamkockázatról tájékoztatás, amely tartalmazza, hogy a törlesztőrészletek mértéke - az árfolyamváltozástól függően - csökkenhet, vagy emelkedhet, továbbá arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek.

Bár a felperesek árfolyamkockázati tájékoztatás elégtelenségével kapcsolatos érvelése alkalmas volt az érdemi vizsgálatra, az nem foghatott helyt. Az Európai Unió Bírósága ugyanis – egyebek mellett – a C-186/16., C-51/17. és C-227/18. számú határozataiban rögzítette azt, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás mely esetben minősíthető világosnak és érthetőnek. Eszerint az árfolyamkockázati tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

Az Európai Unió Bírósága idézett döntéseinek tükrében a Kúria a BH 2021.141. szám alatt közzétett Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatában összegezte az árfolyamkockázati tájékoztatással kapcsolatos gyakorlatát. Eszerint a tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós kockázat, amely akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Ennek a követelménynek pedig az a tájékoztatás felel meg, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészletek mértéke – az árfolyamváltozástól függően – csökkenhet vagy emelkedhet, hanem arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek.

Az eljárás bíróságok jogszabálysértés nélkül jutottak arra a következtetésre, hogy a perrel érintett árfolyamkockázati tájékoztatás ezeknek a követelményeknek megfelel, mert az alapján egy átlagos fogyasztó nem csupán azt ismerhette fel, hogy a forint a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni tudta ennek – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. Ennek oka az, hogy az Ügyféltájékoztató közérthető módon mutatta be a devizahitelek árfolyam- és kamatkockázatát, amelyet táblázatba foglalt adatokkal szemléltetett. Emellett kifejezetten felhívta a figyelmet arra, hogy az árfolyamkockázat hatással van mind a folyósítandó hitelösszegek, mind a törlesztőrészletek (tőke-, kamat- és kezelési költségtartozás) mértékére, továbbá figyelmeztette a fogyasztókat arra, hogy a törlesztőrészletet ne tekintsék fixnek, hanem kalkuláljanak a jövőbeni törlesztőrészlet esetleges jelentős ingadozásával, illetve tartós növekedésének lehetőségével is. Mindezt a kölcsönszerződések 10. pontjában foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat azzal egészítette ki, hogy az előfinanszírozási időszak és a futamidő alatt a forint a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása (azaz a folyósításkor érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése) esetén a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Ezen tájékoztatás alapján egy átlagos fogyasztó felismerhette, hogy az árfolyam- és kamatkockázat negatív következményei beláthatatlanok lehetnek, vagyis nincs kalkulálható felső határuk. Ennek tükrében a felperesek alap nélkül hivatkoztak arra, hogy az alperesek jogelődjének szó szerint is tájékoztatnia kellett volna az I. rendű felperest arról, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az Európai Unió Bírósága C-227/18. számú végzése szerint

ugyanis az árfolyamkockázati tájékoztatás enélkül is minősíthető világosnak és érthetőnek. Mindezek miatt a Kúria a perbelivel megegyező árfolyamkockázati tájékoztatást már több közzétett határozatában is jogszabályszerűnek tekintette (Gfv.VII.20.415/2019/7., Gfv.VII.30.088/2020/10., Pfv.VII.20.974/2019/5., Pfv.I.20.175/2020/11., Pfv.I.20.823/2019/5.).

Ezt meghaladó tájékoztatási kötelezettség az alperesek jogelődjét annak kapcsán sem terhelte, hogy az I. rendű felperesnek a perrel érintett szerződési konstrukció szerint a tőketörlesztést az előfinanszírozási időszak és az ezt követő 10 éves halasztás időtartama után kellett megkezdenie. Az alperesek jogelődje által adott árfolyamkockázati tájékoztatás alapján ugyanis egy átlagos fogyasztó felismerhette, hogy az árfolyamváltozás kihathat a jövőben esedékessé váló fizetési kötelezettségeinek mértékére is, azaz akár jelentősen is megnövelheti a halasztást követően törlesztendő tőketartozás összegét. Mivel pedig a tájékoztatás e tekintetben is világos és érthető volt, a felperesek alap nélkül hivatkoztak arra, hogy az eljáró bíróságoknak a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209. § (2) bekezdése alapján vizsgálniuk kellett volna az árfolyamkockázatot az adósra hárító szerződési kikötés kapcsolatát az I. rendű felperes által megkötött életbiztosítási szerződéssel. Ahogy ugyanis azt az Európai Unió Bírósága a C-51/17. számú ítéletének 68. pontjában megállapította: a deviza alapú kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötése e szerződés elsődleges tárgyát határozza meg. A Ptk. 209. § (4) bekezdése értelmében pedig a szerződés elsődleges tárgyához tartozó kikötés tisztességtelenségét, ennek keretében pedig e kikötésnek más szerződésekhez való viszonyát a Ptk. 209. § (2) bekezdése alapján csak akkor lehetett volna megvizsgálni, ha az nem lett volna világos és érthető. Mivel ez a feltétel jelen esetben nem állt fenn, ezt a vizsgálatot az eljáró bíróságoknak nem kellett elvégezniük.

Pfv.VIII.20.860/2021/10.

I. Amennyiben a fél által állított érvénytelenségi okokat az érvénytelenség megállapítása iránti perben a bíróság jogerős elbíralta, ezeket a fél egy később indított végrehajtás megszüntetése iránti perben sem teheti vitássá.

II. Jogazonosság az érvényesíteni kívánt jog és az alapján alkalmazandó jogszabályok azonosságát feltételezi. Az Európai Unió Bíróságainak a már jogerősen elbírált ügyben érvényesített jogot érintő döntéseire hivatkozás nem jelent újabb érvényesített jogot, csupán az érvényesíteni kívánt joghoz kapcsolódó új érveket, így a jogazonosságot nem érinti.

1. A tárgyalás felfüggesztése a felperesek által megjelölt, az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban lévő egyik eljárásra tekintettel sem indokolt. A tárgyaláson hivatkozott C-347/21. szám alatti előzetes döntéshozatali eljárás büntetőeljárással kapcsolatos, a 2016/343 irányelv és a 2013/48 irányelv értelmezésére irányul, jelen perrel semmilyen összefüggést nem mutat. A C-379/21. szám alatti előzetes döntéshozatali eljárásban a kezdeményező bíróság a szerződési feltételek esetleges tisztességtelen jellegének hivatalbóli vizsgálatával kapcsolatosan kérte a bíróság állásfoglalását olyan ügyben, amelyben az adós az azonnali fizetést elrendelő bírósági határozat meghozataláig nem vesz részt; emellett az előterjesztő arra a kérdésre keres választ, hogy kötik-e a nemzeti bíróságot egy felsőbb fokú bíróság utasításai, amelyek a nemzeti jog értelmében kötelezőek, abban az esetben, ha azok nem veszik figyelembe a fogyasztói szerződésben szereplő valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének következményeit. A szerződési kikötés tisztességtelenségének hivatalból történő vizsgálata kapcsán az Európai Unió Bírósága több esetben, így a C-397/11. és C-511/17. számú ügyben, míg a felsőbb bíróságok döntéséhez kötöttség kérdésében a C-118/17. szám alatti ügyben már kifejtette álláspontját. Mindezek alapján a Kúria elutasította a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmet.

2. A Kúria ezt követően azt vizsgálta, hogy a felperesek által előterjesztett előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti kérelem vonatkozásában az EUMSZ 267. cikk (3) bekezdése szerinti előterjesztési kötelezettség fennáll-e. Az Európai Unió Bírósága a Szerződések értelmezése és az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése tekintetében rendelkezik hatáskörrel, ilyen kérdés felmerülése esetén kérhető döntése [EUMSZ 267. cikk (1) és (2) bekezdés]; valamint ha a kért előzetes döntés szükséges a kérdést előterjesztő bíróság által az előtte folyamatban lévő ügyben kialakítandó ítélet meghozatalához (Miasto Łowicz és Prokurator Generalny

ítélet, C-558/18 és C-563/18, IS ítélet C-564/19.) Nem köteles a bíróság a közösségi jog értelmezésére vonatkozóan felmerült kérdést a Bíróság elé terjeszteni, ha a kérdés nem releváns, vagyis abban az esetben, ha a kérdésre adott válasz nem befolyásolhatná érdemben a jogvita megoldását; a hivatkozott közösségi jogi rendelkezést az Európai Unió Bírósága már értelmezte, még ha a vitás kérdések szigorúan véve nem azonosak is; illetve, ha a közösségi jog helyes értelmezése nyilvánvaló (Európai Unió Bírósága C-283/81., CILFIT ítélet [10], [13], [14] és [16] bekezdés.) Az előzetes döntéshozatal iránti eljárás nem jelent újabb jogorvoslati fórumot a fél számára. A felperesek által feltenni indítványozott 1. kérdéshez kapcsolódóan a res iudicata elvének alkalmazásáról az Európai Unió Bírósága a jogerős ítéletben felhívott, illetőleg a felperesek által is idézett ítéletekben (például a Hochtief Solutions AG Magyarországi Fióktelepe ügyében hozott C-620/17. szám alatti, C-421-14. szám alatti Banco Primus ítélet, C-40/08. szám alatti Asturcom Telecomunicaciones SL ítélet) már adott értelmezést. Mindezek alapján a 2. feltenni kívánt kérdés lényege annyi maradt, hogy a fél pervesztessége folytán a jogszabályi rendelkezések alapján van-e helye a kötelezettség állami kényszerrel érvényesítésének, amely túlzottan általános felvetés, és önmagában a jogvita elbírálása szempontjából irreleváns. A 3. kérdéshez hasonló indítvánnyal kapcsolatban pedig az Európai Unió Bírósága már kifejtette: önmagában az esetleges kapcsolat az alapeljárás érdeme és a Charta 47. cikke, sőt tágabb értelemben az EUSZ 19. cikke között, nem elegendő az EUMSZ 267. cikk szerinti szükségesség kritériumának való megfeleléshez (IS ítélet C-564/19.). A felperesek az előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti indítványukat a felülvizsgálati tárgyaláson kiegészítették, azonban az általuk feltenni indítványozott, az igazságszolgáltatás alapvető elveit érintő további kérdés szintén túlzottan általános maradt. A Kúria ezért a felperesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét az 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 155/A. § (2) bekezdése szerint elutasította.

3. A kölcsönszerződés érvénytelenségének vizsgálata a felperesek által előadott indokok alapján a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti per tárgya volt, a jelen perben vizsgálható körben a jogerős ítélet részletesen kitért az Európai Unió Bírósága által hozott döntések tartalmára és azokra figyelemmel hozott döntést, amely nem ellentétes a C-321/20. szám alatti ítélettel. A jogerős ítélet a jogerő elvének érvényre juttatásával sem a közösségi jog egységességét, sem hatékonyságát nem sérti (C-439/19. számú ítélet). A kifejtettek szerint a szerződés érvénytelensége iránti perben hozott ítélet jogerejénél fogva az érvénytelenség azon perben már hivatkozott okai jelen perben nem voltak vizsgálhatóak. Az Európai Unió Bírósága által adott értelmezés szerint a fogyasztóvédelem nem abszolút jellegű, arra hivatkozva a jogerő elve nem törhető át; az uniós jog akkor sem írja elő a nemzeti bíróságnak, hogy eltekintsen a bírósági határozatokat jogerőre emelő belső eljárási szabályok alkalmazásától, ha ez lehetővé tenné valamely, a 93/13 irányelvben foglalt rendelkezés megsértésének orvoslását (Banco Primus ítélet, C-421/14.) A hatékony bírói jogvédelem elve kizárólag egy bírósághoz való fordulás jogát biztosítja, a felperesek által hivatkozott érvénytelenségi okokat a bíróság az érvénytelenségi perben érdemben vizsgálta, nem sértve az Európai Unió Bírósága C-824/18. szám alatti ítéletében foglaltakat.

Pfv.I.21.161/2021/10.

A világos és érthető árfolyamkockázati tájékoztatás nem tisztességtelen.

A szerződés célját illetően a Kúria fenntartotta a Pfv.I.20.521/2020/9. számú és a Pfv.I.21.135/2020/6. számú ítéletében kifejtetteket, melyek szerint az alacsony mértékű törlesztő részlet nem lehet valamely szerződés célja (kauzája). Kölcsönszerződés esetén a szerződés célja általában egy vagyontárgy megvásárlása, vagy egy beruházás pénzügyi fedezetének teljes vagy részbeni biztosítása, illetve bármely más, a kölcsönfelvevő által elérni kívánt cél, melynek eléréséhez az alacsony törlesztő részletek nem célt, csupán kedvezőbb feltételeket jelentenek. A kölcsön felvételére jelen esetben sem azért került sor, hogy a felperesek fizethessék az alacsony részleteket, hanem az, hogy biztosítsák a lakásfelújítás anyagi háttérét (ahogyan azt az I. rendű felperes a 2019. október 10-én megtartott tárgyaláson személyesen előadta). A törlesztőrészek nagysága valóban lényeges szerződési feltétel, melyet a perbeli szerződés esetében – a konstrukció lényegéből fakadóan – nagyban befolyásolt a lerovó pénznemnek (HUF) a kirovó pénznemhez (CHF) viszonyított árfolyam változása. Az ezzel kapcsolatos tájékoztatás nem megfelelő, ha az előbbieket szerinti változás kockázata az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem volt érthető, nem volt világos, nem volt átlátható.

Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205.§ (3) bekezdésének értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel megkötésre kerülő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az 1996-os Hpt. 203. §-a akként konkretizálja, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, melynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja. A rendelkezésre álló iratok azt igazolják, hogy a felperesek írásbeli tájékoztatást kaptak, a szerződéskötés napján kockázatteltáró nyilatkozatot írtak alá. A kölcsön folyósításának egyik feltétele volt, hogy a felperesek a deviza finanszírozás kockázata elnevezésű nyilatkozatot aláírják és az alpereshez benyújtják. A külön okiratba foglalt kockázatteltáró nyilatkozaton túlmenően az egyedi szerződés VII. pontjában „svájci frank klauzula” címszó alatt szerepel az árfolyamkockázattal kapcsolatos további tájékoztatás, melynek 2. alpontjában a felperesek kijelentették: megértették az alperes azon felvilágosítását, mely szerint a kölcsön esetében „jelentős” árfolyamkockázatuk keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem svájci frank forrás. Ezen információ ismeretében is igénybe kívánják venni a kölcsönt.

Az előbbieket szerinti külön nyilatkozat és a szerződés VII. pontjában foglaltak alapján az állapítható meg, hogy a felperesek a szerződéskötést megelőzően kaptak tájékoztatást az árfolyamkockázatról. Az árfolyamkockázati tájékoztatást a szerződéskötést megelőzően írták alá, ezt követően pedig megkötötték a szerződést, ami tartalmazta a svájci frank klauzulát. Ezek ellenkezőjére utaló adat nincsen, a felperesek ezt a körülményt nem vitatták. A felperesek az eljárás korábbi szakaszában nem, csupán a felülvizsgálati érveik kiegészítését tartalmazó Pfv.7. sorszámú beadványukban hivatkoztak arra, hogy az árfolyamkockázatot feltáró nyilatkozatot a szerződés aláírását követően mutatták meg részükre. Korábbi kereseti hivatkozás hiányában a perben eljáró bíróságok nem foglalhattak állást ebben a kérdésben, így csupán megjegyzi a Kúria, hogy a felperesek állítását a rendelkezésre álló okiratok nem igazolják.

Az árfolyamkockázati tájékoztatás „megfelelőségét” illetően a kockázatteltáró nyilatkozatban és a szerződés VII. pontjában foglaltakat együttesen kellett figyelembe venni és értékelni, így e dokumentumok együttesen képezték a vizsgálat tárgyát.

Az Európai Unió Bírósága árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

Az alperes árfolyamkockázati tájékoztatójában szerepel, hogy az idegen deviza átváltási aránya a napi piaci mozgások hatására változhat, az esetlegesen kedvezőtlen árfolyamváltozás előre nem látható, előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. A felperesek érvelésével ellentétben az alperes nem számolt stabil árfolyammal, ezzel szemben éppen arról tájékoztatta a felpereseket, hogy a deviza átváltási aránya változhat.

Az adott esetben az árfolyamkockázati tájékoztató tartalmazza annak a mechanizmusnak az ismertetését, mely szerint, ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a tőkeösszeg és kamata megfizetéséhez szükséges forint összeg. A kölcsön kamatait a kiválasztott deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alakuló elszámoló áruk (LIBOR, EURIBOR) határozzák meg. A kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követhet.

A felpereseket terhelte az árfolyamkockázat, hiszen az szerepel az alperes árfolyamkockázati tájékoztatójában, hogy az alperes nem tud kötelezettséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt a felpereseknél bekövetkező többletterhet átvállalja.

Az egyedi kölcsönszerződét VII. pontjában szerepel, hogy a felperesek megértették az alperes azon

felvilágosítását, mely szerint jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik és a kölcsön fedezete nem svájci frank forrás. Eszerint a felperesek tisztában voltak a devizában nyilvántartott kölcsön felvételének esetlegesen súlyos következményeivel, hiszen azt tudták, hogy a jövedelmük forintban keletkezik, amelyből svájci frank alapú kölcsönt kell törleszteniük.

Nem kizárt az, hogy a felperesek az alacsonyabb kamatozás miatt választották a deviza alapú kölcsönt, ennek ellentételezéseként azonban számolniuk kellett a devizában nyilvántartott kölcsön esetleges súlyos következményeivel a kedvezőtlen árfolyamváltozás következtében, az alacsonyabb kamatra vonatkozó várakozásuk teljesült is. Az árfolyamváltozás irányát és mértékét az alperes nem tudta előre meghatározni.

Az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy megfelelő tájékoztatást adott a felpereseknek az árfolyamkockázatról. Ha pénzügyi okiratokkal igazolja, hogy a részletes tájékoztatást (az 1996. évi CXII törvény (a továbbiakban: r Hpt.) 203.§-a szerint írásban) adott az ügyfele részére, az okiratokban feltárta előtte a szerződéses ügyletben őt érintő kockázatot és az ügyfél a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, elfogadta, ebben az esetben a fogyasztóra száll annak bizonyítása, hogy nem megfelelő tájékoztatást kapott, az mégsem volt világos és érthető.

Az alperes tájékoztatása következtében a felperesek valós képet tudtak alkotni az őket esetlegesen terhelő pénzügyi kötelezettség mértékéről, reálisan fel tudták mérni az általuk vállalt kockázatot és annak lehetséges következményeit is. A külön árfolyamkockázati tájékoztató minden pontja arra utal, hogy az árfolyamkockázat valós. Az adott esetben az alperes által adott árfolyamkockázati tájékoztatás tartalma megfelel az rHpt. 203.§-ában előírtaknak, a 2/2014. PJE jogegységi határozatban, továbbá a C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú előzetes döntéshozatali ügyekben született határozatokban foglaltaknak.

A PSZÁF 9/2006. (XI.7.) ajánlása (a továbbiakban: PSZÁF ajánlás) nem jogszabály, így ha a pénzügyi intézet nem jár el körültekintően a hitelbírálat során, önmagában ez még nem eredményezi az adott szerződés érvénytelenségét. Gondos hitelbírálat esetén is fennáll az árfolyamkockázat. A hitelező felelőssége a körültekintő hitelbírálat, s ezt elmulasztja, annak lehet az a következménye, hogy elmarad a kölcsönfelvevő részéről az önkéntes teljesítés és a hitelező igénye érvényesítése érdekében kénytelen peres eljárást, vagy ha lehetősége van rá, közvetlen végrehajtást kezdeményezni. A felperesek sem tudtak a hitelbírálattal összefüggésben megsértett jogszabályi rendelkezést megjelölni. Amennyiben a hitelbírálattal összefüggő felülvizsgálati érvelés helytálló lenne, annak – figyelemmel az rPtk. 200.§ (2) bekezdésében foglaltakra – akkor sem lenne a perbeli szerződés semmissége a következménye. Ezzel a kérdéssel a Kúria a Gfv.VII.30.494/2018. számú ügyben foglalkozott és az ügyben hozott 3. sorszámú ítélete [19] pontjában rámutatott arra, hogy a bírói gyakorlat szerint a más jogági szabályokat sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza, továbbá, ha az a törvény értelmezéséből, az összes körülményből következik, márpedig a hitelbírálat esetleges nem gondos lefolytatása a megkötött szerződés érvénytelenségét nem eredményezi.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben előadottak tévedésre, megtévesztésre is utalnak, azonban a felek jogviszonyára irányadó rPtk. 236.§ (1) bekezdésének megfelelően a tévedés és a megtévesztés a szerződés megtámadására adhat alapot, a megtámadást viszont a tévedés, vagy megtévesztés felismerésétől számított egy éven belül írásban kell közölni a másik féllel, a közlés érvénytelensége esetén pedig az igényeket haladéktalanul kell a bíróság előtt érvényesíteni. Azt a felperesek maguk sem állították, hogy a perbeli szerződést megtámadták volna és erre utaló adatok a peranyagból sem tűnnek ki.

Az adott szerződéses konstrukciót a felperesek elfogadták, megkötötték a szerződést, a felpereseknek a szerződéses konstrukcióra – annak vélt hiányosságaira – vonatkozó általánosságokban mozgó, konkrétumok nélküli kifogásaival a Kúria érdemben foglalkozni nem tudott.

Az I. rendű felperes személyesen adta elő, hogy a szerződés megkötését megelőzően érdeklődtek az egyes szerződéses konstrukciókról, arra törekedtek, hogy alacsony kamatozású kölcsönt vegyenek fel, a tájékozódást követően döntöttek a perbeli kölcsön felvételéről. A reklámok szerződéskötésre gyakorolt hatását illetően arra mutatott rá a Kúria, hogy azok nem váltak az egyedi szerződés részévé, a szerződéskötésre gyakorolt hatásuk nem bizonyított, a felperesek nem a reklámokat fogadták el, hanem

az ismert tartalmú szerződést kötötték meg az alperessel.

A C-609/19. számú előzetes döntéshozatali ügyben az Európai Unió Bírósága francia érvénytelenségi perrel összefüggésben adott választ a nemzeti bíróság által feltett kérdésekre. Az előzetes döntéshozatali eljárásban érintett per kiindulópontja eltér a jelen perbeli ügytől, hiszen az Európai Unió Bírósága döntésének indokolásából kitűnik: abban az ügyben a kölcsönszerződés – a jelen perbelitől eltérő szerződési konstrukció miatt – említést sem tett az árfolyamkockázatról. Az Európai Unió Bírósága által vizsgált szerződés kiindulópontja az volt, hogy az EUR és a CHF paritása nem változik, ezért a szerződő felek egyáltalán nem említették meg az árfolyamkockázatot. Ezzel szemben a jelen perbeli esetben az alperes tájékoztatta a felpereseket az árfolyamkockázatról. Az alperes eljárása megfelelt az Európai Unió Bírósága korábbi határozataiban (így a C-186/16., a C-51/17. és a C-118/17. számú határozatokban) a jelen perbelihez hasonló szerződési kikötések kapcsán említett szempontoknak.

Az Európai Unió Bírósága a C-609/19. számú ügyben – a felülvizsgálati érveléssel ellentétben – arra a következtetésre jutott, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló a Tanács 93/13/EGK irányelvének 3. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely kölcsönszerződés azon feltételei, amelyek előírják, hogy a számla pénzneme a deviza, a fizetés pénzneme pedig az euró és amelyek következtében az árfolyamkockázatot – amelynek felső határa nem korlátozott – a kölcsön felvevő viseli, a felek említett szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhet elő a fogyasztó kárára, amennyiben a szolgáltató az átláthatóság követelményét a fogyasztóval szemben tiszteletben tartva nem számíthatott észszerűen arra, hogy ez utóbbi az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.

A perbeli esetben a felperesek – megfelelő tájékoztatást követően – elfogadták azt, hogy az árfolyamváltozás következtében a törlesztő részlet akár jelentős mértékben is megemelkedhet, az árfolyamváltozásból eredő kockázat viselését teljes mértékben ők vállalták. Az árfolyamváltozást illetően felső határt nem állapítottak meg, azaz a felpereseket terhelő árfolyamkockázat nem korlátozott.

A C-609/19. számú előzetes döntéshozatali határozatból az állapítható meg: a nemzeti bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy a szolgáltató tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy a fogyasztó az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az általa támasztott feltételt. A jelen perbeli esetben az alperes világos és átlátható árfolyamkockázati tájékoztatást adott a felpereseknek, a felperesek pedig az árfolyamkockázati tájékoztatás megismerését követően elfogadták, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot viselik, megkötötték a perbeli szerződést és felvették a kölcsönt.

A tagállami bíróságoknak döntéshozataluk során követniük kell az Európai Unió Bírósága határozataiban foglaltakat, azonban ezen követelmény ellenére sem lehet eltekinteni azon körülménytől, hogy az Európai Unió Bírósága elé kerülő ügyekben (is) a tényállások általában különbözőek, és az Európai Unió Bírósága határozataiban foglaltak alkalmazása során sem érvényesülhet egy mindent felülíró automatizmus. Emellett az Európai Unió Bírósága-nak olyan értelmezésre kell szorítkoznia, amely a konkrét ügyben a nemzeti bíróság által felhasználható; csak a konkrét ügyben felmerülő tények tükrében kell értelmezést nyújtania (Meilicke-ítélet, C-83/91.)

Az Európai Unió Bírósága a C-670/20. számú ügyben nem minősítette az alperes árfolyamkockázati tájékoztatását, ez nem is tartozik a hatáskörébe, a nemzeti bíróság feladata annak megállapítása, hogy egy adott árfolyamkockázati tájékoztatás megfelel-e a világosság és érthetőség követelményének. Az Európai Unió Bírósága a C-670/20. számú ügyben azt határozta meg, hogy milyennek kell lennie egy árfolyamkockázati tájékoztatásnak, hogy az megfeleljen az átláthatóság követelményének. Kimondta, hogy egy devizában nyilvántartott kölcsönszerződés keretében, amely a fogyasztót árfolyamkockázatnak teszi ki, nem felel meg az átláthatóság követelményének az, ha az e fogyasztóval közölt információk – még ha jelentős mennyiségűek is – azon a feltételezésen alapulnak, hogy a kölcsön pénzneme és a fizetés pénzneme közötti átváltási arány e szerződés teljes időtartama alatt stabil marad. Ez különösen akkor van így, ha az eladó vagy szolgáltató nem tájékoztatta a fogyasztót az árfolyamváltozásra esetlegesen kiható gazdasági háttérrel, így a fogyasztó számára nem tették lehetővé, hogy konkrétan megértse azt, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele esetlegesen súlyos következményekkel járhat a pénzügyi helyzetére. Az a körülmény, ha a szerződéses dokumentumokban nem szerepel a kölcsönfelvevőt kifejezetten arról tájékoztató szöveg vagy magyarázat, hogy a devizában

nyilvántartott kölcsönszerződések különös kockázatokkal járnak, megerősítheti, hogy az átláthatóság követelménye nem teljesül.

A jelen jogvitát az előbbtől eltérően azonban az árfolyamkockázati tájékoztatón túlmenően olyan egyedi tényállási elem is jellemzi, mint a szerződésbe foglalt „svájci frank klauzula”, amelyről a C-670/20. számú döntés nem tesz említést. A C-670/20. számú ügyben (a végzés 7. pontjából megállapíthatóan) az Európai Unió Bírósága kizárólag a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakat vizsgálta, a végzés nem utal arra, hogy az egyedi szerződésbe svájci frank klauzulát iktattak volna (a C-83/91. számú ügyből következően azonban az értelmezési kör tények által behatárolt). Az adott esetben nem csupán a C-670/20. számú határozatban idézett nyilatkozat, hanem a két írásbeli dokumentum együttes tartalmából állapítható meg, hogy a felperesek tájékoztatást kaptak a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatásáról, annak a mechanizmusnak a konkrét működéséről, melyre az érintett feltétel utal. A perbeli tájékoztatás alkalmas volt arra, hogy megértsék: az árfolyamkockázatot ők viselik, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az árfolyamváltozás súlyos következményekkel járhat. Értékeln tudták az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt – esetlegesen súlyos – következményeit is; megérthették, hogy akár jelentős árfolyamkockázatuk is keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik.

Az Európai Unió Bírósága a C-397/11. számú előzetes döntéshozatali eljárásra irányuló ügyben kimondta, hogy a fogyasztó és az eladó (vagy szolgáltató) közötti egyenlőtlen helyzetet csak a szerződő feleken kívüli pozitív beavatkozás egyenlítheti ki, azaz a nemzeti bíróság – amennyiben a rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek – hivatalból köteles vizsgálni az irányelv hatálya alá tartozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, ezzel ellensúlyozva a fogyasztó és a kereskedő közötti egyenlőtlen helyzetet. Következésképpen az uniós jog által az érintett területen a nemzeti bíróságokra ruházott feladat nem korlátozódik annak pusztán lehetőségére, hogy valamely szerződési feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét megítélje, hanem magában foglalja e kérdés hivatalból történő vizsgálatának kötelezettségét is, amennyiben a rendelkezésükre állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek. Mindezek szerint az adott kérdések hivatalbóli megítélésének feltétele, hogy a bíróságok rendelkezésére álljanak az ehhez szükséges jogi és ténybeli elemek, amelyek csak akkor fognak a bíróságok rendelkezésére állni, ha azokat a felek (elsősorban a felperes) a bíróság rendelkezésére bocsátják. A keresetlevélnek tartalmaznia kell – továbbiak mellett – az érvényesíteni kívánt jogot, azaz a kereset tárgyát, mégpedig az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak megjelölése mellett. A felperesnek az érvényesíteni kívánt jogra vonatkozó minden releváns tényt elő kell adnia.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VI.30.117/2021/7.

Amennyiben devizaalapú kölcsönszerződéssel összefüggésben végzett kockázatfeltárás abban a részében nem figyelemfelhívó, ami az árfolyamkockázatnak a fogyasztó pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt lehetséges gazdasági hatását jelenti, az általános szerződési feltételek szabályozási megoldása nem felel meg - a Jpe.1.60.015/2021/15. számú határozatban összegzett - követelményeknek.

Az ügyben eljáró bíróságok helytállóan tartották szem előtt az árfolyamkockázat kérdéskörében a szerződést megelőző kockázatfeltáró nyilatkozat és a megkötött kölcsönszerződés vonatkozó szabályozásának együttes jelentőségét [1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (3) bekezdés, 209. § (1) és (2) bekezdés, 2/2014. PJE jogegységi határozat, C-186/16. számú ítélet], az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötések átláthatóságára azonban tévesen következtettek.

Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréseiből adódó, szükségképpeni és automatikus következmény, a devizaalapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás; Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélet]. A kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés – egészének – érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolása].

Az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban

felállított követelményrendszert maga a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv), az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozás, valamint az Európai Unió Bírósága-nak a fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéletei adják meg, miként azokat a Kúria is értékelte és figyelembe vette vonatkozó jogegységi döntése meghozatalakor [2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás], azóta pedig jogegységi panaszeljáráásban a Jpe.I.60.015/2021/15. számon meghozott – a Magyar Közlöny 243. számában 2021. december 28-án megjelent – jogegységi hatályú határozatában.

Az árfolyamkockázattal összefüggésben a fogyasztó részére adott tájékoztatás megfelelőségét és az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételek átláthatóságát tekintve a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában – a konkrét panaszeljáráásban a felekre kiterjedő hatállyal vizsgált jogkérdésbeli eltérés és indokoltságának megállapítása, valamint a támadott határozat hatályának fenntartása mellett – döntött egyben a bíróságokra a továbbiakban kötelező értelmezésről [a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 25. §, 41/D. § (1) bekezdés], ami egyben azt is jelenti, hogy a Kúria bármely korábbi határozatának a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban megadottól eltérő jogértelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható. A hivatkozott jogegységi panaszeljáráásban hozott határozat bíróságokra kötelező értelmezési tartalma kizárta az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében hivatkozott, a Kúria – egyébként a perbelitől eltérő tényállás mellett, más szerződési feltételek vizsgálatával meghozott – Pfv.I.20.268/2020/10. számú ítéletének figyelembevételét.

A Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozat indokolásában a Kúria az Európai Unió Bírósága fogyasztói irányelvet értelmező határozatainak értékelésével levezette és összefoglalta a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének esetről-esetre gazdagodott konjunktív feltételrendszerét.

Idetartozóként elsőként az Európai Unió Bírósága előtt C-26/13. számon indult előzetes döntéshozatali eljárást emelte ki, amelyben az alapügyben vizsgált devizaalapú szerződésben kikötött árfolyamrés, vagyis a folyósításra előírt vételi típusú árfolyammal szemben a törlesztőrészletek kiszámítására az adott deviza eladási árfolyama alkalmazását lehetővé tévő szerződéses feltétel volt releváns. Az Európai Unió Bírósága a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével úgy foglalt állást, hogy az adott alapügyben szereplőhöz hasonló szerződési feltétel esetén a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye alatt nem kizárólag az érintett feltétel nyelvtani szempontú érthetőségét kell érteni a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Az Európai Unió Bírósága ebben az ítéletében a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésével összefüggésben a világos és érthető megfogalmazás szempontrendszerébe tartozóként generális jelleggel határozta meg az alaki és nyelvtani érthetőség teljesülését, továbbá ezen felül a fogyasztó megalapozott döntéséhez olyan egyértelmű és érthető kritériumok megadását, amelyekből a fogyasztó előre láthatja a kikötés eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. Szintén általánosan megfogalmazott követelményként jelenik meg az Európai Unió Bírósága ítéletében az az elvárás, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének, továbbá a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére. A felállított szempontrendszer alkalmazása során fogyasztó alatt nem a konkrét fogyasztó értendő, hanem az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó. Az Európai Unió Bírósága ítéletének az a része, amely meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működése, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszony bemutatásának elvárására vonatkozik, a konkrét előzetes döntéshozatali eljárás alapját jelentő szerződéses feltételre specializált megállapítás, abból következően, hogy az eljárásban vizsgált különmemű árfolyamok kikötése – a szerződéses feltétel természetéből adódóan – feltételez és magában hordoz egy szükségszerű számítási műveletet.

Az Európai Unió Bírósága a C-186/16. számú ítéletében – deviza (és nem devizaalapú) szerződések kapcsán – arra mutatott rá a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmezésekor, hogy a

szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A C-51/17. számú ítélet már kifejezetten a magyar hitelezési gyakorlat és szabályozási környezet ismeretében az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses feltétellel összefüggésben értelmezte a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdését. Kimondta, hogy a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A pénzügyi intézmények feladatába tartozó tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Mindezek közelebről annyit jelentenek, hogy a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia egyrészt arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; másrészt fel kell hívnia a banknak a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra; végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az összes szerződéses feltétel megismerésére.

Az Európai Unió Bírósága a C-776/19-C-782/19. számú egyesített ügyekben megerősítette, hogy a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönszerződés keretében az e szerződésben foglalt azon feltételek átláthatóságának követelménye, amelyek előírják, hogy (...) az árfolyamkockázatot a kölcsönfelvevő viseli, teljesül, amennyiben a szolgáltató olyan kellő és pontos tájékoztatást nyújtott a fogyasztónak, amely lehetővé teszi a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára, hogy megértse a szóban forgó pénzügyi mechanizmus konkrét működését, és így felmérje az ilyen szerződési feltételek által ugyanezen szerződés teljes időtartama alatt a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős negatív gazdasági következmények kockázatát.

Az Európai Unió Bírósága a korábbi ítélkezési gyakorlatból összefoglalóan vezette le a C-227/18. magyar előterjesztésre indult ügyben az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztató tisztességtelenségének a tagállami bírúk által az egyedi ügyekben vizsgálandó értelmezési támpontjait. Végzésében emlékeztetett arra, hogy fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében meghatározott követelmény még akkor is alkalmazandó, ha a feltétel e rendelkezés értelmében a „szerződés elsődleges tárgya” fogalmi körébe tartozik. Az ilyen feltételek ugyanis csak akkor mentesülnek a tisztességtelen jellegükre vonatkozó vizsgálat alól, ha az illetékes nemzeti bíróság eseti vizsgálat alapján arra a megállapításra jut, hogy az eladók vagy szolgáltatók azokat világosan és érthetően fogalmazták meg. A szerződési feltételek átláthatóságának a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből fakadó követelményét illetően az Európai Unió Bírósága hangsúlyozta, hogy ez a követelmény nem korlátozható kizárólag a feltételek alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére, hanem épp ellenkezőleg, az említett irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van többek között az

információs szintje tekintetében, ezért a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának, és következésképpen az átláthatóságnak az ugyanebben az irányelvben előírt követelményét kiterjesztő módon kell érteni. A devizaalapú kölcsönszerződés esetében ezért az említett követelményt úgy kell értelmezni, hogy a szerződés átláthatóan tüntesse fel azon mechanizmus konkrét működését, amely a fogyasztóra telepíti az árfolyamkockázatot, átláthatóan írja elő a hitelező által a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott, devizában kifejezett összegnek és a nemzeti fizetőeszközben teljesítendő törlesztőrészek összegét, és átláthatóan meghatározza a futamidőt. Így a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelheti az e szerződésből eredően őt érintő gazdasági következményeket, köztük különösen a kölcsönének teljes költségét. A devizakölcsönt felvevő fogyasztónak azon árfolyamkockázatról, amelynek ki van téve, egyértelmű tájékoztatást kell kapnia, így arról is, hogy e kockázat számára esetlegesen gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben a kölcsönt törlesztenie kell, és amelyben rendszerint jövedelmét kapja, leértékelődik. Ennek keretében a szolgáltatónak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra. A fogyasztónak a kölcsönadott összegéről, a törlesztőrészek összegéről, valamint a futamidőről való tájékoztatását illetően, amennyiben ezek többek között a folyósítás, illetve a törlesztőrészek esedékességének időpontjában érvényes árfolyamtól függenek, a világos és érthető megfogalmazás követelménye előírja, hogy a kölcsönadott összeg és a törlesztőrészek összegének számítási mechanizmusa, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható legyen. A szerződési feltételek e szempontrendszernek való megfeleléséről csak az összes releváns ténybeli elemet ismerő, konkrét ügyben eljáró bíróság tud állást foglalni. Vizsgálódása során e feltételeknek nem csupán maga a megfogalmazása, hanem a hitelező által a kölcsönszerződés megkötése során a kölcsönfelvevőnek nyújtott tájékoztatás is szerepet játszik. E vizsgálat során még ha a szerződéses feltételek nem is utalnak kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, a bíróságnak vizsgálnia kell, hogy a fogyasztó a hitelező által rendelkezésére bocsátott információk összessége alapján képes volt-e értékelni az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozata az előzőek értékelésével kimondta egyrészt: megfelel a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésében előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének a devizaalapú kölcsönszerződés, ha olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, és amely csak tájékoztató jelleggel említi meg a kölcsön devizában kifejezett összegét és a törlesztőrészek nemzeti fizetőeszközben kifejezett összegét, amennyiben egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is, és másfelől a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott teljes összeg és a törlesztőrészek összege egyértelműen meghatározható. Mivel ezek a folyósítás, illetve a törlesztőrészek esedékessége időpontjában érvényes árfolyamtól függenek, a világos és érthető megfogalmazás követelménye előírja, hogy ezen összegek számítási mechanizmusát, valamint az alkalmazandó árfolyamot átlátható módon kell ismertetni.

A 2/2014. PJE határozat további alkalmazását érintően – elvi tartalommal – kimondta még a Jpe.I.60.015/221/15. számú határozat, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja a következő kötelező értelmezéssel alkalmazható a továbbiakban: akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

Az előzőekben ismertetett követelményrendszernek a keresettel támadott szerződéses feltételekre konkretizált alkalmazásával leszögezte a Kúria, hogy a felek között – a már ismertetett tartalommal – megkötött devizaalapú kölcsönszerződés utalt a kirovó és a lerovó pénznem eltérésére (Különös rész

1.2., 1.3., 4.4., 4.5. pontok): a svájci frankban meghatározott hitelkeret- és kölcsönösszegre a forint kölcsönigényből az adott deviza átváltási árfolyammal és árfolyamkockázati szorzóval számítottan, a folyósított kölcsön deviza vételi árfolyamon meghatározott forintösszegére, a törlesztések pénznemeként szintén a forintban történő teljesítésre. Ezen felül a felek közti szerződés és a részévé vált üzletszabályzat releváns pontjai (Általános rész 2.4. pontja, 10.7. ponton keresztül a kockázatvállalási üzletszabályzat 4.7. pontja) pusztán az árfolyamkockázat és az ebből eredő veszteség fogyasztó általi viseléséről rendelkeznek, a Különös rész 4.5. pontja a számszerűen tájékoztató jelleggel megadott törlesztőrészlet fizetési kötelezettség kapcsán is csak utal az árfolyamkockázat figyelembevételére. A vizsgált szerződéses kikötések az árfolyamkockázat mibenlétére és összefüggéseire nézve – ahogy azt a jogerős ítélet is helyesen rögzíti – értékelhető tartalmi elemet egyáltalán nem hordoznak.

A II. rendű felperes részéről a kölcsönszerződés megkötéséhez kapcsolódóan aláírt, Nyilatkozat devizakölcsönök kockázatainak elismeréséről megnevezésű kockázatfeltáró nyilatkozat vizsgálatával megállapítható, hogy az irat az adós személyi adatait követő felsorolásban elsőként lényegében magát a devizaalapú konstrukciót szemléltette (idetartozóan még a kölcsönnek a vételi és az eladási árfolyam különbözőségéből adódó további költségét), amikor bemutatta, hogy a devizaalapú kölcsön esetén a kölcsön összege nem magyar forintban, hanem az igényelt devizanemben (például euróban vagy svájci frankban) kerül meghatározásra; a bank a kölcsönt forintban bocsátja az adósok rendelkezésére, de devizában tartja nyilván; ennek során a bank a folyósított devizakölcsön összegét átszámítja forintra, ekkor deviza vételi árfolyamot alkalmaz, a törlesztéskor pedig a forintban befizetett összeget – deviza eladási árfolyamon – devizára számítja át; a vételi és az eladási árfolyam közti különbség változatlan árfolyam mellett is emeli a kölcsön költségeit; a bank aktuális deviza vételi és eladási árfolyamai a fiókokban és a bank honlapján is elérhetők. Az irat a felsorolás további elemei között ezt követően tért ki az ügyletet érintő kockázat, kiemelten az árfolyamkockázat ismertetésére a következő tartalommal: amennyiben a devizaalapú kölcsön devizaneme és a forint közötti árfolyam változik, az hatással lesz mind a folyósítandó kölcsönösszeg, mind a tőkét és kamattartozást is magában foglaló törlesztőrészletek, valamint az egyéb devizában nyilvántartott járulékok, költségek nagyságára; abban az esetben, ha a futamidő alatt a forint árfolyama erősödik, úgy az adósoknak kevesebb forintot kell fizetniük a devizában nyilvántartott törlesztőrészletek ellenértékéért, amennyiben gyengül, úgy fizetési terheik nőnek; a devizaalapú kölcsönök kamata a nemzetközi kamatok változása miatt is módosulhat. Az így felsorolt – az adós tudomására hozott – körülmények megjelölése után nyilatkozott az adós az irat további bekezdéseiben arról, hogy elismeri, megkapta és megértette a devizaalapú kölcsön igénybevételével összefüggésben felmerülő kockázatokról – különös tekintettel az árfolyamkockázatokra – a szükséges tájékoztatást, továbbá, hogy a bank felhívta a figyelmét a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) honlapjára (www.pszaf.hu), amelyen a megjelölt menüpont („A fogyasztókért”, „Válasszon terméket”, „Ingatlanfedezetű, devizaalapú kölcsönök”) alatt a devizaalapú kölcsönökkel, azok költségeivel és az alkalmazott árfolyamok számításával kapcsolatban információ érhető el. Ezután jelentette ki az adós az irat utolsó bekezdésében, hogy a devizaalapú kölcsönt igénybe kívánja venni, illetve hogy kockázatait kizárólag ő viseli, egyben kötelezettséget vállalt, hogy a kölcsönszerződés hatálya alatt folyamatosan figyelemmel kíséri a devizaárfolyamok változását.

A perbeli kockázatfeltáró nyilatkozatból az valóban kitűnik, hogy a felek közti ügylethez kapcsolódik árfolyamkockázat, illetve, hogy azt kizárólag a fogyasztó viseli, és kitűnik az is, hogy az árfolyamkockázat – a tőkét és kamattartozást is magában foglaló törlesztőrészletek, illetve a devizában nyilvántartott egyéb járulékok, költségek nagyságán keresztül – mely részében érinti a fogyasztó fizetési kötelezettségét. Abban a részében viszont egyáltalán nem figyelemfelhívó a vizsgált kockázatfeltárás, ami az árfolyamkockázatnak a fogyasztó pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt lehetséges gazdasági hatását jelenti. Az alperes által adott tájékoztatás csupán annak lehetőségét érinti, hogy a devizaárfolyam emelkedhet és csökkenhet, amellyel együtt az adós fizetési kötelezettségei is változhatnak, de ezen túlmenő kockázatfeltáró tartalom az iratnak nem tulajdonítható. A perbeli kockázatfeltáró nyilatkozat nem érzékelteti – sem az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő mechanizmus konkrét működésén keresztül, sem az árfolyamváltozás lehetséges mértékének, illetve azzal összefüggésben a fogyasztó fizetési kötelezettsége jelentős változásának és elnehezülésének egyéb módon történő szemléltetésével –, hogy a forint leértékelődésével a kockázat a fogyasztó számára gazdaságilag akár nehezen elviselhetővé is válhat. Ennélfogva a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltak alapján a

fogyasztó nem került abba a helyzetbe, hogy értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

Az általános szerződési feltételek ilyen szabályozási megoldása nem felel meg az átláthatóság ismertett – a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban összegzett – követelményének, nem tekinthető világosnak és érthetőnek. Ebből következően a II. rendű felperes vonatkozásában is megállapítható volt a keresettel támadott szerződés árfolyamkockázat viselését szabályozó – a szerződés főszolgáltatására vonatkozó – általános szerződési feltételeinek tisztességtelensége, és emiatt a perbeli szerződés egészének érvénytelensége [rPtk. 209. § (1) bekezdés, 209/A. § (2) bekezdés, 239. (2) bekezdés; 1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

Gfv.VI.30.122/2021/7.

Az árfolyamkockázat viselését szabályozó általános szerződési feltételek törvénytelenységéhez vezetett, hogy a fogyasztó részére adott tájékoztatásból nem tűnt ki, a forint leértékelődésével a kockázat számára gazdaságilag akár nehezen elviselhetővé is válhat.

Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpeni és automatikus következmény, a devizaalapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás; Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélet]. A kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés – egészének – érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolása].

Az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban felállított követelményrendszert maga a 93/13/EGK irányelvből (a továbbiakban: fogyasztói irányelv), az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozás, valamint az Európai Unió Bíróságának a fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéletei adják meg, miként azokat a Kúria is értékelte és figyelembe vette vonatkozó jogegységi döntése meghozatalakor [2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás], azóta pedig jogegységi panaszeljáráásban a Jpe.I.60.015/2021/15. számon meghozott – a Magyar Közlöny 243. számában 2021. december 28-án megjelent – jogegységi hatályú határozatában.

Az árfolyamkockázattal összefüggésben a fogyasztó részére adott tájékoztatás megfelelőségét és az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételek átláthatóságát tekintve a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában – a konkrét panaszeljáráásban a felekre kiterjedő hatállyal vizsgált jogkérdésbeli eltérés és indokoltságának megállapítása, valamint a támadott határozat hatályának fenntartása mellett – döntött egyben a bíróságokra a továbbiakban kötelező értelmezésről [a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 25. §, 41/D. § (1) bekezdés], ami egyben azt is jelenti, hogy a Kúria bármely korábbi határozatának a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban megadottól eltérő jogértelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható.

A Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozat indokolásában a Kúria az Európai Unió Bírósága fogyasztói irányelvet értelmező határozatainak értékelésével levezette és összefoglalta a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének esetről-esetre gazdagodott konjunktív feltételrendszerét.

Idetartozóként elsőként az Európai Unió Bírósága előtt C-26/13. számon indult előzetes döntéshozatali eljárást emelte ki, amelyben az alapügyben vizsgált devizaalapú szerződésben kikötött árfolyamrész, vagyis a folyósításra előírt vételi típusú árfolyammal szemben a törlesztőrészletek kiszámítására az adott deviza eladási árfolyama alkalmazását lehetővé tévő szerződéses feltétel volt releváns. Az Európai Unió Bírósága a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével úgy foglalt állást, hogy az adott alapügyben szereplőhöz hasonló szerződési feltétel esetén a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye alatt nem kizárólag az érintett feltétel nyelvtani szempontú érthetőségét kell érteni a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét

működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Az Európai Unió Bírósága ebben az ítéletében a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésével összefüggésben a világos és érthető megfogalmazás szempontrendszerébe tartozóként generális jelleggel határozta meg az alaki és nyelvtani érthetőség teljesülését, továbbá ezen felül a fogyasztó megalapozott döntéséhez olyan egyértelmű és érthető kritériumok megadását, amelyekből a fogyasztó előre láthatja a kikötés eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. Szintén általánosan megfogalmazott követelményként jelenik meg az Európai Unió Bírósága ítéletében az az elvárás, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének, továbbá a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére. A felállított szempontrendszer alkalmazása során fogyasztó alatt nem a konkrét fogyasztó értendő, hanem az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó. Az Európai Unió Bírósága ítéletének az a része, amely meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működése, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszony bemutatásának elvárására vonatkozik, a konkrét előzetes döntéshozatali eljárás alapját jelentő szerződéses feltételre specializált megállapítás, abból következően, hogy az eljárásban vizsgált különmemű árfolyamok kikötése – a szerződéses feltétel természetéből adódóan – feltételez és magában hordoz egy szükségszerű számítási műveletet.

Az Európai Unió Bírósága a C-186/16. számú ítéletében – deviza (és nem devizaalapú) szerződések kapcsán – arra mutatott rá a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmezésekor, hogy a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A C-51/17. számú ítélet már kifejezetten a magyar hitelezési gyakorlat és szabályozási környezet ismeretében az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses feltétellel összefüggésben értelmezte a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdését. Kimondta, hogy a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A pénzügyi intézmények feladatába tartozó tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Mindezek közelebbről annyit jelentenek, hogy a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia egyrészt arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; másrészt fel kell hívnia a banknak a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra; végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az összes szerződéses feltétel megismerésére.

Az Európai Unió Bírósága a C-776/19-C-782/19. számú egyesített ügyekben megerősítette, hogy a

fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönszerződés keretében az e szerződésben foglalt azon feltételek átláthatóságának követelménye, amelyek előírják, hogy (...) az árfolyamkockázatot a kölcsönfelvevő viseli, teljesül, amennyiben a szolgáltató olyan kellő és pontos tájékoztatást nyújtott a fogyasztónak, amely lehetővé teszi a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára, hogy megértse a szóban forgó pénzügyi mechanizmus konkrét működését, és így felmérje az ilyen szerződési feltételek által ugyanezen szerződés teljes időtartama alatt a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős negatív gazdasági következmények kockázatát.

Az Európai Unió Bírósága a korábbi ítélkezési gyakorlatból összefoglalóan vezette le a C-227/18. magyar előterjesztésre indult ügyben az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztató tisztességtelenségének a tagállami bírák által az egyedi ügyekben vizsgálandó értelmezési támpontjait. Végzésében emlékeztetett arra, hogy fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében meghatározott követelmény még akkor is alkalmazandó, ha a feltétel e rendelkezés értelmében a „szerződés elsődleges tárgya” fogalmi körébe tartozik. Az ilyen feltételek ugyanis csak akkor mentesülnek a tisztességtelen jellegükre vonatkozó vizsgálat alól, ha az illetékes nemzeti bíróság eseti vizsgálat alapján arra a megállapításra jut, hogy az eladók vagy szolgáltatók azokat világosan és érthetően fogalmazták meg. A szerződési feltételek átláthatóságának a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből fakadó követelményét illetően az Európai Unió Bírósága hangsúlyozta, hogy ez a követelmény nem korlátozható kizárólag a feltételek alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére, hanem épp ellenkezőleg, az említett irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van többek között az információs szintje tekintetében, ezért a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának, és következésképpen az átláthatóságnak az ugyanebben az irányelvben előírt e követelményét kiterjesztő módon kell érteni. A devizaalapú kölcsönszerződés esetében ezért az említett követelményt úgy kell értelmezni, hogy a szerződés átláthatóan tüntesse fel azon mechanizmus konkrét működését, amely a fogyasztóra telepíti az árfolyamkockázatot, átláthatóan írja elő a hitelező által a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott, devizában kifejezett összegnek és a nemzeti fizetőeszközben teljesítendő törlesztőrészek összegét, és átláthatóan meghatározza a futamidőt. Így a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelheti az e szerződésből eredően őt érintő gazdasági következményeket, köztük különösen a kölcsönének teljes költségét. A devizakölcsönt felvevő fogyasztónak azon árfolyamkockázatról, amelynek ki van téve, egyértelmű tájékoztatást kell kapnia, így arról is, hogy e kockázat számára esetlegesen gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben a kölcsönt törlesztenie kell, és amelyben rendszerint jövedelmét kapja, leértékelődik. Ennek keretében a szolgáltatónak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra. A fogyasztónak a kölcsönadott összegről, a törlesztőrészek összegéről, valamint a futamidőről való tájékoztatását illetően, amennyiben ezek többek között a folyósítás, illetve a törlesztőrészek esedékességének időpontjában érvényes árfolyamtól függenek, a világos és érthető megfogalmazás követelménye előírja, hogy a kölcsönadott összeg és a törlesztőrészek összegének számítási mechanizmusa, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható legyen. A szerződési feltételek e szempontrendszernek való megfeleléséről csak az összes releváns ténybeli elemet ismerő, konkrét ügyben eljáró bíróság tud állást foglalni. Vizsgálódása során e feltételeknek nem csupán maga a megfogalmazása, hanem a hitelező által a kölcsönszerződés megkötése során a kölcsönfelvevőnek nyújtott tájékoztatás is szerepet játszik. E vizsgálat során még ha a szerződéses feltételek nem is utalnak kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, a bíróságnak vizsgálnia kell, hogy a fogyasztó a hitelező által rendelkezésére bocsátott információk összessége alapján képes volt-e értékelni az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozata az előzőek értékelésével kimondta egyrészt: megfelel a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésében előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének a devizaalapú kölcsönszerződés, ha olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, és amely csak tájékoztató jelleggel említi meg a kölcsön devizában kifejezett összegét és a törlesztőrészek nemzeti fizetőeszközben kifejezett összegét,

amennyiben egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is, és másfelől a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott teljes összeg és a törlesztőrészek összege egyértelműen meghatározható. Mivel ezek a folyósítás, illetve a törlesztőrészek esedékessége időpontjában érvényes árfolyamtól függenek, a világos és érthető megfogalmazás követelménye előírja, hogy ezen összegek számítási mechanizmusát, valamint az alkalmazandó árfolyamot átlátható módon kell ismertetni.

A 2/2014. PJE határozat további alkalmazását érintően – elvi tartalommal – kimondta még a Jpe.I.60.015/221/15. számú határozat, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja a következő kötelező értelmezéssel alkalmazható a továbbiakban: akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

Az előzőekben ismertetett követelményrendszernek a perbeli szerződéses feltételekre konkretizált alkalmazásával leszögezte a Kúria, hogy külön kockázatfeltáró nyilatkozat, illetve egyéb írásbeli tájékoztató hiányában a felek között – a már ismertetett tartalommal – megkötött devizaalapú kölcsönszerződés volt irányadó és vizsgálható az árfolyamkockázat kérdésében.

A perbeli szerződés utalt a kirovó és a lerovó pénznem eltérésére, valamint az adós ebből eredő fizetési kötelezettségére az üzletszabályzat fogalommeghatározó rendelkezései között (1.1.1.2., 1.1.22.3. 1.1.22.4., 1.1.27. pontok) és a törlesztőrészek szabályozásánál (7.2. és 7.4. pontok). Rögzítette ezen felül, hogy devizaalapú kölcsön esetén az adós köteles viselni az árfolyamkockázatot (4.21. pont).

A vizsgált szerződéses pontokból az kitűnik, hogy a felek közti ügylethez kapcsolódik árfolyamkockázat, illetve hogy azt kizárólag a fogyasztó viseli, érzékelteti továbbá azt is, hogy a fogyasztó fizetési kötelezettségét a tőke- és kamatelemet is takaró törlesztőrészeket keresztül érinti. Nem tekinthető azonban kellően informatívnak a szerződés az árfolyamkockázat mibenlétét és alapvető összefüggéseit tekintve sem, abban a részében pedig egyáltalán nem figyelemfelhívó, ami az árfolyamkockázatnak a fogyasztó pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt lehetséges gazdasági hatását jelenti. A felperes által az üzletszabályzatban adott tájékoztatás csupán annak lehetőségét érinti, hogy az adós fizetési kötelezettségei az árfolyamkorrekció felszámításán keresztül változhatnak, de ezen túlmenő kockázatfeltáró tartalom az iratnak nem tulajdonítható. A perbeli szerződés egyáltalán nem érzékelteti – sem az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő mechanizmus konkrét működésén keresztül, sem az árfolyamváltozás lehetséges mértékének, illetve azzal összefüggésben a fogyasztó fizetési kötelezettsége jelentős változásának és elnehezülésének egyéb módon történő szemléltetésével –, hogy a forint leértékelődésével a kockázat a fogyasztó számára gazdaságilag akár nehezen elviselhetővé is válhat. Ennélfogva a perbeli szerződésben foglaltak alapján a fogyasztó nem került abba a helyzetbe, hogy értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

Az általános szerződési feltételek ilyen szabályozási megoldása nem felel meg az átláthatóság ismertetett – a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban összegzett – követelményének, nem tekinthető világosnak és érthetőnek. Ebből következően megállapítható volt a kereset alapjául megjelölt szerződés árfolyamkockázat viselését szabályozó – a szerződés főszolgáltatására vonatkozó – általános szerződési feltételeinek tisztességtelensége, és emiatt a perbeli szerződés egészének érvénytelensége [rPtk. 209. § (1) bekezdés, 209/A. § (2) bekezdés, 239. (2) bekezdés; 1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

Gfv.VI.30.226/2021/9.

A 2014. évi LXXVII. törvény (DH3. tv.) nem zárja ki a deviza alapú kölcsönszerződésben szereplő, az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés tisztességtelenségének vizsgálatát és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását.

A 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3. tv.) nem zárta ki, hogy ha az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást a bíróság tisztességtelennek találja, annak jogkövetkezményét levonja. Erre a következtetésre, sem az Európai Unió Bírósága C-51/17. sz. ítéletéből, sem a DH3. tv. rendelkezéseiből nem lehet jutni. Ezzel kapcsolatos jogi álláspontját a Kúria a Pfv.VII.20.974/2019/5. számú ítéletében (közöttéve: BH2020. 214.) részletesen kifejtette, amely jelen ügyben is irányadó. Eszerint a DH3. tv. rendelkezéseinek nem tulajdonítható a jogerős ítéletben bemutatott joghatás, vagyis az, hogy a törvénnyel elrendelt forintra átváltás megszüntette a fogyasztó fizetési kötelezettségére vonatkozó további szerződéses feltételek – idetartozóan az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés – érvénytelensége vizsgálatának lehetőségét az érvénytelenség jogkövetkezményeire kiterjedően.

A DH3. tv. 1. § (1) bekezdés a) és b) pontjából, 2. § (1) bekezdés j) pontjából, 3. § (1), (3) és (4) bekezdéséből, 10. §-ából, 15. §-ából egyértelműen kitűnik, hogy a törvény a jövőre nézve rendelkezett a hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződések, illetve a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) alapján teljesített elszámolás eredményeként kimutatott, még fennálló tartozás tekintetében a meg nem szűnt szerződések törvény erejénél fogva bekövetkező módosulásáról, illetve a DH2. tv. alapján kimutatott tartozás adott devizaárfolyamon forintkövetelésre való átváltásáról. A DH3. tv. a fogyasztói kölcsönszerződésekkel eredő követelések közül a DH1. és DH2. tv.-vel rendezett két tisztességtelen szerződési feltétel elhagyásával, a pénzügyi intézmények számára előírt elszámolás eredményeként kimutatott tartozás árfolyamkockázatnak kitettséget szüntetve meg a jövőre nézve, a megjelölt fordulónappal. A törvény tehát a fogyasztókat terhelő árfolyamkockázatot a hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a jövőre nézve szüntette meg, de nem küszöbölte ki a szerződéskötés és a törvényben meghatározott fordulónap között eltelt időben jelentkező árfolyamváltozás hatását.

A DH3. tv. a hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsön-szerződések megkötésének időpontjára visszamenőleg nem rendezte az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó – esetleg – érvénytelen szerződéses kikötések joghatását, mindez a jogszabálynak nem volt célja. A DH3. tv. tárgyi hatálya nem terjed ki, nem érinti tehát az adott fogyasztói kölcsönszerződések egyéb érvénytelen kikötéseiből fakadó követelések érvényesíthetőségét, nem zárja ki – a forintra átváltás, illetve a kamatszabály alkalmazásának mellőzésére irányuló bejelentés elmaradása esetére sem – az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés érvénytelenségére alapított igény bíróság előtti érvényesítését és annak érdemi vizsgálatát. A Kúria a fentiekben kifejtett álláspontját a Gfv.VII.30.029/2020/4. számú határozatában is megerősítette.

A Kúria az I. rendű alperes perbelivel megegyező tartalmú tájékoztatását már több ügyben is vizsgálta, és azt világosnak és érthetőnek, következőképpen tisztességesnek ítélte (pl. Gfv.VII.30.371/2020/7., Gfv.VII.30.220/2020/6., Pfv.I.20.125/2021/3.) Kifejtette, az I. rendű alperesi tájékoztató megfelel a Kúria polgári jogegységi határozatainak és az Európai Unió Bírósága joggyakorlatának is. A szerződésbe foglalt és a külön okiratban átadott tájékoztatásból kitűnik, hogy a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, továbbá figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az I. rendű alperes nem vállalt át. Így a tájékoztató alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, átlagos fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozásnak a szerződés teljesítésére kiható lehetséges következményeit, és a személyi, vagyoni viszonyaira vonatkozó akár jelentős hatását.

A Kúria figyelemmel volt arra is, hogy Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az

árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

A Kúria által követett, fentebb hivatkozott egyedi ügyekben folytatott joggyakorlata a PJE határozatot követően is kötelező erejűként hivatkozható.

A Kúria nem osztotta a jogerős ítéletben kifejtett érveket, miszerint az árfolyamkockázatot együttesen értékelve az árfolyamrésre, valamint az egyoldalú módosítási jogra vonatkozó rendelkezésekkel, a fogyasztó számára eleve átláthatatlanná tette a fizetési kötelezettségét meghatározó mechanizmusok tényleges hatását. Olyan következtetést a Kúria nem lát levonhatónak az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélete 83. pontjából (negyedik kérdésre adott válaszából), hogy az elszámolás során egyébként orvosolt árfolyamrés alkalmazása, illetve az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelen szabályozása önmagában, minden további vizsgálat nélkül átláthatatlanná tette volna a kockázatokat a szerződés megkötésekor. Az árfolyamkockázat mint az adott szerződéstípus jellegadó sajátossága a fenti rendelkezésektől függetlenül is fennállt. Amennyiben Európai Unió Bírósága úgy ítélte volna meg, hogy ezen tisztességtelen szerződési feltételek és az árfolyamkockázat együtt eleve kizárta a szerződés gazdasági következményeinek átlátását, nem adott volna a nemzeti bíróság részére az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességességének megítéléséhez szempontokat (Gfv.VII.30.286/2020/5.).

Gfv.VI.30.230/2021/5.

Ha az árfolyamváltozás kockázatának a felperesekre történő áthárítását, annak korlátlan voltát a szerződés a kockázatfeltáró nyilatkozat és az ÁSZF világosan tartalmazta, amit az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, kellően körültekintő, átlagos fogyasztónak fel kellett ismernie, az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás nem tisztességtelen. Csak a THM feltüntetésének hiánya és nem annak téves (hibás) megjelölése eredményezi a fogyasztó által kötött kölcsönszerződés semmisségét.

1. A Kúria több ügyben is vizsgálta az alperes jelen perbelivel azonos tartalmú árfolyamkockázati tájékoztatását, és azt nem találta tisztességtelenségtelennek. Az írásban nyújtott tájékoztatást értékelve megállapította, abból egyértelműen, világosan kitűnt az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül vizsgálva, hogy az árfolyamkockázat valós, az jelentős lehet, amely rendkívül hátrányos következményekkel járhat a fogyasztóra, ha jövedelme nem svájci frankban keletkezik. Olyan rendelkezése az írásbeli tájékoztatásnak nem volt, amelyből a fogyasztó alappal következtethetett volna arra, hogy az árfolyamkockázat vállalásának van felső határa, illetőleg, hogy azt nem kizárólag ő viseli. Ahogy arra a Kúria a 6/2013. PJE határozatban is rámutatott, az árfolyamkockázat mértékéről a pénzügyi intézményt nem terhelte tájékoztatás, hiszen az előre kimutathatatlan volt (pl. Gfv.VII.30.066/2020/14.; Pfv.I.20.472/2020/5.; Gfv.VII.30.066/2020/14.).

Az Európai Unió Bírósága C-227/18. számú végzésében írtak szerint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 4. cikkének (2) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésekben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződés, amely olyan feltételt tartalmaz, ami úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A perbeli esetben az árfolyamváltozás kockázatának a felperesekre történő áthárítását, annak korlátlan voltát a szerződés 4. pontja, a kockázatfeltáró nyilatkozat és az ÁSZF 10. pontja világosan tartalmazta,

amit az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, kellően körültekintő, átlagos fogyasztónak fel kellett ismernie.

A fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdését átültető 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (5) bekezdése értelmében a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó törvényi rendelkezések nem alkalmazhatók a főszoftártatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre (így a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezésére, amely az árfolyamkockázatot a kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül a fogyasztóra telepíti), ha azok egyébként világosak és érthetőek. Ezért – bár a felülvizsgálati kérelem nagy terjedelemben foglalkozott az ÁSZF 10.5. pontjának az elemzésével és hatásával – az adós által kezdeményezhető forintra konvertálásnak csak abban az esetben lehet jelentősége a tisztességtelenség megítélése körében, ha a tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető. Ez a feltétel az adott ügyben a korábban írtak szerint nem áll fenn, ezért a Kúriának ebben a kérdésben nem kellett, nem lehetett állást foglalnia.

A Kúria figyelemmel volt arra is, hogy Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont). Az alperesi tájékoztató a fenti elveknek megfelel, a Kúria által követett, fentebb hivatkozott egyedi ügyekben folytatott joggyakorlata a PJE határozatot követően is kötelező erejűként hivatkozható.

2. A felperesek hivatkoztak az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés b) pontjának sérelmére is, miszerint a THM a perbeli szerződésben nem a valós értéknek felelt meg. A Kúria a jelen ügyben előtte folyamatban lévő felülvizsgálati eljárást a 2021. február 4-én kelt végzésével felfüggesztette az e tárgyban folyó jogegységi eljárás befejezéséig. A 2021. április 12-én hozott 6/2021. Polgári jogegységi határozatában a Kúria – a jelen perben eljáró bíróságokkal azonosan – akként foglalt állást, hogy a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján akkor semmis, ha az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót egyáltalán nem tartalmazza. Csak a THM feltüntetésének hiánya és nem annak téves (hibás) megjelölése eredményez tehát semmisséget az rHpt. értelmezett szabálya alapján. Nem az rHpt. hivatkozott rendelkezésének megsértését jelenti, hanem a tisztességtelenség körében értékelhető, ha a THM meghatározása megtévesztő oly mértékben, hogy a fogyasztót ténylegesen vagy valószínűsíthetően olyan ügyleti döntés meghozatalára ösztönözte, amelyet egyébként nem hozott volna meg (C-453/10.). Ilyen előadása, érvelése azonban a felpereseknek a felülvizsgálati kérelemben nem volt.

3. Nem állapítható meg a jogerős ítélet kölcsönszerződés 4. pont harmadik mondatával kapcsolatos döntésének a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) hivatkozott pontjaiba ütközése sem. A Kúria a perbelivel lényegében azonos szerződéses rendelkezések tekintetében több határozatában is kifejtette az álláspontját, amely jelen ügyben is irányadó (Gfv.VII.30.791/2016, közzétéve: EBH 2018.G.1., Gfv.30.595/2017. közzétéve: BH 2018.146., Gfv.VII.30.240/2020. közzétéve: BH2021. 201.), az ott kifejtettektől a Kúria a jogegység érdekében előterjesztett előzetes döntéshozatali indítványra lefolytatandó jogegységi eljárás kezdeményezése és eltérő tartalmú jogegységi határozat nélkül nem is térhet el. A Kúria gyakorlatával azonosan ítélte meg ezt a kérdést az Európai Unió Bírósága is (Európai Unió Bírósága C-38/18.).

A hivatkozott határozatokban részletezettek szerint a támadott rendelkezéssel azonos tartalmú kikötés nem tartalmaz sem tartozáselismerést, sem joglemondást és nem minősíthető vélelem hatásával bíró kikötésnek sem, a bizonyítási kötelezettség alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet nem fordítja meg. A Kúria a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontját a jogerős ítélettel egyezően értelmezte és értelmezi, továbbá kifejtette az álláspontját a Pp. végrehajtási pereket érintő, megváltozott tartalmú 528. § (2) bekezdésével összefüggésben is, amely szerint egyrészt a módosult jogszabályi környezetre tekintettel sem lehet alappal olyan jogkövetkeztetésre jutni, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés elzárja a fogyasztót az igényérvényesítéstől, vagy ezt érdemben korlátozná, másrészt a szerződés érvényességét, ezen belül tisztességtelenségét a szerződés megkötésekor fennálló tények, és érvényben levő jogszabályok tükrében kell megítélni (Kúria Gfv.VII.30.336/2020/9, Gfv.VII.30.270/2020/4, Gfv.VII.30.241/2020/4, Gfv.VII.30.351/2020/9.).

Gfv.VI.30.232/2021/4.

Az egyes költségelemek nem csak az egyedi kölcsönszerződésben, hanem a fogyasztó által elfogadott Általános Szerződési Feltételekben (Üzletszabályzatban) és annak tovább utaló rendelkezése alapján a hitelező hirdetményében is meghatározhatók.

A felperes jogelődje által az egyedi szerződés 7. pontjában és a már nem vitatottan a szerződés részévé vált Üzletszabályzat 18.3. pontjában adott árfolyamkockázati tájékoztatóval összefüggésben a Kúria – a perbelivel egyező szövegezésű szerződési feltételek tekintetében – már több határozatában állást foglalt. Így a Gfv.VII.30.322/2020/6. számú végzésében {[13]-[14] pontok}, és még részletesebben a Gfv.VI.30.035/2021/4. számú végzése [33]-[50] pontjaiban. Utóbbi határozatában utalt a 6/2013. és 2/2014. PJE határozatokra, kitért az Európai Unió Bírósága releváns (C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú) ítéleteinek a 93/13/EGK irányelvre (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 4. cikk (2) bekezdését érintő megállapításaira úgy, hogy nem pusztán az Üzletszabályzat 18.3.4. pontjának, hanem az azt megelőző, az árfolyamkockázat kérdésköréhez szorosan kapcsolódó 18.3.2. és 18.3.3. pontjainak jelentőségét is bemutatta, és ezen kikötések együttesen meghatározott tartalma alapján rögzítette, hogy az alperes – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – nem csak azt vehette számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerje annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, az korlátlan. A Kúria rögzítette továbbá, hogy a korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan a bank részéről nyújtott tájékoztatás teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményét, ebből következően nem volt megállapítható a főszolgáltatást megállapító szerződéses kikötések tisztességtelensége, ez okból a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége [1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. §].

A Kúria a jelzett határozatokban kidolgozott álláspontját az alperesek által a jelen ügyben tartott felülvizsgálati tárgyaláson hivatkozott, a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatára tekintettel is – eltérésre okot adó körülmény hiányában – változatlanul helytállóknak és irányadónak tekinti. Megjegyzi, a felhívott jogegységi panasz határozat alapjául szolgáló tényállás nem a jelen perbeli (gépjármű vásárlás kapcsán pénzkölcsön nyújtására és pénzügyi lízingre vonatkozó) Üzletszabályzaton, hanem lakásvásárlási célú kölcsönszerződés árfolyamkockázati kikötésén alapult, ugyanakkor a jogegységi panasz határozat elvi tartalmában meghatározott értelmezéssel kiegészülve alkalmazott 2/2014. PJE határozat 1. pontja alapján a perbeli kikötés tekintetében is az volt megállapítható, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényét és mibenlétén kívül azt is felismerhette és értékelni tudta, hogy a nemzeti fizetőeszköz (forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

1. Könyv-Tár Kft és mások Magyarország elleni ügye (21.623/13. sz. ügy)⁵⁰

A kérelmezők olyan magyar cégek, amelyek tankönyvek értékesítésével és iskoláknak elosztásával foglalkoztak. Az Országgyűlés 2011-ben és 2012-ben törvényeket fogadott el az iskolák irányításának központosítására, amelyek korábban a helyi hatóságok irányítása alatt álltak. Az új törvények az iskolai tankönyvek megvásárlására és terjesztésére is új rendszert vezetett be egy központi szerv, a Könyvtárellátó Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft-n (a továbbiakban: „Könyvtárellátó”) útján. A kérelmező cégek korábban úgy működtek, hogy a kiadók közvetítőiként közvetlenül az iskolákkal kötöttek szerződést. Biztosították a szállítást, feldolgozták a megrendeléseket, kezelték a számlákat, és foglalkoztak a visszáruval. 6 nagy és 30 közepes forgalmazó volt. A piacot a maximált árak szabályozták, és a Kormányzat döntött, hogy mi minősül tankönyvnek. Az új rendszer bevezetése után a Könyvtárellátó átvette a könyvek beszerzését és forgalmazását. A változás indoka a törvényjavaslat szerint az volt, hogy erősítse a vevő, az állam helyzetét, és az elosztást átláthatóbbá tegye.

A kérelmező cégek azt állították, hogy a törvények központosították és monopolizálták a tankönyvelosztási piacot. A Könyvtárellátónak 20%-os haszonkulcsot adott, szemben az ő 3-5%-os haszonkulcsukkal, anélkül, hogy kártérítést biztosított volna a korábbi résztvevőknek. A kérelmező cégeket és másokat ténylegesen kizárták egy olyan piacról, amely kizárólagos vagy fő tevékenységi területük volt. A kérelmező cégek alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az új törvények megsemmisítése iránt, de az Alkotmánybíróság 2014-ben érdemi vizsgálat nélkül megszüntette az eljárást. Úgy találta, hogy az újabb törvény, amelyek 2014-ben léptek hatályba, bevezetett egy olyan rendszert tankönyvekkel való ellátásra, amely teljes mértékben államilag szervezett, megszüntetve a szabadpiaci elemeket. A kérelmezők a korábbi jogszabályokra vonatkozó panaszai ezért okafogyottá váltak.

A kérelmezők az alapeljárásban – az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkére hivatkozással – sérelmezték, hogy az állami monopólium létrehozása a tankönyvpiacra megfosztotta őket tulajdonuk békés élvezetétől. A Bíróság 2018. október 16-án hozott ítéletében megállapította a jogsértést, mivel a kérelmező társaságok tulajdonába való beavatkozás a kitűzött célhoz képest aránytalan volt, és egyéni és túlzott terhet kellett viselniük. Ekkor azonban úgy ítélte meg, hogy az igazságos elégtétel kérdése még nem áll készen a döntésre, és e kérdésben a döntést elhalasztotta.

Az Egyezmény 41. cikkének alkalmazása körében a Bíróság először is kiemelte a Kormányzat kifogását, miszerint a kérelmező társaságok által elszenvedett bármely veszteség valójában tulajdonosaik vesztesége volt, akik nem kérelmezők a jelen ügyben; ezért minden igazságos elégtételi igény megalapozatlan.

Ennek kapcsán a Bíróság emlékeztett, hogy a társasággal szemben elkövetett jogsértés közvetlenül kárt okozhat a részvényesek számára, de ez nem jelenti azt, hogy mindkettő jogosult kártérítést követelni. Ha a részvényes érdekeit sérti egy, a társaságra irányuló intézkedés, az utóbbinak kell megtennie a megfelelő lépéseket. A kizárólag a társaság jogait sértő cselekmény nem von maga után felelősséget a részvényesek felé, még akkor sem, ha érdekeik sérülnek. Ilyen felelősség csak akkor áll fenn, ha a kifogásolt cselekmény a részvényes jogait célozza. A Bíróság azon kérdések vizsgálatát során, hogy mi minősül „a részvényes jogait célzó cselekménynek”, a Bíróság elutasította annak a részvényesek pusztán értékvesztésének, mint egyedüli döntő tényezőnek az elfogadását.

A Bíróság kiemelte, hogy a jelen ügyben a kérelmező társaságok a szóban forgó jogalkotási beavatkozás miatt elvesztették a piaci lehetőségeket. Ez elkerülhetetlenül azzal járt, hogy elvesztették a profitszerzési esélyeiket. A társaság nyereségkiesése a részvényesek saját tőke értékének csökkenését eredményezheti. Ez a megfontolás azonban önmagában nem elegendő ahhoz, hogy a Bíróság figyelmen kívül hagyja a

⁵⁰ Az ítélet 2022. január 5-én vált véglegessé.

kérelmező társaságok különálló jogi személyiségét, és lehetővé tegye a részvényesek számára, hogy panaszt emeljenek a társaság jogaival és helyzetével kapcsolatban. Ez a megközelítés csak kivételes, eltérő bánásmódot indokoló körülmények között lett volna lehetséges.

Ezenkívül a Bíróság emlékeztetett, hogy a jogsértést megállapító ítélet jogi kötelezettséget ró az alperes államra, hogy véget vessen a jogsértésnek, és jóvá tegye annak következményeit oly módon, hogy a lehető legnagyobb mértékben helyreállítsa a jogsértés előtt fennálló helyzetet. Az ügyben érintett Szerződő Államok elvileg szabadon választhatják meg azt az eszközt, amellyel teljesítik az olyan ítéletet, amelyben a Bíróság jogsértést állapít meg. Ez az ítélet végrehajtásának módjára vonatkozó mérlegelési jogkör a szerződő államoknak az Egyezmény szerinti elsődleges kötelezettségéhez kapcsolódó választási szabadságot tükrözi, hogy biztosítsák a garantált jogokat és szabadságokat. Ha a jogsértés természete lehetővé teszi az eredeti állapot helyreállítását, az alperes állam feladata, hogy ezt végrehajtsa, a Bíróságnak pedig nincs sem hatásköre, sem gyakorlati lehetősége erre. Ha viszont a nemzeti jog nem – vagy csak részleges – jóvátételt tesz lehetővé, az Egyezmény 41. cikke felhatalmazza a Bíróságot, hogy a károsult számára megfelelőnek ítélt elégtételt biztosítson.

A jelen ügy a vagyon békés élvezetének megsértésére vonatkozik, amikor a kérelmező társaságok tulajdonába való beavatkozás a használat ellenőrzése volt, nem pedig a tulajdon elvonása. Az alapítélet arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező cégeket nem fosztották meg javaiktól, hanem a tulajdonuk használatának ellenőrzését találta aránytalannak az átmeneti vagy egyéb intézkedések hiánya miatt, amelyek egyébként helyreállíthatták volna a tisztességes egyensúlyt. Ezért a tulajdonelvonásért járó kártérítésre vonatkozó ítélkezési gyakorlat közvetlenül nem alkalmazható. Mivel az elsődleges ítéletben megállapított jogsértés jellege nem teszi lehetővé a Bíróság számára, hogy az eredeti állapot visszaállításának elve alapján járjon el, úgy ítéli meg, hogy egy kártalanítás alkalmas az állítólagos veszteség kompenzálására.

A Bíróság emlékeztetett továbbá, hogy a „közérdekű” legitim célok, mint például a gazdasági reformintézkedések vagy a nagyobb társadalmi igazságosság elérését célzó intézkedések, a teljes piaci érték visszatérítésénél kisebb összeg megfizetésére kötelezést indokolhatnak. Az elsődleges ítélet azonban nem tartalmaz egyértelmű következtetést a legitim cél hiányára vonatkozóan. Ezenkívül egyértelmű okozati összefüggésnek kell fennállnia a kérelmezők által követelt kártérítés és az Egyezmény megsértése között. Adott esetben ez magában foglalhatja az elmaradt haszon miatti kártérítést.

A Bíróság tisztában volt azzal, hogy nehézségekbe ütközik az elmaradt haszon kiszámítása olyan körülmények között, amikor az ilyen haszon különböző előre nem látható tényezők miatt ingadozhat. A kérelmezők kidolgozott érvei ellenére a Bíróság egyetértett a Kormány általános érvelésével annyiban, hogy a kérelmező társaságok értékvesztésének számításakor figyelembe kell venni a szabályozási környezet esetleges változásait. Az alapítéletben nem állapították meg, hogy a kérelmező társaságoknak jogos elvárásuk lettek volna a változatlan szabályozási környezet, ehelyett a Bíróság úgy ítélte meg, hogy „a kérelmező cégektől nem várható el, hogy tevékenységük ténylegesen monopolhelyzetet biztosítson”. Ilyen szabályozási kockázatokat azonban a szakértői vélemények nem feltételeztek a vagyoni kár kiszámításakor, bár – az iskolai könyvpiac piaci jellemzőinek leírásakor – maguk utaltak a folyamatosan és előre nem láthatóan változó szabályozási környezetre, amely nagy bizonytalanságot okozhat. A Bíróság ezért úgy ítélte, hogy az eset körülményei nem alkalmasak a vagyoni kár pontos felmérésére, mivel az ilyen típusú károk sok bizonytalansági tényezőt tartalmaznak – például a kérelmező társaságok által benyújtott értékbecslési jelentésekben nem számolt szabályozási kockázatokat. Bár nem kívánt spekulációkba bocsátkozni a kérelmező társaságok által az Egyezmény megsértése hiányában elérhető nyereséggel és az ennek megfelelő saját tőke értékével kapcsolatban, a Bíróság észlelte, hogy a kérelmező társaságok valódi kárt szenvedtek lehetőségeik elvesztése révén.

Tekintettel a fentiekre, a Bíróság a megállapított jogsértésből eredő veszteségek ellentételezéseként az első kérelmező javára 160.000,-Euro, a második kérelmezőnek 570.000,-Eurót, a harmadik kérelmezőnek pedig 28.000,-Eurót ítélte meg.

2. Kupás Levente András Magyarország elleni ügye (24.720/17. sz. ügy)⁵¹

A kérelmező Bázelen (Svájc) él. 2015 májusában a kérelmező és felesége négy hónapos kisfiukkal, ideiglenes ötnapos útlevelel Budapestre utaztak családlátogatásra. A kérelmező egy hét magyarországi tartózkodás után visszatért Bázelen, abban a hitben, hogy felesége és fia követni fogják, ha a gyermek okmányait és útlevelet kiállítják. Felesége azonban ahelyett, hogy visszatért volna Svájcba, bontóper indított ellene.

A kérelmező 2016 áprilisában a Hágai Egyezmény alapján gyermeke visszavitele iránti kérelmet nyújtott be a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz. A kérelmező előadta, hogy felesége jogtalanul, beleegyezése nélkül tartja gyermekét Magyarországon. A bíróság 2016. április 22-én tartotta első tárgyalását, amelyen a feleség elismerte, hogy Magyarországra való visszatérésük időpontjában a gyermek lakóhelye Svájcban volt, és félrevezette a kérelmezőt Magyarországra való visszatérésével kapcsolatban, mivel szándéka mindig is az volt, hogy bontóper kezdeményezzen és a gyermek Magyarországon maradjon. Ugyanakkor fenntartotta, hogy a Hágai Egyezmény 13. cikke értelmében meg kell tagadni a gyermek visszavitelét, mivel a kérelmező beleegyezett abba, hogy a gyermek Magyarországon maradjon, és a gyermeket visszavitele testi vagy lelki sérülésnek tenné ki. Azt is állította, hogy a kérelmező fizikailag bántalmazta. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2016. június 9-én határozatban kötelezte a feleséget, hogy a gyermeket 2016. június 20-ig vigye vissza Svájcba, vagy más módon 2016. június 21-én adja át a kérelmezőnek.

A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2016. szeptember 6-án az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, és a kérelmet – a Hágai Egyezmény 13. cikkének a) pontja alapján – elutasította. A bíróság megállapította, hogy a gyermek lakóhelye Svájcban volt, és a kérelmező felesége 2015. május 26-án jogtalanul tartotta vissza Magyarországon. A bíróság ennek ellenére hivatkozott a kérelmezőnek a bontóperben tett nyilatkozatára, és kifejtette, hogy bár ez a nyilatkozat nem jelentett kifejezett beleegyezést, mégis egyértelmű volt, hogy a kérelmező belenyugodott abba, hogy gyermekük Magyarországon él az édesanyjával, minthogy hajlandó volt Magyarországon élni kapcsolattartási jogával. A bíróság jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a bontóper alatt a kérelmezőnek ideiglenes intézkedés keretében biztosították a kapcsolattartást gyermekével, sőt magyarországi lakását is rendelkezésre bocsátotta, hogy ott találkozhasson fiával, és ezek a megállapodások mindkét fél beleegyezésén alapultak.

A kérelmező felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához. A Kúria 2017. január 10-ei határozatával a jogerős végzést hatályában fenntartotta. Úgy találta, hogy a kérelmező – a tényállásból kitűnően – beleegyezett abba, hogy a gyermek szokásos tartózkodási helye megváltozzék. A kérelmező ugyanis rendszeres magyarországi kapcsolattartást kért mindaddig, amíg a bontóperben eljáró bíróság a gyermek állandó felügyeleti jogáról és tartózkodási helyéről dönt. Az indítványozónak e nyilatkozatát úgy kell értelmezni, mint utólagos belenyugvást a gyermek Magyarországon történő visszatartásába. A Kúria lényegesnek tartotta, hogy a gyermek 2015 májusa óta az édesanyja otthonában él; felesége válási szándékáról a gyermek visszatartásával egyidejűleg tájékoztatta a kérelmezőt, aki nem volt akadályozva abban, hogy a Hágai Egyezmény alapján eljárást kezdeményezzen a gyermek azonnali visszavitele érdekében, ezt azonban csak 2016 áprilisában tette meg, amikor az felesége – saját bevallása szerint – kérte az indítványozó gyermekkel való kapcsolattartásának korlátozását és felügyeletét.

A kérelmező – az Egyezmény 8. cikkére hivatkozva – azt sérelmezte, hogy a gyermek visszavitelének hazai bíróságok általi megtagadása megsértette a családi élete tiszteletben tartásához való jogát.

A Bíróság emlékeztetett, hogy a szülők és a gyermekek számára egymás társaságának kölcsönös élvezete a családi élet alapvető eleme, és az Egyezmény 8. cikke értelmében védelem alatt áll. Míg az Egyezmény 8. cikkének alapvető célja, hogy megvédje az egyént a hatóságok önkényes intézkedéseivel szemben, a családi élet tényleges „tiszteletében” ezen kívül pozitív kötelezettségek is rejlenek. Az Egyezmény 8. cikke szerinti pozitív kötelezettségek magukban foglalhatják olyan intézkedések elfogadását, amelyek célja az e rendelkezés által garantált jogok tiszteletben tartásának biztosítása még az egyének közötti kapcsolatok terén is, beleértve az egyének jogait védő ítélkezési és végrehajtási mechanizmusok szabályozási keretének biztosítását, és adott esetben egyedi intézkedések végrehajtását.

⁵¹ Az ítélet 2022. január 28-án vált véglegessé.

A Bíróság korábban úgy ítélte, hogy az Egyezmény 8. cikke magában foglalja a szülők jogát olyan intézkedésekhez, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy újra együtt legyenek gyermekeikkel, valamint a nemzeti hatóságok kötelezettségét ilyen intézkedések megtételére.

Ezen túlmenően a nemzetközi jogellenes gyermekelvitel területén az Egyezmény 8. cikkében a szerződő államokra rótt kötelezettségeket a Hágai Egyezmény és a Gyermekjogi Egyezmény követelményeinek, valamint a Szerződő Felek közötti kapcsolatokban alkalmazandó nemzetközi jog vonatkozó szabályai és alapelvei fényében kell értelmezni. Így a Bíróság szükségesnek tartotta, hogy hivatkozzék a Hágai Egyezmény szerinti eljárásokkal kapcsolatos panaszok Egyezmény szerinti értékelése során alkalmazandó általános elvek összefoglalására, amint azt a X Lettország elleni ügyében rögzítette. A Hágai Egyezmény 3. cikke értelmében a gyermek elvitelét vagy visszatartását „jogellenesnek” kell tekinteni, ha az sérti a gyermek közvetlenül az elvitel vagy visszatartás előtti „szokásos tartózkodási helye” szerinti állam joga szerint valamely személynek tulajdonított felügyeleti jogot. Végül a Bíróság nem kérdőjelezheti meg a hazai hatóságok értékelését, hacsak nincs egyértelmű bizonyíték annak önkényességére.

Jelen ügyben nem volt vitatott, hogy a kérelmező és gyermeke közötti kapcsolat az Egyezmény 8. cikke értelmében a családi élet körébe tartozik. A Bíróság észlelte, hogy a kérelmező családi élete tiszteletben tartásához való jogába való elsődleges beavatkozás nem az alperes állam cselekményének vagy mulasztásának tulajdonítható, hanem inkább fia anyjának, egy magánfélnak, aki a gyermeket Magyarországon tartotta. Ennélfogva azt kellett megvizsgálni, hogy az állam eleget tett-e azon pozitív kötelezettségének, hogy biztosítsa a kérelmező jogát a családi élete tiszteletben tartásához.

A Bíróság azt is észlelte, hogy a jelen ügyben a magyar bíróságok megállapították, és ezt a felek a hazai eljárás során sem vitatták, hogy a gyermek szokásos tartózkodási helye eredetileg Svájcban volt. Valójában a kérelmező és felesége közösen gyakorolták a szülői felelősséget és a felügyeleti jogot gyermekük felett Svájcban, amelyet így a Hágai Egyezmény értelmében a gyermek „szokásos tartózkodási helyének” kell tekinteni. A felek nem vitatták, hogy a kérelmező hozzájárult ahhoz, hogy felesége és gyermeke Svájcban Magyarországra távozzon, és hozzájárult az utazás időpontjához is. A gyermek későbbi magyarországi visszatartásával kapcsolatban a Bíróság kiemelte, hogy a kérelmező tudomása szerint az anyának vissza kellett volna térnie a gyermekkel Svájcba, miután a gyermek hivatalos okmányait kiállították. Felesége nem tájékoztatta a kérelmezőt arról, hogy Magyarországon akar maradni, illetve házasság felbontása iránti keresetet akar benyújtani. Valóban nyilvánvaló, hogy felesége egyoldalúan, szándékosan és titokban változtatta meg fiuk szokásos tartózkodási helyét, amikor a gyermek az apa hozzájárulásával meghatározott célból Magyarországon tartózkodott. Cselekedetei közvetlenül sértették a kérelmező felügyeleti jogait, mivel nem volt közös szülői szándék a gyermek lakóhelyének megváltoztatására. Így – a hazai bíróságok álláspontja szerint – felesége jogtalanul tartotta Magyarországon a gyermeket.

A Bíróság emlékeztetett, hogy széles körű egyetértés uralkodik – többek között a nemzetközi jogban is – abban, hogy minden, a gyermeket érintő döntésben az ő érdekének kell az elsődlegesnek lennie. Ugyanez a filozófia rejlik a Hágai Egyezményben is, amely ezt az érdeket a status quo helyreállításához kapcsolja egy határozat útján, amely elrendeli a gyermek azonnali visszavitelét szokásos tartózkodási helye szerinti országba jogellenes elvitel esetén, figyelembe véve azt a tényt, hogy a visszavitel megtagadása esetenként objektív, a gyermek érdekeinek megfelelő okokból indokoltnak bizonyulhat, ami megmagyarázza a kivételek meglétét, különösen abban az esetben, ha annak súlyos veszélye áll fenn, hogy visszavitele a gyermeket testi vagy lelki sérülésnek tenné ki, vagy egyéb módon elviselhetetlen helyzetbe hozza a gyermeket [13. cikk első bekezdés b) pont] A Bíróság kiemelte továbbá, hogy az Európai Unió ugyanezt a filozófiát követi, egy olyan rendszer keretében, amely csak az Európai Unió tagállamait érinti, és a kölcsönös bizalom elvén alapul. A Brüsszel IIa. rendelet, amelynek a gyermek jogellenes elvitelére vonatkozó szabályai kiegészítik a Hágai Egyezményben már megállapítottakat, a preambulumban szintén hivatkozik a gyermek mindenek felett álló érdekére, míg az Alapjogi Charta 24. cikkének (2) bekezdése hangsúlyozza, hogy minden a gyermekekkel kapcsolatos cselekményben a gyermek mindenek felett álló érdekét kell elsődleges szempontnak tekinteni

Következésképpen a Hágai Egyezményre való hivatkozást esetén a gyermek visszavitele nemautomatikus vagy mechanikus alkalmazása, amint azt az említett okiratban a gyermek visszavitelére

vonatkozó tagállami kötelezettség alóli számos kivétel elismerése jelzi, amelyek a gyermek tényleges személyére és környezetére vonatkozó objektív megfontolásokon alapulnak, ami azt mutatja, hogy az ügyben eljáró bíróságnak minden ügyben egyedi megközelítést kell alkalmaznia. A Bíróság szerint X Lettország elleni ügyében hozott ítéletben kifejtettekkel megegyező megfontolásokat kell alkalmazni, ha a gyermek visszavitelének megtagadása azon a kivételen alapul, hogy a jogsérelmet elszenvedő szülő beleegyezett a gyermek visszatartásába, vagy belenyugodott abba a Hágai Egyezmény 13. cikkének a) pontja értelmében. Különösen a Hágai Egyezmény 13. cikkének a) pontja szerinti kivételeket kell szigorúan értelmezni. A cél valóban annak megakadályozása, hogy a jogsértő szülő az idő múlásával elnyerje egy általa egyoldalúan létrehozott tényleges helyzet jogi elismerését. A Bíróság továbbá azon az állásponton van, hogy mivel a gyermek visszatartásába való „beleegyezés” azt jelenti, hogy a jogsértő szülő lemond a gyermek azonnali visszatéréséről a szokásos tartózkodási helyére, ennek világosnak és egyértelműnek kell lennie, még ha nem is feltétlenül kifejezett nyilatkozatnak.

A jelen ügyben éppen erre a kivételre – a kérelmező beleegyezésére – hivatkozott a másodfokú bíróság és a Kúria, amikor 2016-ban megvizsgálta a kérelmező Hágai Egyezmény szerinti gyermek visszavételére irányuló kérelmét: megtagadták a kérelemnek való helyt adást, mivel úgy ítélték meg: noha a kérelmező kifejezetten nem járult hozzá, de utólag beleegyezett a gyermek magyarországi tartózkodásába, ami kizárta a Hágai Egyezmény 3. cikkének alkalmazását.

A jelen ügyben a Bíróság először is észlelte, hogy a másodfokú bíróság és a Kúria az ügy ténybeli körülményeit a felek által benyújtott iratokra támaszkodva, valamint a felek azon érveit figyelembe véve értékelte, hogy az apa beleegyezett a visszatartásába, és megindokolták a Hágai Egyezmény 13. cikke 1. bekezdésének b) pontjában foglalt rendelkezések értelmezését.

A Bíróság egyetértett a hazai bíróságoknak a Hágai Egyezmény rendelkezései tekintetében elfogadott álláspontjával, amennyiben a beleegyezés világos és egyértelmű nyilatkozatokkal igazolható, és ráutaló magatartásból is következtethető. A hazai bíróság érvelésének kiindulópontja a kérelmező képviselőjének a házasság felbontása iránti perben tett nyilatkozata volt, miszerint a kérelmező nem indít eljárást a Hágai Egyezmény alapján gyermeke visszavételére, és nem is állt szándékában, hogy elvegye a gyermeket az anya felügyelete alól. A Bíróság álláspontja szerint ez a kijelentés észszerűen értelmezhető úgy, hogy a jogsértő szülő nem ragaszkodik a gyermek azonnali visszavételéhez.

Emellett a Kúria nem csupán a kérelmező és képviselője kifejezett nyilatkozatait vette figyelembe, hanem a kérelmező külső magatartására is figyelmet fordított. Annak értékelése során, hogy a kérelmező magatartása következetes beleegyező magatartást jelent-e, a hazai bíróságok súlyt helyeztek arra a tényre, hogy a kérelmezőnek a fiával való magyarországi kapcsolattartási jogáról szóló döntés a kérelmező és felesége közös megegyezésén alapult. igaz, hogy a bíróságoknak óvatosságnak kell lenniük, nehogy beleegyezésre következtessenek a sértett szülő békülési vagy önkéntes visszatérési kísérleteiből, de tény, hogy a jelen ügyben a kérelmező nem ragaszkodott gyermeke visszavételéhez, hanem lépéseket tett magyarországi kapcsolattartási jogának gyakorlása érdekében. Például rendelkezésre bocsátotta lakását Magyarországon. Az ügy irataiból nem tűnik ki, hogy a kérelmező ezeket az intézkedéseket a gyermek visszavételéhez kötötte volna.

A kérelmező cselekményein kívül a Kúria a mulasztásaiból levont következtetésre is utalt. Befolyásolta az a tény, hogy bár semmi sem akadályozta a kérelmezőt abban, hogy gyermeke visszavételét kérje, a fia visszavételére irányuló eljárást csak tizenegy hónappal a gyermek visszatartása után kezdeményezte, amikor a bontóperben kérték kapcsolattartási és felügyeleti jogának korlátozását. A Bíróság szerint a Kúriának nem róható fel, hogy ezt a kése delmet a kérelmező beleegyezéseként értelmezte. Továbbá, amint azt a gyámhatóság által végzett esettanulmány is mutatja, a gyermek jól fejlődött új környezetében. Így az azonnali visszavétel hatását ebben a szakaszban a hazai bíróságoknak feltétlenül szem előtt kellett tartaniuk.

A fentiek tükrében a Bíróság úgy találta, hogy a hazai bíróság döntéseit objektív bizonyítékokra alapozta, és óvatos megközelítést alkalmazott, amikor elutasította a kérelmező fia azonnali visszavételére irányuló kérelmét. Mivel a jelen ügyben nincs egyértelmű jele az önkényességnek, a Bíróság nem talál olyan kényszerítő okot, hogy eltérjen a nemzeti bíróságok megállapításaitól.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy különös tekintettel az államnak az ügyben fennálló mérlegelési mozgásterére és a gyermekekkel kapcsolatos ügyek intézéséhez szükséges egyedi

megközelítésre, az ügy a magyar bíróságok általi, Hágai Egyezmény követelményei tükrében lefolytatott mérlegelése nem jelenti az Egyezmény 8. cikkének megsértését, mivel arányos volt az elérni kívánt legitim céllal. Következésképpen az Egyezmény 8. cikkét nem sértették meg.

3. Bancsók József és Magyar László Magyarország elleni (2.) ügye (52.374/15. és 53.364/15. sz. ügy)⁵²

A kérelmezők életfogytiglani szabadságvesztésüket töltik Magyarországon. Az első kérelmezőt 2013 júniusában emberölés miatt életfogytiglani szabadságvesztésre ítélték, azzal, hogy 40 év után bocsátható feltételes szabadságra. Miután büntetését 2015-ben másodfokon helybenhagyták, az első kérelmező alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Azzal érvelt, hogy a feltételes szabadságra helyezés legkorábbi időpontjának 40 évben meghatározása ellentétes a Bíróság ítélkezési gyakorlatával, és embertelen bánásmódot jelent. Az eljárás még folyamatban van.

A második kérelmezőt 2010 szeptemberében életfogytiglani szabadságvesztésre ítélték, feltételes szabadságra bocsátás nélkül a Btk. akkor hatályos rendelkezései alapján. A Bíróság Magyar László Magyarország elleni ügyében hozott ítéletét⁵³ követően, miután az Egyezmény 3. cikkének megsértését állapították meg, ítéletét felülvizsgálták annak érdekében, hogy az tartalmazza a 40 év szabadságvesztés utáni feltételes szabadságra bocsáthatás lehetőségét. A második kérelmező ezt követően 2015-ben alkotmányjogi panaszt nyújtott be, azzal érvelve, hogy a feltételes szabadságra helyezés legkorábbi időpontjának 40 évben meghatározása ellentétes Magyarország Egyezmény szerinti kötelezettségeivel. Az eljárás még folyamatban van.

A kérelmezők – az Egyezmény 3. cikkére hivatkozva – sérelmezték, hogy az életfogytiglani szabadságvesztés 40 év utáni feltételes szabadságra helyezés lehetőségével a gyakorlatban teljes életfogytiglani szabadságvesztést jelent, és gyakorlatilag továbbra sem volt kilátásuk a szabadulásra. Ezért azt állították, hogy büntetésük embertelen és megalázó büntetés, és sérti az Egyezményt.

A Bíróság elutasította a Kormánzatnak a hazai jogorvoslati lehetőségek ki nem merítésére vonatkozó kifogását, megjegyezve, hogy az Alkotmánybíróság előtti mindkét eljárás 2015 óta van folyamatban, ami aláásta e jogorvoslat lehetséges hatékonyságát.

A Bíróság emlékeztetett, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés csak akkor lehet összeegyeztethető az Egyezménnyel, ha a szabadulás kilátásba helyezése és a felülvizsgálat lehetősége eleve fennáll. A Bíróság már korábban megállapította, hogy ahol a nemzeti jog nem rendelkezik ilyen felülvizsgálat lehetőségéről, a teljes életfogytiglani szabadságvesztés nem felel meg az Egyezmény 3. cikkében foglalt követelményeknek.

Ezenkívül az összehasonlító és nemzetközi jogi anyagok egyértelműen támogatják egy olyan célzott mechanizmus létrehozását, amely az életfogytiglani büntetés kiszabását követően legkésőbb 25 éven belül garantálja a felülvizsgálatot, ezt követően pedig további időszakos felülvizsgálatokat. Megjegyezte, hogy az a 40 év, amíg a kérelmezőknek várniuk kell, mielőtt számíthatnak arra, hogy megfontolják a feltételes szabadságra helyezésüket, lényegesen hosszabb, mint az ajánlott maximális időtartam. Ezért arra a következtetésre jutott, hogy ítéleteik valójában nem kínálnak valós kilátást a szabadulásra, és így nem egyeztethetők össze az Egyezménnyel.

Ennek megfelelően megsértették az Egyezmény 3. cikkét.

A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a jogsértés megállapítása önmagában is méltányos elégtételt jelent az elszenvedett nemvagyonosi kárért.

⁵² Az ítélet 2022. január 28-án vált véglegessé.

⁵³ 73593/10. sz., 2014. május 20.

1. Kindlhofer Ausztria elleni ügye (20.962/15. sz. ügy)⁵⁴

A kérelmezőre a rendőrség 200,-Euró pénzbírságot vagy négy nap elzárást szabott ki, mert nem értesítette egy balesetről, amelyben csak anyagi kár keletkezett. A KRESZ vonatkozó rendelkezése szerint ez a szabálysértés „726 euróig terjedő pénzbírsággal [és] abban az esetben, ha a bírság összege nem hajtható be ... két hétig terjedő elzárással büntetendő”.

A Regionális Közigazgatási Bíróság helybenhagyta ezt a szankciót. Ez a határozat nem támadható meg a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság előtt, mivel a kérelmezőre kiszabható pénzbírság összege nem haladta meg a 750 eurót, nem volt kiszabható elsődlegesen az elzárás, és a ténylegesen kiszabott pénzbírság sem haladta meg a 750 eurót.

A kérelmező – a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkére hivatkozva – sérelmezte, hogy elítélésével kapcsolatban nem biztosították számára rendes jogorvoslatot a magasabb szintű bíróság előtt.

A Bíróság megvizsgálta, hogy a bűncselekmény, amiért a kérelmezőt elítélték, „kisebb jelentőségűnek” tekinthető-e, és így a magasabb bíróság általi felülbírálathoz való jog alóli kivételek egyike alá esik-e. A Bíróság szerint, ha a törvény főbüntetésként szabadságelvonást ír elő, a bűncselekmény nem minősíthető „kisebb”-nek a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkének második bekezdése értelmében. A Bíróság korábban úgy találta, hogy a kis értékű lopással kapcsolatos, szabadságvesztéssel nem büntethető bűncselekmény kisebb jelentőségű, és a megengedett kivételek körébe esett. A szabadságvesztés hiánya azonban, bár fontos tényező a cselekmény kisebb jellegének megítélésében, önmagában nem meghatározó. A Bíróságnak figyelembe kellett vennie az előtte folyamatban lévő ügy sajátos körülményeit is.

A cselekményért, amelyért a kérelmezőt elítélték, nem járt főbüntetésként szabadságvesztés. A Bíróságnak ezért el kellett döntenie, hogy a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkének 2. bekezdése értelmében „kisebb”-nek tekinthető-e az a bűncselekmény, amelyért a törvény a fizetési kötelezettség teljesítése hiányában két hétig terjedő szabadságelvonást ír elő.

Annak megvizsgálása érdekében, hogy a fizetési kötelezettség elmulasztása miatti szabadságvesztés hatással volt-e arra, hogy egy cselekmény kisebb jelentőségűnek tekinthető-e, a Bíróságnak figyelembe kellett vennie az ügy sajátos körülményeit, különösen azt, hogy valószínű-e, hogy a szabadságelvonás alapesetben ténylegesen érvényesülne. Ezért tekintettel kellett lennie a mulasztási elzárás végrehajtásának jogszabályi kereteire. Miután a közigazgatási bírságot kiszabó ítélet jogerőre emelkedett, a hatóságoknak nem volt mérlegelési joga, hogy a bírság megfizetése helyett elzárást rendeljenek el. Ellenkezőleg, a hatóságnak először meg kellett kísérelnie a bírság behajtását, vagy átfogó vizsgálatot kellett végeznie az elítélt vagyoni helyzetéről. Ezen túlmenően az érintett személyt tájékoztatni kellett az elzárás küszöbön álló végrehajtásáról, és lehetőséget kell biztosítani számára, hogy azt a bírság összegének megfizetésével elkerülje, valamint kérje a pénzbírság részletekben történő megfizetését.

Következésképpen a fizetési kötelezettség elmulasztása miatti szabadságelvonás kivételes intézkedésnek minősült a hazai jog szerint, amelynek végrehajtása számos eljárási biztosítékhoz kötött. Az elítélt személy figyelmét világosan fel kellett hívni a veszélyre, és meg kell adni a megfelelő eszközöket ennek elkerülésére. Ilyen körülmények között az elzárást a szabadságvesztéstől mint elsődleges szankciótól lényegesen eltérő intézkedésnek kellett tekinteni, és ezért nem jelentette annak akadályát, hogy a bűncselekmény, amely miatt a kérelmezőt elítélték, kisebb jelentőségűnek minősüljön. Sem a kiszabott, sem a kiszabható bírság összege önmagában nem tűnt elegendőnek ahhoz, hogy úgy találja: a bűncselekmény nem kisebb jelentőségű. A törvényben előírt büntetőjogi szankciók rendszerén belül ugyanis a szóban forgó maximális büntetés egyértelműen a legkevésbé súlyosak közé tartozott. A hazai szabálysértési rendszeren belül az alapul szolgáló cselekmény sem minősült súlyos jellegűnek. A kérelmező azt sem állította, hogy nem tudta megfizetni a bírságot, vagy hogy a kiszabott bírság összege

⁵⁴ Az ítélet 2022. január 26-án vált véglegessé.

nem vette kellőképpen figyelembe vagyoni helyzetét.

Ezzel összhangban a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkét nem sértették meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bpkf.II.1.310/2021/3.

Egy éven túli letartóztatás és bűnügyi felügyelet fenntartásáról - időszakos felülvizsgálata keretében - rendelkező határozat helybenhagyása. A bűnisméltés lehetősége mint ahogy a kényszerintézkedés elrendelésének egyéb különös okai is tényen vagy feltételezésen alapulóan lehet a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazásának oka. Tényen alapul, ha – mint a jelen ügyben – a terhelt a gyanúsított kihallgatását követően elkövetett újabb, szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény miatt gyanúsítottként hallgatták ki, így az ítélőtábla által helyesen megállapított feltételezésen alapuló bűnisméltés veszélyén túl, a bűnisméltés tényalapú oka is fennáll [Be. 276. § (2) bekezdés c) pont ca) alpont].

Az ügyben a kényszerintézkedés tárgyában már több bírósági határozat is született. A személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés általános és különös feltételeit a törvény pontosan határozza meg, ez pedig irányt ad, egyben pedig ki is jelöli a bírósági vizsgálat kereteit, mely messze elmarad attól a bizonyítékértékelő komplex tevékenységtől, amelyet a bíróság akkor végez, amikor a büntetőeljárás főkérdésben dönt. Mindez a szűkítettség pedig a kényszerintézkedés tárgyában hozott bírósági döntések esetében vezethet azonos indokokra, amely nem jelent, de nem is jelenthet sablonosságot, azzal az általános megjegyzéssel, hogy egy adott ügyben a kényszerintézkedés tárgyában tett védelmi indítványok sem mindig merőben eltérőek egymástól.

Az vitathatatlan, hogy a kényszerintézkedés indokoltságát és alkalmazásának feltételeit az eljárás valamennyi szakaszában kellő körültekintéssel vizsgálni kell, melynek során a terhelt személyi, családi körülményeiben, illetve az eljárás előrehaladtával az ügyben bekövetkezett változásokra is figyelemmel kell lenni.

Jelen esetben ezen kötelezettségének az ítélőtábla eleget tett, és a védők által hivatkozottakkal szemben döntésének meghozatalakor valamennyi tény, körülményt értékelt, amikor úgy ítélte meg, hogy az I. rendű vádlott tekintetében a letartóztatás, a II. rendű vádlott tekintetében a bűnügyi felügyelet fenntartása továbbra is indokolt, mely döntésének megalapozott indokát is adta.

A személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés elrendelésének általános feltételeit a Be. 276. § (1) bekezdése határozza meg, amely mindkét vádlott tekintetében maradéktalanul fennáll.

Objektív feltételként nem vitásan – ahogyan arra az ítélőtábla is hivatkozott – jelenleg a vádlottakkal szemben, már vádemelés alapján, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt van folyamatban büntetőeljárás. Általános követelmény, de – szemben az előbbivel – már bírói mérlegelést igényel az, hogy a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés céljának eléréséhez a kényszerintézkedés alkalmazása szükséges-e, és az elérni kívánt cél más módon nem biztosítható.

A személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedések elrendelésének különös pozitív feltételeit a Be. 276. § (2) bekezdése határozza meg, amelyek közül már egy is megalapozza a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedések alkalmazását. Ebben a körben jegyzi meg a Kúria, hogy amennyiben a törvényes feltételek hiányoznak, úgy értelemszerűen egyik személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés alkalmazására sem kerülhet sor, így az I. rendű vádlott védőjének az I. rendű vádlott tekintetében a letartóztatásnál enyhébb kényszerintézkedés alkalmazása iránti indítványa, azon érvelés mellett, hogy a kényszerintézkedés alkalmazásának törvényi feltételei hiányoznak, egymással nem összeegyeztethetők.

A vádlottak esetében tehát az vizsgálendő, hogy az alkalmazott kényszerintézkedés további fenntartása tényszerű alapon áll-e, észszerűen alátámasztott-e, az abból volt következtetés okszerű-e, s ekként a kényszerintézkedés alkalmazása célszerű-e (EBH 2009.2025.).

A terhelt jelenlétének biztosítását célzó, feltételezésen alapuló különös ok [Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpont] tekintetében az ítélőtábla mindkét vádlottat érintően, minden értékelhető körülményt megvizsgált.

A Kúria a szökés, elrejtőzés veszélye kapcsán elsőként arra mutatott rá, hogy e körben a vád tárgyává tett tények törvényi fenyegetettsége alapvető jelentőségű, de nem kizárólagosan figyelembe veendő. A bűnösség megállapítása esetén várható szabadságvesztés tartama, az azzal járó hátrány kétségkívül olyan körülmény, ami a vádlottak döntéseire – személyi körülményeitől függően eltérő súllyal – hatással van. Minél hosszabb a várható szabadságvesztés tartama, az annál nagyobb nyomattal hat abba az irányba, hogy az érintett az esetleges szabadságvesztés végrehajtása helyett az az előli szökés vagy elrejtőzés mellett határozzon. Ugyanakkor minden ügyben felmerülhetnek olyan konkrét, egyedi – személyi és tárgyi, az adott vádlottra, illetve az adott ügyben elbírálandó konkrét cselekményekre vonatkozó – körülmények, melyek ezt a veszélyt fokozzák, avagy ellenében hatnak, s ekként gyengítik.

Mindezek értékelésének eredménye pedig lehet a legsúlyosabb – a szökés, elrejtőzés veszélyét fizikailag megakadályozó – kényszerintézkedés, a letartóztatás, avagy annál enyhébb személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés alkalmazása, illetve (a szökési veszély megszűnése esetén) akár a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés mellőzése is.

Nem csupán a két irányba ható körülmények számának, hanem – elsődlegesen – a nyomattának az egymáshoz viszonyított aránya alapján vonható következtetés arra, hogy az adott ügyben és a konkrét vádlott vonatkozásában a törvény szerint személyes szabadságot érintő kényszerintézkedést megalapozó veszély fennáll-e, és annak kiküszöbölése érdekében milyen fokú szabadsághatárolást eredményező kényszerintézkedés alkalmazása szükséges és arányos (Kúria Bpkf.II.176/2020/2.).

A vádlottakkal szemben a terhükre rótt bűncselekmények kiemelkedő törvényi fenyegetettsége, a vád szerinti elkövetés jellege, és az, hogy a törvény akár életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi, a szökés, elrejtőzés veszélyét nyomattal felveti. Az I. rendű vádlott esetében a végzés helytállóan mutatott rá az e veszély nyomattát erősítő, büntetőjogi szempontból releváns előéleti adatokat is.

Ugyanakkor a szökés, elrejtőzés veszélye csökkentésére alkalmas körülmények vizsgálatát is elvégezte az ítélőtábla, amikor maga is utal a védők által is hivatkozott, az I. rendű és a II. rendű vádlottak személyi körülményeire (I. rendű vádlott életkora, jelentősen megromlott egészségi állapota, igazolható családi viszonyai, II. rendű vádlott rendezett családi- és életkörülményei) és arra a rendkívüli időtartamra, amely a vád szerinti elkövetési időhöz képest már eltelt.

Az ítélőtábla pedig ezt követően azt is helyesen állapította meg, hogy a szökés, elrejtőzés veszélyének kioltására az azzal szemben értékelhető körülmények nem alkalmasak, ezért a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés alkalmazása mindkét vádlott tekintetében továbbra is indokolt.

A szökés, elrejtőzés veszélye ellenében ható körülmények az ezzel ellentétes irányba mutató körülményekkel összevetve a II. rendű vádlott esetében ugyanakkor arra a következtetésre nyújtanak alapot, hogy a fenti veszély kiküszöbölése a letartóztatásnál – lényegesen – enyhébb kényszerintézkedéssel is biztosítható. Az önmagában a cselekmény büntetési tételéből fakadó szökési veszélyt ugyanis tovább fokozza a cselekmény – vád szerinti – elkövetésének jellege és a szándék kitartó volta.

A bűnügyi felügyelet szabályainak betartása azonban önmagában nem jelent hivatkozási alapot annak szükségtelenségére, ellenkezőleg: a bűnügyi felügyelet szabályainak megszegése vonna maga után anyagi és eljárásjogi szankciókat is. Ezért a II. rendű vádlott személyi körülményei és eljárási magatartása csak azt teszi lehetővé, hogy a szökés veszélyét megalapozó nagy súlyú tárgyi tényezővel szemben annak kiküszöbölésére enyhébb kényszerintézkedés – a bűnügyi felügyelet, és azon belül annak enyhébb, a II. rendű vádlott számára Budapest közigazgatási területén belül mozgásteret biztosító formája – is alkalmazható legyen. (Itt jegyzi meg a Kúria, hogy a bűnügyi felügyelet, mint tartalmi szempontból rugalmas kényszerintézkedés az időmúlással párhuzamosan folyamatosan alakítható.)

A vádbeli ügy kiemelkedően magasfokú törvényi fenyegetettsége ellenében azonban a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés teljes mellőzésére az eljárás jelen szakaszában nincs törvényes lehetőség. Minderre végzésében az ítélőtábla is kitért, így nem elfogadható az az ezzel

ellentétes védői kifogás, mely szerint II. rendű vádlottat érintően a kényszerintézkedés alkalmazásáról az ítélet tábla mindössze hat sorban, sematikus és konkrétumokra utalás nélkül döntött volna.

Az ítélet tábla az indokolásban előljáróban rögzítette, hogy a kényszerintézkedés legutoljára történt felülvizsgálata óta sem a vád tárgyát képező cselekményekben, sem a vádlottak személyi körülményeiben nem történt érdemi változás, amely értelemszerűen azt is jelenti, hogy a kényszerintézkedés tárgyában hozott korábbi döntése és az abban foglaltak továbbra is irányadók. Mindezen túl éppen a szökés, elrejtőzés veszélye, mint különös ok tekintetében az ítélet tábla végzésének 3. oldalán mindkét vádlottat érintő körben tartalmaz indokolást, vagyis a II. rendű vádlott esetében a bírósági döntés indokolása nem szűkül a védő által megjelölt – a 4. oldalon lévő – hat sornyi tartalomra.

Jelen esetben a kényszerintézkedés szempontjából a II. rendű vádlott tekintetében nem elfogadható érv az sem, hogy a Be. 430. §-a alapján a vádlott élhetne a tárgyaláson való jelenlét jogáról való lemondás lehetőségével is, amellyel azonban nem kíván élni és minden tárgyaláson részt is vesz. A tárgyaláson való jelenlét jogáról való lemondás a vádlottat megillető jog, így ebből a szempontból nem a bíróság engedélyéhez kötött. Azonban a lemondás nem feltétel nélküli, így miután annak törvényi feltételeinek vizsgálata a bíróság feladatkörébe tartozik, nem teszi a tárgyaláson való jogról való lemondást a bíróságtól független, egyoldalú joggyakorlássá.

A bírósági eljárásban való személyes közreműködés vagy az arra való hajlandóság egyébiránt azért sem lehet a szökés, elrejtőzés veszélye mértéke csökkentésére alkalmas tényező, mert ez utóbbi veszély intenzitása éppen a büntetőeljárás eredményének tükrében is változhat.

Az I. rendű vádlott tekintetében a szökés, elrejtőzés veszélyén túl az ítélet tábla a bizonyítás veszélyeztetésének ténye és a bűnismétlés veszélyének feltételezését megalapozó körülményeket is rögzítette, de helytállóan mutatott rá a büntetőeljárás időbeni előrehaladásának a kollúzió veszélyét csökkentő hatására is [Be. 276. § (2) bekezdés b) pont ba) alpont, Be. 276. § (2) bekezdés c) pont cb) alpont].

A rendelkezésre álló iratok szerint az I. rendű vádlottal szemben az Ügyészség 2021. április 19-én emelt vádat a Btk. 272. § (1) bekezdés és (4) bekezdés II. fordulata szerint minősülő, életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményre vonatkozó eljárásban, társtettesként elkövetett hamis tanúzás büntette miatt, azon tények alapján, mely szerint az I. rendű vádlott egy zárkatársát kérte meg arra, hogy érdekében a vele szemben az emberölés miatti gyanúsítást követően, akkor még nyomozati szakban folyamatban lévő ügyben tanúként lépjen fel, majd az ennek közléséhez szükséges okiratok elkészítését és megküldését követően a tanúvallomás megtételére is sor került.

A bűnügyi nyilvántartásból beszerzett adatok alapján az állapítható meg, hogy az emberölés miatti jelen ügyben az I. rendű vádlottal szemben 2018. október 9-én került sor a megalapozott gyanú közlésére, majd 2020. április 29-én ugyancsak megalapozott gyanú közlésére került sor, ekkor a Btk. 272. § (1) bekezdés és (4) bekezdés II. fordulata szerint minősülő, életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményre vonatkozó eljárásban társtettesként elkövetett hamis tanúzás büntette miatt ügyben, amelyben az Ügyészség vádat emelt.

A kényszerintézkedés alkalmazásának Be. 276. § (2) bekezdés c) pontjában írt oka a bűnismétlés lehetőségének megakadályozását célozza.

A bűnismétlés lehetősége – mint ahogy a további két célt szolgáló különös ok is – tényeken vagy feltételezésen alapulóan lehet a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazásának oka. Tényeken alapul, ha a terhelt a gyanúsított kihallgatását követően az eljárás tárgyát képező bűncselekményt folytatta vagy a gyanúsított kihallgatását követően elkövetett újabb, szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény miatt gyanúsítottként hallgatták ki. A jelen ügyben tehát az ítélet tábla által helyesen megállapított feltételezésen alapuló bűnismétlés veszélyén túl, a bűnismétlés tényalapú oka is fennáll [Be. 276. § (2) bekezdés c) pont ca) alpont].

Az eljárás jelenlegi szakaszában a bizonyítékok értékelésére törvényes lehetőség nincs, így a kényszerintézkedés alkalmazásának indokoltsága és szükségszerűsége körében nem releváns a vád tárgyát képező bűncselekményt érintően a szakértői vélemények ellentmondásosságának, a tanúk szavahihetőségének vagy az I. rendű vádlott védekezését alátámasztó bizonyítékok beszerzésének kérdése, ezek mind az eljárás érdemi részére tartoznak.

A kényszerintézkedésekkel kapcsolatos döntésekre az addig feltárt bizonyítékok bizonyító erejének mérlegelése – amint arra a Kúria már több határozatában is utalt – nem tartozhat.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága több esetben kifejtette, hogy az elhúzódó fogvatartás csak akkor lehet indokolt, ha az ártatlanság véelme ellenére a kényszerintézkedés fenntartását a közérdek indokolja, ami nagyobb súllyal esik a latba, mint a személyi szabadság tiszteletben tartásának követelménye. (BH 2009.7.) A Kúria a közérdek körébe sorolja azt is, amikor a felrótt bűncselekmény büntetési tétele alapján a kiszabható büntetés olyan tetemes, hogy abból a szökés, elrejtőzés veszélyére vonható megalapozott következtetés. E következtetés alapja tény, éspedig a büntetési tétel ténye (Kúria Bpkf.II.568/2015/2.).

Az I. rendű vádlott esetében a – hangsúlyozottan – jelen ügyben kényszerintézkedés hatálya alatt eddig eltöltött idő tartama az eljárás tárgyát képező, legmagasabb tárgyi súlyú, élet elleni bűncselekmény miatti jogkövetkezmenyi fenyegetettség mértékéhez képest pedig messze nem eltúlzott mértékű. A letartóztatás intézménye az ártatlanság véelmének alapelveivel nem ellenkezik, előrehozott büntetésnek nem tekinthető.

Az eljárás jelenlegi szakaszában tehát a Be. 276. § (1) bekezdés b) pontja szerinti szükségesség követelménye tekintetében rögzíthető, hogy mind az I. rendű, mind a II. rendű vádlott tekintetében a szökés, elrejtőzés veszélyének súlya a jelentős időmúlás ellenére olyan súllyal jelentkezik, amely indokolja a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés fenntartását, I. rendű vádlott esetében a további különös okok jellegére és súlyára is tekintettel a legszigorúbb, a letartóztatás, II. rendű vádlott esetében az enyhébb, bűnügyi felügyelet formájában.

Az ítéletábla teljes körűen vette számba és helyesen értékelte vádlottanként, a kényszerintézkedés alkalmazása mellett és ellenében ható személyi és tárgyi körülményeket, és azok alapján törvényesen jutott arra a következtetésre, hogy I. rendű vádlottal szemben a letartóztatás, II. rendű vádlottal szemben a bűnügyi felügyelet fenntartása továbbra is indokolt; következésképp a kényszerintézkedések megszüntetésére nem kerülhet sor.

Bpkf.II.1.455/2021/2.

A terhelt vonatkozásában a szökés, elrejtőzés, valamint a bűnismétlés veszélye személyi körülményeinek vizsgálata alapján - olyan közeli, hogy a bírói engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél csak a letartóztatással érhető el. Erre tekintettel a Fővárosi Ítéletábla végzésének helybenhagyására került sor.

A vádlott terhére rótt bűncselekmények tárgyi súlya jelentős, a halmazati büntetés szabályaira tekintettel a cselekmények fenyegetettsége magas; a vádlottal szemben 10 évtől életfogytig tartó szabadságvesztés is kiszabható. A Kúria utalt arra, hogy a vádiratban az ügyészség az előkészítő ülésen történő beismerés esetére életfogytig tartó, fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés kiszabására tett indítványt azzal, hogy a vádlott legkorábban 35 év kitöltését követő napon legyen feltételes szabadságra bocsátható. Ez olyan körülmény, amely alapján feltehető, hogy a terhelt a büntetőeljárásban elérhetlenné válna, megszökne, elrejtőzne. Ezt a feltevést az teszi megalapozottá, hogy a terhelt a bírói engedélyes kényszerintézkedés alatt azért követte el a vádirat szerint terhére rótt bűncselekményeket, hogy a szabadságának elvonása elől elmeneküljön. Ebből a célból nagyobb mennyiségű készpénzt is magához vett.

Helyesen állapította meg az ítéletábla, hogy a bűncselekmények elkövetésének idején a vádlottal szemben több büntetőeljárás volt folyamatban testi épség és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények miatt. Zaklatás vétsége és más bűncselekmények miatt indult büntetőügyben a terhelt bűnügyi felügyelet hatálya alatt állt, ami nem tartotta vissza az újabb bűncselekmények elkövetésétől, a vád szerinti bűncselekmény célzata pedig éppen ezen kényszerintézkedés kijátszásával, az eljárások előli szökés volt.

A Kúria álláspontja szerint az ítéletábla okszerűen állapította meg, hogy a terhelt esetében a kényszerintézkedésnek a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontja és c) pont cb) alpontja is megállapítható.

A felelősségvárítással, morális deficittel, büntudat-nélküliséggel jellemezhető diszharmonikus

személyiség szerkezetű vádlott esetében az ítélet tábla helyesen mutatott rá arra, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmények miatt büntető eljárás alatt álló terhelt esetében – szabadlábra kerülése esetén – ténylegesen fennáll a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában írt szökés, elrejtőzés veszélye, s alappal lehet arra is következtetni, hogy újabb szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményt követne el [Be. 276. § (2) bekezdés c) pont cb) alpont].

A fentiekben túlmenően a vádlottal szembeni, a személyi szabadságot elvonó kényszerintézkedéssel sem az arányosság, sem a szükségesség elve nem sérült, figyelemmel a vád tárgyává tett kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekményre. Emellett – ahogy azt az Emberi Jogok Európai Bírósága az Imre-Magyarország elleni ügyében hozott ítéletében kifejtette, s arra helyesen utalt az ítélet tábla – a hosszú időn át tartó kényszerintézkedés fenntartását indokolhatja a közérdek is, ami nagyobb súllyal esik latba, mint a személyi szabadság sérthetlenségének követelménye (BH 2009.7.).

Az ítélet tábla helyesen értékelte azt is, hogy a letartóztatás Be. 277. § (4) bekezdés a), c) és e) pontjában írt többletfeltételei a vádlott esetében fennállnak. Ennek megállapíthatóságát a vádlott terhére rótt bűncselekmények jellege, az elkövetés motivációja, pszichés állapota, családi kapcsolatai, illetve a bűncselekmény elkövetése előtt, ennek során tanúsított magatartásának elemei alapozzák meg.

A letartóztatás indokoltságának időszakos felülvizsgálata során behatóan vizsgálni kell, hogy a letartóztatással elérni kívánt célok enyhébb személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedéssel elérhető-e (BH 2014.206. II.).

Ezzel kapcsolatban a Kúria osztotta az ítélet tábla – Legfőbb Ügyészség által is megalapozottnak tartott – álláspontját, és nem látott lehetőséget enyhébb kényszerintézkedés – bűnügyi felügyelet – elrendelésére. Ezen kényszerintézkedés rendeltetéséből, jellegéből következik, hogy a bűnügyi felügyelet elrendelésére csak abban az esetben kerülhet sor, ha a vádlott tartózkodási helyére is figyelemmel biztosított, hogy az ügyben a hatóságok számára ténylegesen elérhető lesz (EBH 2019.B.21. IV.). Jelen ügyben annak alkalmazását kizárja az is, hogy a vád szerint a terhelt terhére rótt bűncselekményt az ilyen enyhébb kényszerintézkedés alóli kibúvás motiválta.

Ezért a letartóztatás elrendelésének alapjául szolgáló ok [Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpont, c) pont cb) alpont] továbbra is fennáll, és enyhébb személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés alkalmazása – a végzésben vázolt körülmények mellett – nem szolgálná kellően a letartóztatással elérni kívánt cél megvalósulását [Be. 271. § (2) bekezdés].

Bpkf.I.54/2022/3.

Az emberölés büntette miatt folyamatban lévő ügyben a vádlott letartóztatását továbbra is fenntartó ítélet táblai végzés helybenhagyása.

A vádlottal szemben az ügyészség a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette miatt emelt vádat, amely bűncselekmény 10 évtől 20 évig terjedő vagy akár életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető.

A kényszerintézkedés fenntartása indokoltságának felülvizsgálata keretében – figyelemmel a vádlottal szemben a szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt történt vádemelésre – helytállóan állapította meg az ítélet tábla, hogy a vádlott letartóztatásának a Be. 276. § (1) bekezdés a) pontjában írt általános feltétele fennáll. Megállapítható a kényszerintézkedésnek a Be. 276. § (1) bekezdés b) pontjában írt további konjunktív feltétele is, nevezetesen a szükségesség követelménye, a vádlott letartóztatása a jelenlétének biztosítása érdekében szükséges, az elérni kívánt cél más módon, enyhébb kényszerintézkedés alkalmazásával nem biztosítható.

A bírói engedélyes kényszerintézkedésnek a Be. 276. § (2) bekezdés a) pontjának aa) és ab) alpontja meghatározott különös feltételei továbbra is fennállnak.

A rendelkezésre álló iratok alapján – ahogyan arra az ítélet tábla is hivatkozott – megállapítható, hogy a vádlott a bűncselekményt követően külföldre távozott, vele szemben európai és nemzetközi elfogatóparancsot bocsátottak ki. Elfogására Frankfurtban került sor.

A csatolt befogadó nyilatkozat ellenére megalapozottnan hivatkozott az ítélet tábla arra is, hogy a vádlott

külföldi kapcsolataira, szülei életvitelszerű külföldi tartózkodásra, a vádlott bizonytalan egzisztenciális helyzetére, valamint a kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmény miatt kiszabható büntetés mértékére figyelemmel az eljárási cselekményeken való jelenlétének biztosítása érdekében a legszigorúbb szabadságelvonással járó kényszerintézkedés fenntartása indokolt.

Ekként a Kúria maradéktalanul egyetértett a Legfőbb Ügyészség átiratában írt álláspontjával is abban, hogy a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés céljának eléréséhez a vádlott letartóztatása fenntartása szükséges, az elérni kívánt célok a Be. 277. § (4) bekezdésének c) és e) pontjában írt okokból – a vádlott egzisztenciális körülményeire és a büntetőeljárás során tanúsított magatartására figyelemmel – más módon, enyhébb kényszerintézkedéssel nem biztosíthatóak.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.II.37.302/2021/7.

Az Szmtv. 94 § (4) bekezdés b) pontjában szereplő közrendi és közbiztonsági klauzula vizsgálatakor a szakhatóságnak és az idegenrendészeti hatóságnak megfelelően indokolni kell, ha korábban egy adott, közrendet és közbiztonságot sértő cselekményként nem értékelt elkövetést utóbb közrendet és közbiztonságot sértő cselekménynek értékel. Ez az újbóli értékelés csak kivételesen indokolt esetben lehetséges.

A Kúria nem kívánt eltérni az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében helyesen hivatkozott Kfv.II.37.027/2020/10. számú ítélete jogértelmezésétől, amely bár a kiutasítás vonatkozásában rögzítette, hogy az nem a bűnelkövetéshez fűződő szankció, hanem az állam szuverenitásának gyakorlása körébe egyfajta végrehajtási cselekmény. A tartózkodási kártya visszavonása sem értékelhető bűnelkövetéshez fűződő szankcióként.

Itt utal a Kúria arra, hogy a tartózkodási kártya visszavonása, mint közigazgatási cselekmény és intézkedés, az Emberi Jogok Európai Bíróság által Engel és társai contra Hollandia ügyben (5100/71-5102/71 - 1976.06.08.) kimunkált ún. Engel kritériumok szerint sem tekinthető büntetőjogi szankciónak, hiszen a tartózkodási kártya megvonása jogrendszerben történő szabályozása nem a büntetőjogi jogalkotásban, hanem közigazgatási jogban szabályozott, és nem hordozza a szankcióval szemben jellemzően megállapítható kritériumokat, mint pl. az elrettentés célzatát.

A megismételt eljárásban az elsőfokú idegenrendészeti hatóságnak ismételten be kell szereznie a közrendi és közbiztonsági ok miatt Budapest Rendőr-főkapitánya, mint elsőfokú szakhatóság szakhatósági állásfoglalását, mely szakhatósági eljárásban figyelemmel kell lenni a Kúria által kifejtettekre.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Pfv.IV.20.069/2021/3.

A közszereplő képmásának jogszerű felhasználásához a hozzájárulásához a hozzájárulása akkor nem szükséges, ha a fénykép és a közéleti szereplés között tartalmi kapcsolat teremthető és a képmás közzététele - a felismerhetővé váláson túlmutatóan - nem okozza az emberi méltóság vagy a magánélethez való jog sérelmét.

Az EJEB is számos döntésében vizsgálta a véleménynyilvánítás szabadságához (10. cikk) kapcsolódóan a magánszemélyek magánszférájához való jogának (8. cikk) a terjedelmét. Kifejtette, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikke nem csak a gondolatot és az információt védi, hanem azt a formát is, amelyekben az megjelenik, így kiterjed a fényképek közzétételére is, azaz a véleménynyilvánítás szabadsága magában foglalja a fényképek közzétételét is. (Egeland and Hanseid v. Norway, no.34438/04, 2009. április 16-i ítélet, Von Hannover v. Germany, no. 59.320/00, 2004. június 24-i ítélet, Von Hannover kontra Németország (No.2.), no.40.660/08 és 60.641/08, 2012. február 7-i ítélet, Von Hannover kontra Németország (No.3.), no.8772/10, 2013. szeptember 19-i ítélet, Verlagsgruppe News

GmbH. and Bobi v. Ausztria, 59.631/9, 2012. december 4., [59]). Az EJEB ítéleteiben általános jelleggel állapította meg, hogy milyen szempontokat kell vizsgálni a képfelvételnek az érintett személy hozzájárulása nélkül történő közzététele esetén a jogsértés megítélése során, így különösen azt, hogy a közlés mennyiben járul hozzá a közéleti vitához, mennyire ismert az érintett személy és mi a sajtóközlemény témája, milyen volt az érintett személy korábbi magatartása, továbbá a képfelvétel milyen körülmények között készült (az információ megszerzésének módja és annak valósága, körülményei), mi a közlemény tartalma, formája és következményei (Von Hannover v. Germany no.59.320/00., [109]-[113], Verlagsgruppe News GmbH. Bobi kontra Ausztria 2012. december 4., 59.631/09, [72]). A vizsgálandó elemek között szerepel az a feltétel is, hogy a cikk és a bemutatott kép között legyen kapcsolat, ez utóbbihoz kapcsolódjon a cikk tartalma (annak mérlegelésénél, hogy az egyén mennyire nem kívánja nyilvánosságra hozni fizikai megjelenését a közérdekkel szemben, számos tényezőt kell figyelembe venni) {Österreichischer Round Funk kontra Ausztria, 2006. december 7., 35.841/02, [68]}.

A felperes állításával szemben – az AB és az EJEB által meghatározott szempontok alapján – a hozzájárulás szükségességének vizsgálata során nem annak van jelentősége, hogy a közszereplőről a fénykép közszereplés alkalmával készült-e. Helyette azt kell vizsgálni, hogy a cikk tárgyát képező témával összefüggésben álló fénykép került-e közzétételre, és a közzététel módja – a felismerhetővé váláson túlmutatóan – valamilyen alapjog sérelmét (különösen az emberi méltóság vagy a magánélethez való jog megsértését) okozza-e.

A Kúria megítélése szerint helytállóan foglalt állást a másodfokú bíróság abban a kérdésben, hogy a cikk és a fénykép között, a felperes személyén keresztül kapcsolat mutatható ki. A cikk ugyanis a felperes által indított per mellett a felperesnek a Facebook-on „megjelenő” politikai tevékenységéről, egy korábbi cikk (áprilisi tréfa) miatt a felperes által a Mustang típusú személygépkocsija megjelenését kifogásoló megnyilatkozásairól is beszámol. A cikk e témák illusztrációjaként egy Mustang típusú személygépkocsi mellé és egy lakóház elé montírozva mutatja be a felperes portréját. A cikk tartalma és a képi megjelenítés tehát összhangban áll, a fénykép annak témáját kiegészíti. A közölt tartalom és a megjelenített forma egységének a – fent ismertetettek szerint megkívánt – követelménye teljesül, a fénykép nem a készítő személyes vélekedését tükrözi, az csupán a felperes személyének a beazonosítását szolgálja. A véleménynyilvánításnak ez a módja nem csupán a felperes személyéhez, hanem a cikk tartalmához kapcsolódik, ily módon érdemben járul hozzá a cikkben tárgyalt közérdeklődésre számot tartó témához. A képfelvétel közzététele pedig nem haladja meg a közéleti vita illusztrálásához szükséges tartalmat, az a megjelenítés módja, a montírozás miatt nem öncélú. Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy nem befolyásolja a képmás felhasználhatóságának megítélését az a körülmény, hogy a cikkben kifogásolt állítások miatt korábban a bíróság helyreigazításra kötelezte a sajtószervet. A sérelmezett közlések miatt ugyanis a felperes már érvényesítette az igényét, a reparáció megtörtént, másrészt a fénykép nem kizárólag vagy kifejezetten a jogsértő tartalomhoz, hanem a cikk egészéhez, az abban megjelenő közérdeklődésre számot tartó kérdéshez – a közszereplő tűrési kötelezettségéhez és készségéhez – kapcsolódott. A felperes felülvizsgálati érvelésével szemben ugyanis a sajtó-helyreigazítási perben sérelmezett közlések (politikai okból kezdeményezte a büntetőeljárást a felperes, illetve a felperes ügyvédi tevékenységének minősítése) mellett a cikk kitér a felperes közéleti tevékenységére.

Az Alkotmánybíróság és az EJEB hivatkozott döntéseiben vizsgált mérlegelési szempontokra is figyelemmel, a Kúria úgy ítélte meg, hogy a cikkben a felperes képmásának a hozzájárulása nélkül történt bemutatása, nem okozza a képmás védelméhez fűződő személyiségi jog aránytalan sérelmét a szólás- és sajtószabadság, mint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlásával szemben.

Pfv.I.20.281/2021/6.

Biztosítási szolgáltatás teljesítése iránti perben nem a biztosítási összeg kiszámításának a módját, hanem az ennek alapjául állított konkrét történeti tényeket kell bizonyítani. A totálkáros gépjármű maradványértéke nettó vagy bruttó összegének a figyelembevétele anyagi jogkérdés, amit a biztosítási szerződés értelmezése alapján kell elbírálni. A bíróságnak az anyagi jognyilatkozatokat az anyagi

jogszabályokban előírt szempontok figyelembevételével kell értelmeznie, amiben nem kötik a felek perben tett eljárásai jognyilatkozatai.

A felperes az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 2. § (1) bekezdésének a megsértését is állította. A régi Pp. 2. § (1) bekezdése a bíróság polgári perbeli feladatát szabályozza, és ennek körében az igazságszolgáltatás alapelveit rögzíti összhangban az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésével, valamint a Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1) bekezdésével. Ha a bíróság nem teljesíti a régi Pp. 2. § (1) bekezdésében megfogalmazott feladatát, úgy a fél erre hivatkozással a régi Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti igényeket érvényesítheti. A régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján csak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró, konkrét eljárási szabálysértés vezethet a jogerős határozat hatályon kívül helyezésére. A felperes felülvizsgálati kérelmében a régi Pp. 2. § (1) bekezdésével összefüggésben tartalmilag nem a bíróságokkal szemben általánosan támasztott alapvető követelmények be nem tartását sérelmezte az eljárás egészére nézve, hanem konkrét eljárási szabálysértésekre hivatkozott: egyrészt a felek jognyilatkozataihoz való tartalmi kötöttség [rég. Pp. 3. § (2) bekezdés], másrészt a fél szakértővel kapcsolatos kérdezői joga megsértésére. E konkrét eljárási szabálysértések közül az elsőt a Kúria az alábbiakban érdemben vizsgálta. A felperes ugyanakkor a fél kérdezői jogát szabályozó jogszabályi rendelkezés [rég. Pp. 182. § (2) bekezdés] megsértését nem állította, így azt a Kúria sem vizsgálhatta.

A felperes a szakvélemény értékelésével kapcsolatban – érdemi elbírálása alkalmas módon – az indokolási kötelezettség megsértésére és a bizonyítékértékelés okszerűtlenségére hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében részletesen indokolta a kiegészített szakvélemény aggálymentességét és a további bizonyítás szükségletességét {[55]}. A másodfokú bíróság ezekkel az indokokkal egyetértett, valamint a fellebbezésben előadottakra figyelemmel maga is részletesen indokolta a szakvélemény aggálytalanságát {[52]-[56]}. A jogerős ítélet így tartalmazza a szakvélemény mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket, valamint a bizonyítottság hiányának és a felajánlott bizonyítás mellőzésének okait. Nem jelenti a régi Pp. 221. § (1) bekezdésének a megsértését, ha a jogerős ítélet külön nem tér ki a fél által felhozott valamennyi érve, elegendő a bíróság mérlegelési szempontjait és jogi álláspontját tartalmaznia (Kúria Pfv.III.20.737/2019/4.).

A régi Pp. 206. § (1) bekezdése a tényállás bíróság általi megállapítását, és ennek körében a felek előadásának és a bizonyítékoknak az értékelését szabályozza. A Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének, jogszabálysértést csak a bizonyítékok okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg (BH1999. 44.). Nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére az, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.I.21.474/2011/10., megjelent: BH2013. 119.).

A különleges szakértelemmel rendelkező szakértő a bizonyítékok észlelésével és azok értékelésével működik közre a per eldöntéséhez szükséges tények megállapításában. A bizonyítékok – így a szakvélemény – végső, jogi értékelése azonban a bíróság feladata [rég. Pp. 206. § (1) bekezdés]. A másodfokú bíróság a szakvéleményt okszerűen értékelte és az aggálytalan szakvéleménynek megfelelően határozott. A szakértő szakvéleményében úgy nyilatkozott, a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet eldönteni, hogy a gépjármű 3. vagy 2. állapot osztályba sorolandó. Erre figyelemmel mindkét osztályba sorolás alapján meghatározta a káridőponti forgalmi értéket külön-külön csatolva az adott állapot osztályhoz kapcsolódó Eurotax értékelést. A szakvélemény előterjesztését követően a felek a szakértőhöz kérdéseket intéztek, további okiratokat csatoltak, valamint a bíróság kihallgatta a felperes által indítványozott tanút. A szakértő kiegészítő szakvéleményében a hozzá intézett kérdéseket megválaszolta. A szakvéleményt követően felmerült adatokra figyelemmel előadta, hogy a gépjármű sem a 3., sem a 2. állapot osztálynak nem felel meg maradéktalanul, de a 2. állapot osztályhoz áll közelebb, ezért – 7%-os állapot korrekciót alkalmazva és azt indokolva – a gépjárművet 2. állapot osztályba sorolta. A szakértő szakvéleményében 16.450 km túlfutással a gépjárművet 2. és 3. állapot osztályba is besorolhatónak ítélte, míg a később felmerült adatok alapján elkészített kiegészítő szakvéleményében 23.450 km túlfutással azt 2. állapot osztályba sorolta. A túlfutás ezért önmagában

nem befolyásolta az osztályba sorolást, így nem történt kétszeres értékelés. A szakértő kiegészítő szakvéleményében az annak értékeléséhez szükséges felvilágosítást megadta. A bizonyítékokból nem csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni, ezért nincs helye felülmérlegelésnek.

Pfv.III.20.837/2021/5.

I. A személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedés jogszerűségének vizsgálata nem szorítkozhat az irányadó eljárásrend betartásának ellenőrzésére. Az ezen túlmutató, a kényszerintézkedés elrendelésének indokoltságára kiterjedő érdemi vizsgálatnak a rendőrség eljárása esetén egyik alapvető szempontja a szükségesség és arányosság követelményének érvényesülése.

II. A rendőrség a szabálysértési őrizet elrendeléséről a törvény által biztosított mérlegelési jogkörében határoz. Ez a jogkör azonban nem korlátlan: egyrészt csak a hivatkozott feltételrendszer elemeinek megvalósulása esetén gyakorolható, másrészt a rendőrség számot kell adjon azokról az általa értékelt egyedi körülményekről, amelyek ismeretében a szóban forgó kényszerintézkedés alkalmazásának indokoltsága ellenőrizhető.

A bírósági gyakorlat az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát is figyelembe véve töretlen abban, hogy a személyiségi jogok rendszerében kitüntetett helyet foglal el a személyes szabadság, amely kényszerintézkedéssel csak törvényben meghatározott, garanciákkal biztosított korlátozásnak vethető alá. A törvényesség követelménye kiterjed arra, hogy a korlátozásra jogszabályban meghatározott indokokból, jogszabályoknak megfelelő eljárásban kerüljön sor (Kúria Pfv.IV.20.042/2019/8.). Mindebből, valamint az Alaptörvénynek – a kereset mellett a jogerős ítéletben is felhívott – IV. cikk (2) bekezdés második mondatának helyes értelmezéséből egyaránt az következik, hogy a személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedés jogszerűségének vizsgálata nem szorítkozhat az irányadó eljárásrend betartásának ellenőrzésére. Az ezen túlmutató, a kényszerintézkedés elrendelésének indokoltságára kiterjedő érdemi vizsgálatnak pedig a rendőrség eljárása esetén egyik alapvető szempontja az 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 15. §-ában megfogalmazott szükségesség és arányosság követelményének érvényesülése.

Az említett, tartalmi jellegű vizsgálódásnak – az elsőfokú ítélet indokolásában és a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben – a felperes által a sérelmezett szabálysértési őrizet elrendelése miatt bejelentett fellebbezés elbírálatlansága sem jelenthette akadályát. Jóllehet a rendes jogorvoslat igénybevétele, illetve annak a kár elhárítására való alkalmatlansága a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség megállapításának egyik anyagi jogi előfeltétele [Ptk. 6:548. § (1) bekezdés], a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a szabálysértési őrizet foganatosítására tekintettel a jogsértés a fellebbezés elbírálása esetén sem lett volna elhárítható. Éppen ezért annak, hogy a járásbíró a szabálysértési tárgyaláson a fellebbezésről nem határozott, a jogvita eldöntésekor jelentőséget tulajdonítani nem lehetett.

Mindazonáltal a keresetben kifogásolt kényszerintézkedés az elsőfokú bíróság által kizárólagosan végzett alaki szempontú vizsgálat alapján sem volt jogszerűnek minősíthető.

A rendőrség tehát a szabálysértési őrizet elrendeléséről a törvény által biztosított mérlegelési jogkörében határoz. Ez a jogkör nem korlátlan: egyrészt csak a hivatkozott feltételrendszer elemeinek megvalósulása esetén gyakorolható, másrészt a rendőrség számot kell adjon azokról az általa értékelt egyedi körülményekről, amelyek ismeretében a szóban forgó kényszerintézkedés alkalmazásának indokoltsága ellenőrizhető. A mérlegelési jogkörben hozott határozat helyessége csak addig nem vizsgálható, amíg a mérlegelés alapvető – jogszabályban meghatározott – szempontjait nem sérti. Minthogy – a fentebb írtak szerint – a rendőri intézkedéseknek az Rtv. 15. §-a szerinti szükségesség és arányosság elvének is meg kell felelniük, az e körben releváns szempontok megjelenítése sem nélkülözhető.

A Szabs. tv. 96. § (2) bekezdésének utaló szabálya folytán a szabálysértési hatóság valamennyi határozatára megfelelően irányadó Szabs. tv. 96. § (1) bekezdés e) pontja a határozat kötelező kellékeként nevesíti a rövid indokolást, amelynek utalnia kell – egyebek mellett – az intézkedés alkalmazása során figyelembe vett körülményekre. Ez a szabálysértési őrizetet elrendelő határozat

esetében az előzőekben ismertetett tartalmi követelmények teljesülését kívánja meg. A másodfokú bíróság ehhez képest helyesen állapította meg a rendőrkapitányság határozata indokolásának hiányosságát. Az ugyanis egyáltalán nem tartalmazta azoknak az egyedi körülményeknek a megjelölését, amelyek a felperes esetében a szabálysértési őrizet alkalmazását indokolták, és amelyek e kényszerintézkedés szükségességét és arányosságát alátámaszthatták.

A fentiekől eltérő következtetés levonására – a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal szemben – a szabálysértés elkövetése óta történt jogszabályváltozás sem adhatott okot. A Szabs. tv.-nek a jogerős ítélet meghozatala előtt, 2021. május 14-én hatályba lépett 73. § (1c) bekezdése értelmében az őrizetbe vétel feltételeinek fennállása esetén az őrizetet elrendelő szerv a) az elkövetett cselekmény tárgyi súlyának, b) az elkövetés körülményeinek, c) az eljárás alá vont személy személyi körülményeinek, valamint d) az eljárás alá vont személynek a szabálysértés elkövetésének időpontját megelőző két éven belül történt felelősségre vonására vonatkozó adatainak mérlegelését követően dönt az eljárás alá vont személy őrizetbe vételéről. Az e jogszabályhelyet beiktató 2021. évi XXXI. törvény 52. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás szerint: „A szabálysértési őrizetet elrendelő szerv az arányosság elvének figyelembevételével dönt az őrizet[et] elrendeléséről. A szabálysértési őrizet alapját képező, szubjektív mérlegelési szempontok beiktatásával a jogalkalmazó a szubjektív mérlegelési szempontok figyelembevételével dönt a szabálysértési őrizet elrendeléséről, amellyel elkerülhetők az alapvető joggal összefüggő visszasságok. A szabálysértési őrizetet elrendelő határozatnak is tartalmaznia kell rövid indokolást, utalva a megállapított tényekre, így a mérlegelési szempontokra.” Mindez csupán megerősíti a már kifejtett, a Szabs. tv.-nek a konkrét szabálysértés elkövetésekor hatályban volt rendelkezéseinek értelmezésén alapuló indokok helyességét. Abból, hogy – az ismertetett indokolás szerint az alapvető joggal összefüggő visszasságok elkerülése céljából – immáron a törvény rögzíti a szubjektív mérlegelési szempontokat, a felülvizsgálati érveléssel ellentétben nem következik, hogy a korábbi szabályozás alapján a rendőrségnek ne a mérlegelési jogkörében kellett volna döntenie a szabálysértési őrizet elrendeléséről, és annak az általa figyelembe vett szempontjairól ne kellett volna számot adnia a határozatának indokolásában. A törvénymódosítás nem változtatta meg a jogalkalmazás feltételeit, csak egyértelművé tette a speciális jogszabály és a generális norma közötti tartalmi kapcsolatot. A módosítás indokolása szerint a mérlegelési szempontok beiktatása az alapvető jogokkal összefüggő visszasságok elkerülését célozza, tehát a jogalkotó visszasságnak, nem törvényes alkalmazásnak tekintette a perbeli esethez hasonló eljárásokat. Az 1994. október 1-jétől hatályos Rtv. 15. §-ának helyes értelmezése esetén az nem lehetett kétséges, hogy az arányosság elvének a szabálysértési őrizet alkalmazásakor is érvényesülnie kell. Az I. rendű alperes ezért alaptalanul vitatta a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a határozat indokolásában a kényszerintézkedés arányosságát igazoló körülményekre is utalni kellett volna. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben tehát nem arról volt szó, hogy a másodfokú bíróság egy – utólagosan orvosolt – jogalkotási hiányosságot értékelt az I. rendű alperes terhére.

Az I. rendű alperes arra is tévesen hivatkozott, hogy mivel a másodfokú bíróság a Szabs. tv. 73. § (1) bekezdését és 96. § (1) bekezdését nem „ütköztette” a Szabs. tv. 124. § (1) bekezdésével és 125. § (2) bekezdésével, ezért helytelen jogi következtetésre jutott. A Szabs. tv. 124. § (1) bekezdése a rendőrség számára kötelezővé teszi a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt őrizetbe vett személy bíróság elé állítását. A Szabs. tv. 125. § (2) bekezdése értelmében pedig a bíróság – egyebek mellett – akkor nem tart tárgyalást, ha megállapítja, hogy az őrizetbe vétel feltételei nem álltak fenn. A szabálysértési őrizet elrendelésének a Szabs. tv. 73. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeinek fennállását ugyanakkor a per során a felperes sem vitatta. A felek jogértelmezése abban sem volt eltérő, hogy az őrizetbe vételnek a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából lehet helye. Az alkalmazott kényszerintézkedés formai szempontból nem azért minősült jogszerűtlennek, mert a törvényi feltételeinek bármelyike hiányzott, hanem azért, mert e mérlegelési jogkörben hozott határozat indokolása – a korábbiakban már részletezték szerint – hiányos volt, nem felelt meg a Szabs. tv. 96. § (1) bekezdés e) pontjának.

Ugyanakkor az a körülmény, hogy a szabálysértési ügyben eljáró bíróság megtartotta a tárgyalást, mert a felperest elé állították, nem igazolja az alperes eljárásának jogszerűségét és nem zárja ki a polgári perben eljáró bíróság általi vizsgálhatóságát, mert a Szabs. tv. 125. § (2) bekezdése ezt nem zárja ki.

A másodfokú bíróság a tartalmi szempontú vizsgálatának elvégzésekor helyesen indult ki abból, hogy a

rendőrkapitányság által elrendelt szabálysértési őrizet szükségességét és arányosságát nem a járásbírói jogerős határozat tartalmának, az abban alkalmazott szabálysértési jogkövetkezménynek (figyelmeztetésnek) a figyelembevételével kellett megítélni. A rendőri cselekmények jogszerűségét ugyanis az adott intézkedés időpontjában és körülményei között kell vizsgálni, vagyis nem az jelenti a kiindulópontot, hogy utóbb az adott magatartást jogilag miként minősítették (Kúria Pfv.IV.20.639/2016/15.).

A másodfokú bíróság helytállóan tulajdonított kiemelt jelentőséget annak a rendőrkapitányság előtt is ismert ténynek, hogy a felperes az őrizetbe vételekor fiatalkorú volt. Erre tekintettel a felperes a törvényes képviselőjének jelenlétében megtartott meghallgatása során tájékoztatást kapott az őt fiatalkorúként megillető jogokról, a szabálysértési őrizetének elrendelésekor azonban a fiatalkorúságának kellő súllyal való értékelése elmaradt. A Szabs. tv. 134. § (1) bekezdés első mondata szerint a fiatalkorúval szemben a szabálysértési eljárást az életkori sajátosságainak figyelembevételével és úgy kell lefolytatni, hogy elősegítse a fiatalkorúnak a törvények iránti tiszteletét. A rendőrségnek ezt az eljárási célt szem előtt tartva kell határoznia a fiatalkorú szabálysértési őrizetbe vételéről. Ennek során pedig figyelemmel kell lennie arra, hogy – a keresetben és a jogerős ítélet indokolásában is felhívott – 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett, a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 37. cikk b) pontjában megfogalmazott követelmény szerint a gyermek őrizetben tartása a törvény értelmében csak végső eszközként alkalmazható a lehető legrövidebb időtartammal. Az I. rendű alperes ezzel kapcsolatban az Egyezménynek a gyanúsított gyermek ügyének késedelem nélküli elbírálásának követelményét megfogalmazó 40. cikk 2. pont b) alpont (iii) alpontjára is hivatkozott, amely követelmény álláspontja szerint a gyorsított bírósági eljárással (bíróság elé állítással) teljesülhet, és annak eszköze a szabálysértési őrizet. Ez az érvelés ugyanakkor teljes mértékben figyelmen kívül hagyja az említett kényszerintézkedés ultima ratio jellegét. Ha megállapítást nyert, hogy az intézkedés eleve indokolatlan volt, nincs jelentősége annak, hogy egyébként megfelelt-e a rá vonatkozó eljárási követelményeknek.

A felperes esetében a szabálysértési eljárás céljának elérése érdekében egyáltalán nem volt szükséges és indokolt a szabálysértési őrizet mint végső eszköz alkalmazása, és az azzal okozott hátrány nyilvánvalóan nem állt arányban az intézkedés törvényes céljával. Ez azt jelenti, hogy a szabálysértési őrizet alkalmazása sem a Szabs. tv. 134. § (1) bekezdésének, sem az Egyezmény 37. cikk b) pontjának, sem az Rtv. 15. § (1) bekezdésének nem felelt meg. Az ebben a körben lényeges, a szabálysértési őrizet elrendelésekor a rendőrkapitányság előtt is ismert, ám értékelnél elmulasztott körülményeket a másodfokú bíróság helytállóan foglalta össze. Ezek a következők voltak: a fiatalkorú felperes mindvégig együttműködő magatartást tanúsított, a szabálysértés elkövetését beismerte, azt megbánta, az általa okozott kár csekély mértékű volt, azt teljes egészében megtérítette, és ez volt az első szabálysértése. Az I. rendű alperes a per valamennyi szakaszában hivatkozott arra, hogy a felperes édesapja a rendőrkapitányság előtti meghallgatás során törvényes képviselőként a gyorsított bírósági eljárás lefolytatásával kapcsolatban egyetértő nyilatkozatot tett. Ez a jegyzőkönyvbe foglalt, a jogerős ítélet tényállásában is ismertetett nyilatkozat ugyanakkor a következőképpen szól: „Véleményem szerint a törvény célja az eljárás gyors lefolytatása. Ezzel egyet értünk, azonban azzal, hogy a lányom itt marad, azzal semmit nem gyorsítunk, mivel a holnapi nap folyamán munkaszüneti nap van, így kérem ezt vegyék figyelembe, mérlegeljék ezt meg”. Ezt a nyilatkozatot nemhogy nem lehetett a felperes őrizetbe vétele melletti érvként értékelnél, hanem az éppen az alkalmazása ellen szóló, az arányosság követelményének érvényesítése során figyelembe veendő további körülményre mutatott rá.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Főosztálya

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Heineman Csilla, Dr. Orosz Árpád, Dr. Osztovcits András, Dr. Somogyi Gábor, Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina

Munkatárs: Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.